

సంఘసంస్కరణ సభలు.

నాని యుక్తశ్రీములు.

II

సంఘసంస్కరణ మనగా సంఘముయొక్క సంస్కరణ. సంఘసంస్కరణములను ముఖ్యముగా విశిష్టతాద్యాహము, విద్యుత్తా వివాహము, జాత్యంతర వివాహము మొదలగు వాని సంఘముతో నేమాలను సంఘము లేక యుండవలెనో యేర్పాటు చేయుటయే. కావ్యకూర్మల సంఘసంస్కరణాద్యాహములను సంఘమునందు వెదజల్లవలెనని భావమును గూడ కపింకవలెను. ఆ యాదర్శబిరుదుల సంఘమునందు మొలకలెత్తవలెను. ముందుగా, నన్ను ప్రేమకు కలుపుచేయుట, నిష్ఠులగుట, మొదలగు నను లెన్నియో చేయవలసియున్నది. ఆనలను చేయుటయే సంఘసంస్కరణసభల యుక్తశ్రీము. కావ్యకూర్మము వారి వారి శక్తిసామర్థ్యములకు సంకల్పబలము యున్నది. కాని ఈసభ వారు భలావారు భలానివిధముగా చేయవలెనని చెప్పవలెను. సాధ్యము కాదు. సమీపసంస్కరణలతోడను సంఘమును త్యజించి విడుదల చేయవలెనని తోచిన దానిని తక్షణమే చేయవలెను. నన్ను కావ్యకూర్మల వలననే సభలను, సంస్కరణ ప్రారంభింపవలెను ప్రోత్సాహము గలుగును.

కవలన ముప్పదిసంస్కరణములనుండియు మనలోని కా జీవించియున్నది. తనలో తాము కొన్ని రాజకీయసంస్కరణములను గూర్చి చెప్పించుకొని, కొన్నిటినిగూర్చి ఏకాభిప్రాయమై, గవర్నరు మొదలువారిని వాని నామోదించుటకు కోరి యున్నాము. అనేకవిధముగా సంఘసంస్కరణ సభలందును కొన్ని సంస్కరణములనుగూర్చి కొందరుబుద్ధివంతులు తనలో తాము చెప్పించుకొని, వానిని గూర్చి ఏకాభిప్రాయమై వాని ననుసరింపుటని సంఘములోని ప్రజలను గోరుచున్నాము. ఇంతవరకును, రాజకీయ సభలయందువలననే, సంఘసంస్కరణ సభలయందును ప్రత్యేకసంస్కరణములను గూర్చి ప్రత్యేకముగా ముచ్చటించుచుండిరి. కానిక్రిందటిసంస్కరణము లత్యంతపురుషున జరిగిన రాజకీయసభయందు, హిందూమహమ్మదీయ రాజకీయ తంత్రములెల్లరు జేరి మిక్కిలి యవసరమైన సంస్కరణములను గూర్చి ఏకాభిప్రాయమై స్వపరిపాలనా మూలములను తయారుచేసి, వానిని ప్రకారము హిందూ దేశప్రభుత్వ విధానము కానమును సవరణ చేయించుటకు తీర్మానించిరి. అనేకవిధముగా సంఘసంస్కరణసభలయందును సంఘాగ్రహణమునకు గావలసిన సంస్కరణములను గూర్చి కొందరు బుద్ధివంతులైన ను పరీభావమును కపించి, వానినినుంచి, సామాన్యమైన నీతికానిని సంఘముయొక్క ప్రస్తుతపు స్థితినిబట్టి దిగివచ్చుచుండిరి. దానినిసంఘపు నాయకుల చేత ఒక్కొక్క ప్రయత్నంపరచియున్నది. ఈ స్పృహ కందరు ఆమోదించవలెను ముందుగా భయపడ కనుచున్నాము. ఏలనగా కాంగ్రెసునా కేవల స్వపరిపాలనసభలే, దాక్తుననాయకు గారు మొదలగు మనలోని నేతృత్వం ప్రకారమింకా మరల ముగ్గురు వారు భయపడరా? ఒకవిషయము మట్టుకు విశ్వమును. నూతనసాంఘికస్పృహని నిర్మించుటకు సామాన్యము పనికి గారు. మనసాంఘికస్థితిని బాగుగ నెరిగినట్లయితే, మనప్రార్థన గ్రంథ పరిచయము బాగుగ నున్నట్లయితే, మనసామాన్యత యిందుకు తగినవారు. అట్టి పనిని నిర్వహించుటకు పండిత మహాశ్వేతా శ్రీ గారి కంటె వారు సర్వోత్తముల సమర్థులని నేను నేరక హృదయంపరచుచున్నాను.

నైతేమైన దానినంతయు బట్టి చూడగా నిట్టి సభలయందు ఆమోదింపబడిన ప్రార్థనము ప్రకారము సభలందును కందరు కలయగని నిర్వహించుట, ఇట్టిసభలకు సాధ్యము కావలెను. చేతన, సంఘసంస్కరణముల యావశ్యకతను గూర్చి జరుగుట బోధించుటకై నను, వానినిగూర్చి ఏకాభిప్రాయము కలిగిన బుద్ధివంతులు నల మూలసంఘములకు లేవలెను. ఇట్టి సభలు కేవల చక్కలతోడనే ఆంధ్రము కావలసి వచ్చుచున్నది. రాజకీయ సంస్కరణములను సాధించుటకు కాంగ్రెసు వారు, హిందూదేశ ప్రభుత్వ నిర్వహణ కాన సవరణ చట్టమును నిర్మించి దలచియున్నది. సంఘసంస్కరణ సభ వారును, ఈవరకు ముప్పది సంస్కరణములను సంఘసంస్కరణసభలయందు దామోదింపవలెనని తీర్మానముల ననుసరించి, నూతన పరాశరస్పృహని మొక దానిని నిర్మించి, దానిని సంఘమునందు వ్యాపింప జేయవలసి యున్నది. ఈ ప్రయత్నమున కనుకూలముగా నుండుట కిట్టి సభల యందు శాఖాపాలకులను ప్రత్యేక సంస్కరణములను గూర్చి మాత్రమే గాక, వాని మూలసిద్ధాంతములను (Basic principles) గూర్చి కూడ కొంతవరకు జరుగుట మిక్కిలి యవసరము.

మన దేశమునందు జాతీయభావ ముత్పన్నమైనవెనక, తక్కిన అన్ని ఉద్యమములయందు వలెనే, సంఘసంస్కరణ ఉద్యమము నందును ఇటీవల కొంతమార్పు కలిగినది. మొన్న మొన్నటి వరకు మన సంఘము గావనిద్రయం దుండుటచే, పాశ్చాత్యజ్ఞాన సూక్ష్మదయమువలన జాగ్రదవస్థకు బాంధవ మన సంఘసంస్కరణ సంఘమును నిద్రనండి లేపుటకై సంఘములోని లోపములను గూర్చి కనీసముగా మందలించ వలసిన యవసర ముండెను. కాని ఇప్పుడు మన సంఘమునకు వెలకువ వచ్చినది. అట్లెగొరవమును నిలుపుకొనుచున్నది. ఇట్టి సమయమున పూర్వమువలె సంఘ లోపములను గూర్చి పరమముగా పలుకుట సాధ్యము. సంఘసంస్కరణము యొక్క ఆదర్శమునందే గొప్పమార్పు గలదు. ఆంధ్రవిద్యాధికుల ఆశయము సాంఘిక సౌఖ్యము. (Social happiness) ఆర్థికవృద్ధి (economical improvement). కాని హిందూ జాతీయత్వము సాంఘికాదర్శము ఆధ్యాత్మిక జీవమునకు దిగివచ్చి (Spiritual elevation). నిన్ను జాత్యంతరణ విషయమున సాంఘిక సౌఖ్యముగాని, ఆర్థిక వృద్ధియుగాని ప్రధానముగాలేక, ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధియే ప్రధానముగా నున్నది. ఇట్టి యాశయములు గల సంఘము, గోపి దాసు, తిరుప్పావీయ క్షాత్ర, మొదలగు పూర్వపు పంచములను మాత్రమేగాక, ప్రస్తుతమున చింతించుచున్న స్వామిసహజానందము పంచముని మన సంఘసంస్కరణ కొనియాడుచుండుట చూడగా, ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధియే సంఘసంస్కరణోద్యమము యొక్క యాదర్శమని గోచరింపకమాదు. అందువలననే నిరుడు బట్టారి జిల్లాలో జరిగిన సంఘసంస్కరణసభను ఆధిపత్యము కపించిన న్యాయమూర్తి సచారిత్ర అయ్యగారు, విశిష్టతాద్యాహములుగాని, జాత్యంతర పుష్కర భోజనములుగాని, పరదేశ గమనముగాని, కేవల విహికారికతలను తృప్తిపరుచుట గాక ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధి తిక అవసరము లయిన సాధనములుగా దెలిపి యుండిరి. కావున ఈవిషయముల నన్నిటిని సంఘసంస్కరణలందు శ్రద్ధతో ఆలోచించుటగాక.

వెలిదండ శ్రీనివాసరావు.

తునివాసరాలు

తుని జూలై 9:—వర్షములు తొలకరిందినది మొదలు సప్తాహములముగ నేటివరకు కురియుచున్నది. తుధ్యుధ్యమొదలు తీరముగనున్నది.

మేజిల్లెలు ఎ- నరసింహా చార్యులుగారువచ్చి నాలుగైదు మాసములైనది. వీరు బహువైపుణ్యముతో తనపనులను నెరవేర్చుకొనుచు తాళేదారుల యొక్కయు ప్రజల యొక్కయు మన్ననలకు పాత్రులైరి. గోకర్ణ ధందు ఇన్నవెక్టురు కర్మగారాధానే ప్రస్తుతము ఈ గ్రామకాపుగ్గులు మద్దాల సీదా రామమూర్తిగారు పనిచేయుచున్నారు.

ఆసుపత్రి ఆస్పత్రులుగా విశ్వనాథమునాయకు గారు నచ్చినారు.

గోనాళుపత్రి ప్రస్తుతము లోకలభంబు ఆసుపత్రి కిది పంచ ఆరుగుమోద నుంచిన్నారు. టి. డి. లాజును దొర సానిగారు దయచేసి పని జూచుచున్నారు. ఈమె వాస్తవమి ఎట్టిదో, నేర్పబడినో కాని నేటివరకు ఒక కేసునకు జయ ప్రదముగ జరుగలేదు. పట్టణవానిలో చాలభాగము ప్రాణములు గోల్పోవుట ప్రాణాశయముగనుట జరుగుచున్నది. ఈ సంగతి సుదృఢముల ననసి ప్రజలు భయభూరికి పోవుటచేత లేక మరయుక విధముగ వైద్యము జేయించుకొనుట చాల జరుగుచున్నది. ఆసుపత్రి పచ్చిపదిమొదలు జబ్బులెక్కువగుచున్నది. ఈమెకన్న సమర్థురాలు నరయుకరు తోనియు తండ్రిలు పడవలసినదే యనియు, బోర్లవారు సెలవిచ్చుచున్నారు. ఈసాటికైన బోర్లవారు మాయందు దయబూని ఈ దొరసాని గారిని మార్చిగాని అది వీలు గానియెడల ప్రస్తుత మీ వైద్యశాల మూసినేయుట గాని సాధ్యమైనంత త్వరలో చేయవలెను.

ఇండ్లయిబ్బంది.

హైస్కూలు స్థాపించినదాది గ్రామములో జనసంఖ్య పెంచుచున్నది. ఇండ్లచాలక చాలచిక్కులు పడుచున్నాను. ఈరు నెంచుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి కాని యంతవరకు ఫలితమేమియు గానబడదు. క్రీడాశీసాహివా వారు ఈవిషయమై తమ ప్రయత్నము చేయించినచో తప్పక యీ బాధ తీరును.

యూనియన్ సభలకు సభ్యులు క్రమముగా పెట్టి తమ తమ పనులను సక్రమముగా నిర్వహించుటలేదు.

కనిగిరి వార్తలు.

(ఒక విలేఖరి)

నెల్లూరుమండల సభ.

ఈసభ యీసంవత్సరము పెట్టూరి రామకృష్ణయ్యగారిచే ఈగ్రామమునకు ఆహ్వానించబడినది. ఆహ్వానమును సభాకార్యదర్శి లంగికరించిన్నారు. జూన్ మాసాంతము కావచ్చినది. కాలము సమీపించుచున్నది. ఇంతమట్టుకు కనిగిరి పురవాసులు ఆ సంగతియే అనుకొనినట్లు తోచదు. ఆహ్వానసభ నెప్పుడు ఏ రౌటుచేయుదురో, చందాలు ఎప్పుడు నేనూట చేయుదురో తెలియదు. కనిగిరి ఇతరగ్రామములవంటిది గాదు. ఇచ్చట సభ జరుపుటకు పురమందిరముగాని పెద్దభవనముగాని లేదు. రాబోవు ప్రతినిధుల వసతి మందిరమైనను లేదు. ఈవిషయల వేరే పాకలు తయారుచేయవలెను. అని ఆయనను నెల్లూరిలో ఆంధ్రమహాజన సభకు చేసినట్లు కొద్దికోజులలో వేయుటకు వీలు లేదు. ఇచ్చట తాటాకులు, పెరుట్లు, సులభముగా దొరకవు. అందువలన కనిగిరి తాలూకావారు జిల్లాసభకుగాను త్వరపడవలసి వచ్చును.

ఇక్కడ సాంఘికజీవము బాత్రిగా లేదని చెప్పవచ్చును. ఇది ఒక గొప్పతాలూకాకు ముఖ్యగ్రామ మైనను, మునసబుకోర్టు స్టేషన్లు ఉన్నను ఒక రాజకీయ మతవిషయక సంఘ మెద్దియును లేదు. రెండేళ్లక్రిందట ఆంధ్రపుష్కర భాండాగారమును స్థాపించిరి. అదియు నేను నిదురపోవుచున్నదని చెప్పవచ్చును. అంగ్లేయ రీడింగరూం లేదు. ఒక దానిని స్థాపించ ప్రయత్నించుచేసి ఒక తెన్నిసుకోర్టుతో తృప్తిపెంది రీడింగరూము పిషయ మిప్పుడుగాదని రిమానుల క్రిందట తీర్మానించిరి. ఈ తెన్నిసుకోర్టు ఆయనను ఇంకను నేయబడుచునే యున్నది.

పాఠశాలలు.

ఇచ్చట ఎంతబట్టి ఆయనను ఒక మిషన్లోయర్ నె కందరినూలు తప్ప వేరే బోర్డుస్కూలుగాని ఇంకేపాఠశాలగాని లేదు. మిషన్స్కూలులో వైసిలును, ప్రొద్దున సాయంత్రము క్రీస్తుప్రార్థనలు నిర్వహించు గనుక ఇచ్చట ఉండు వైసిలగు బ్రాహ్మణులుగాని వర్తకులుగాని వారి బాలరను అచ్చటకే పంపరు. అదియునుం గక ఆస్కూలులో తెలుగు చెప్పటకు పండితుడు అక్కరలేదనియు ఏక్రిస్టియన్ ఉపాధ్యాయుడైనా తెలుగు చెప్పిన చాలుననియు మేనేజరు వారి అభిప్రాయముగా ఉన్నది. ఈకారణములబట్టి ఇచ్చట ఒక బోర్డుస్కూలు గాని లేక ప్రజానిర్వహితమగు పాఠశాల గాని ఉండటం ఆత్యావశ్యకమని ఈ గ్రామవాసుల అభిప్రాయము. ఈసంగతి రాబోవు సందలసభలోవర్ధించుటకు నమ్ముచున్నాము.

ఈగ్రామములో వాస్తావత్రికలు తెప్పించి చదువునట్టి కొందరు ఉద్యోగస్థులు తప్ప మిగిలినవారందరు కూపకమండూకములు. వారికి రాజకీయ మత సాంఘిక విషయములలో మన దేశములో జరుగు మార్పులను గురించిగాని, వానికొరకు జరుగు ఆందోళనము గురించిగాని యేమియుండలేదు. ఇంతయేల నూటిలో 90 మందిక యుద్ధమును గురించిగాని దానికి మనము భననచూచు చేయవల మనని గాని తెలియదు.

కావలెను.

చురుకు గలిగియుంటియు, కిష్టపడి పనిచేయ గల ఏజెంట్లు అన్ని కట్టణములలో కావలెను. మంచి జీతము, కమిషను ఇవ్వబడును. విషయ తెలియగోరువారు యీక్రింద చిరునామాకు వ్రాసికొనవలెను. (828)

హెచ్.ఎ.డి.కె., 80, మత్తుచాయకన్ వీధి, మద్రాస్.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు

824

చెంగల్పుట్టి జిల్లా పెరియ పాళయములో విశేషముగా జనము గుంపు కూడుటవలన కలరా ప్రారంభ మగునని భయమగుచున్నది. ఈ నెల 22 వ తారీఖున ప్రారంభమై రి ఆదివారముల వరకు జరుగనున్న రాబోవు భవాని అమృతాది ఉత్సవమునకు పోదలచుకొనియున్న యాత్రికులు న॥ ఉత్సవమునకు పోవుట వలన రానున్న అపాయమును గురించి ముందుగా ఇందువలన హెచ్చరింపబడుచున్నారు.

హెల్త్ డిపార్టుమెంటు } కే. రాఘవేంద్రరావు,
18-తేది జూలై 1917. } ఆక్టింగు హెల్త్ ఆఫీసరు

రుష్యాదేశపు పునరుద్ధరణము.

బొంబాయి నగరములోని హోమయూలు సమితులపక్షమున ఈ విషయమై, గడచిన బుధవారమునాడు, సభ్యులు హుస్సేను గారొక యుపన్యాసమునిచ్చిరి. జిహంగీరు వెంటిటు గారి గ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. శ్రీమతి సరోజినీ దేవి, బొమ్మాంజీ, వెల్కూరు, మున్నగువారందరూ సభకు విచ్చేసిరి. అప్పుడు సభ్యుల హుస్సేను గారి విధిముగ మొక గంభీరపన్యాస మొసంగిరి:—

విద్యార్థులు రాజకీయ సభలకు బోగాదని ప్రభుత్వ వా. రాజ్య సెంటింగు తరువాత, హోమయూలు సమితివారు చేయు సమావేశములలో నిదియే మొదటిది. ఈయుత్తరపుటలను మన దేశమున జరుగునట్లయిన నేతులు ప్రేక్షకులందఱును అధికారులు దురభిప్రాయపడియుండినట్లు తోచెడిది. కాని, నేడిచ్చట జరిగిన సమావేశమున భవనమంతయు జనులతో క్రైస్తవీకరింపఁ పుట చూడ వీరి యూహలు వ్యర్థములైనవి చెప్పవలెను. నీ సెంటిమెంటు గారిపై నిర్బంధావసరమును ప్రభుత్వమువారు విధించినందుచే మనకందరికు విచారముగ నున్నది. రుష్యాదేశమున పరివర్తన మాకస్మికముగ సంభవించలేదు. విద్యార్థులును, జనసామాన్యమును పరస్పర సానుభూతితో ననేక వత్సరములు, తమ ప్రేమస్పృహకు నాశనము చేయకుటకు, అనేక కష్టములను భరించి, తుట్టుకుదకు నిజ కావ్యసిద్ధిం గాంచిరి. రుష్యాదేశమున ప్రజాస్వామ్యము చేకూరుట కనేక ప్రయత్నములు గావింపబడినవి. అనేకులు పలు బాముల పడిరి; పేలకొలది జనులు ప్రాణత్యాగము చేయవలసి వచ్చినది. స్త్రీలు, పురుషులు, ధనికులు, నిరుపేదలు, విద్యార్థికులు, విద్యావిహీనులు ఏ రందరూ నేటిభావముతో కృషిచేసి నిజాశయముల నందిరి.

స్వాతంత్ర్యలబ్ధికై పడిన కష్టములు

స్వాతంత్ర్యలబ్ధికై రుష్యాదేశజనులు పడిన అపారకష్టముల గూర్చి నియమిత కాలమున విపులముగ చెప్పట దుస్సాధ్యము. కావున ఈవిషయమై నెవనినను గారు వాక్రచ్చిన మాటలను చదివెదను. తరతరములనుండి రుష్యాదేశభక్తులను నిర్మించిన నిరంకుశాధికారులు వెట్టిన బాధలను వర్ణింపవలసిగాదు. స్త్రీలును, పురుషులును దేశమునుండి తరమబడి తీలవప్రదేశమున పై బేరి యాలో మరణింపవలసివచ్చినది. దేశభక్తులను సెంటిమెంటు బుద్ధునగరమునకొకసంకుల గజ్జముల నెక్కి, తోళ్లతోడను, ఉక్కుతోడను చేయబడిన కొరడాలతో కొట్టి తరుముచుండగా, నెవనినను గారు ప్రత్యక్షముగ చూచియున్నారు. ఇంతేగాక, యీ దేశజులలో ననేకులు, అపరాధాన్వేషణ కాళివారి దున్నయమలకు లోనై, క్రూరతనమును శిక్షల ననుభవించిరి.

స్వధర్మ ప్రాణత్యాగంల కుపాయనము.

“పరివర్తనములలో పుననే, 2,100 మంది మూడుసంవత్సరములలో మరణింపబడిరి. అనగా, సగుటున దినమున కిరువై కి ఘోరతక్షణాలు గావలసివచ్చినది. 181,000 మంది స్త్రీ పురుషులు రాజకీయ నేతృత్వముగ పరిగణింపబడి కారాగృహ వాసశిక్ష ననుభవించిరి. 84,000 మంది పై బేరియా దేశమునకు తరమబడి నేనాంతరవాసశిక్ష ననుభవించిరి. ఈ సహనీయులకు స్త్రీలతోను, పురుషులతోను వివాహమునములతో, కన్యకాకాలతో వీలొందరముల నాటిరి. రుష్యాదేశ లిపుకు వాని ఫలికములను సంతోషముతో ననుభవించి నుభించుచున్నారు. 1885వ సంవత్సరమున అమెరికా దేశమునకు బార్బి కెన్నును అను నాతడు పై బేరియాలోని రవ్యుకు ప్రవాసకుల యొద్దకుబోవ, అందుకేసరకు ప్రెస్కోవస్కియను ముప్పుదివత్సరముల వయసుగల నారీయణి యీవిధముగ నతనితో చెప్పినట్లు: “మేమును, మాబిడ్డలును, వారిబిడ్డలును కూడ దేశ ప్రభులమై, మరణించవచ్చును. కాని, మాకష్టములకు తగిన ఫలితముగ చేకూరుటయే మాకు పరమ సంకోచనాయకము.” ఇట్టి సహనీయుల గొనివాళ్లగుట్టి సమావేశములలో ప్రేక్షకులెల్లరును కొంతసేపులేచి నిలుచుండి నారిన హర్షించుట రుష్యాదేశమున వాకుక ” అని నెవనినను గారు నడిచిరి.

రుష్యావారి యేర్పాట్లు.

రుష్యాపరివర్తనము జరుపదముగ కొనసాగుట కాదే కలెంబు స్వాధర్మ త్యాగమే గాక, సాంఘికనిర్మాణము కూడ కారణమని చెప్పవచ్చును. అచ్చట నున్న క్రైస్తవీ వోసు సంఘములు ఈ ఆశయమును ప్రకటించునంతే కృషి చేసినవి. ఈ సంఘములు, పల్లెటూరి వారి

చెన్నపురి కార్యరేషను

సామాన్యపు సభ.

మొలొనిగారి యధ్యక్షతన క్రింద కిమిషనరీ మొన్నటి సాయంకాలమున సమావేశమైరి.

ప్రత్యక్షిత్తరములు.

కె.సి. దేశికాచారియరుగారి ప్రత్యక్ష మొలొనిగారిట్లు సమాధానము చెప్పిరి.— స్ట్రో డిపార్టుమెంటులోని సభకులను ఏమిటను లేవన ప్రతి నెలయు లేవిభిదాచుట అసాధ్యము. ఈవిషయ మిదివరలోనే స్థాపిత సంఘమువారికి విన్నవించబడినది. తనిభి రిపోర్టులు ఇంబలియరునకు పంపబడుచున్నవి. నిబంధనల ప్రకారము మార్చి 31 తేదీలో పున నిలువ సభకులను ఇంబలియరు తనిభి చేయునట్లేర్పాటు జరిగినది. స్ట్రో డిపార్టుమెంటు లెక్కలను, నిలువసభకులను మ్యానిసిపలు అడిటర్లు తనిభిచారుచున్నారు. వ్యయము యుక్తమైనట్లు కార్యరేషను వారికి తోచినయెడల, యాడిపార్టుమెంటు లెక్కలు వర్తరాలు అనుభవించే పరికోధింప నేర్పాటులు జరుగవలెను. 1916-17 సం॥ న డిపార్టుమెంటు వారి ఆపజ్జాలు చాలసార్లు ఇంజినీయరుచే తనిభి చేయబడినవి.

నీటి సప్లయ

పిమ్మట మొలొనిగారు నీటిసరఫరా వ్యాపారము నెత్తుకొని నీటిసప్లయచరిత్ర నిండుక వివరించిరి. మరణముల సంఖ్య స్వల్పముగ హెచ్చినది. ఇందులకు నీటియందలి దోషము కారణమై యుండవచ్చునని ఆరోగ్య శాఖోద్యోగి తెలియజెను. కనుక కొన్ని మార్పు లావరింపవలసి యుండెను. తోడనేకలు పురు మాయబట్టుకొనిరి. నిజముగ నేదైన ప్రమాదము జరిగి యుండిన మనము చేయగలిగినదేమి? ప్రమాద కారణమును తొలగింప పూనుకొనుటయే ఉత్తమమార్గము. సప్లయని పరిశీలించి, కొన్ని మార్పుల నొనర్చితిమి. తత్కారణమున నిపుచాప్రమాద కారణములు తొలగినవి. మరణపులేలు హెచ్చినది కమిషనరు లేవ్వరును గమనించిరి కారు. మదరాసు జనసంఖ్య యంత యుండగలదనియు, జనులకింత నీరవసర ముండుననియు 1861 సం॥ నీటి సరఫరాపద్ధతిని నెల కొలువనపు హామింపబడి యుండలేదు. వర్తమానమున రోజునకు 140 లక్షల గ్యాలనుల నీరు సప్లయ చేయబడుచున్నది. మనకికి దినమునకు 25 గ్యాలనుల నీరీయబడుచున్నది. పంపులలో నుండి యీనీరు క్రమముగ పంపుటలేదని ఫిర్యాదు చేయుచున్నారు. గాని పంపుల వెంబడి రావలసిన నీటి సంతతిని విడిచి నెట్టినయెడల, ఆ నీటి నుపయోగింపని యెడల ప్రమాదము నాటిలును. నీరు క్రిక్కిరిసిపోయి, నీటిగొట్టములు పగిలిపోవును. ఎంత నీరగత్యమైన సంత నీటిని నియమిత కాలమున సరఫరా చేయవలయు కాన నీటి సప్లయ లోటులేదు. నీటిసరఫరానాణ్యత విధానము ప్రారంభమైనది లగాయతు మరణపు లేటుకట్టయే గాక, ప్రజల యారోగ్యము గూడ వృద్ధి యయ్యెను. 1916 సం॥ మరణముల లేలు స్వల్పముగను,

యొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక అభివృద్ధికై స్థాపింపబడి, ప్రజాసానుభూతిని బడసేసెను. ఇందుల కెప్పునోనుల కీ సంఘములే తమ ప్రతినిధుల నెన్నుకొని పంపుచుండెడిది. ఈ మండల సంఘములు, స్థానిక సంఘములకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుచుండెడిది. ఈ విధముగ రుష్యాలోని అన్ని తరగతుల వారును నికమత్యముతో దేశసేవచేయు వీలు కలిగినది. కాలక్రమమున నీ సంఘముల ప్రాముఖ్య మెక్కువగుటచేత ప్రభుత్వమువారు కూడ నీని సలహాను తీసికొనుచుండిరి. ఇట్టి సంఘముల మాలముననే రుష్యాదేశము స్వాతంత్ర్యము సుసాధ్యమైనది. మన హిందూ దేశమున నిట్టి సంఘములున్న వా! రాజకీయశయముల గూర్చి మాటలాడుచు, క్రియాశూన్యులగా నొనరి పరణమింప జేయనియెడల నెట్టి లాభమును చేరు. భారతీయులు తమ సాంఘికభాందనముల విడనాడి, ఉచిత స్వభావముతో, నికమత్యముగలిగి, స్వాధర్మత్యాగముతో దేశసేవగావించగలయును. అందుచే మనముజనసామాన్యమున విద్య వ్యాపింపజేసి, జేయసాధనిర్మాణమునకు బూనుకొనవలెను.

తరువాతి శ్రీమతి సరోజినీదేవి గారు ప్రేక్షకులప్రాధానమునరించి, లేచి, దేశమున జాతిమతభేదములంతరించి, విద్య విరివిగ వ్యాపింపవలయునని చెప్పిరి.

తరువాతి అగ్రసామాధిపతిగారు లేచి దేశీయభివృద్ధిక సంఘభావనపరచుచును, సాంఘికోద్ధరణము ముఖ్యమనియు చెప్పిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను.

జనముల లేలు అధికముగను ఉండెను. స్పెషలు ఇంజనీయరు గారు నీటిని వడియగట్టు స్థానములను 14 టీని నిర్మించి యుండెడి. ఇంకను 7 టీని గట్టవలసియుండెను. యుద్ధ సమయముగుటచే నీనిర్మాణ ముగియెను. 1916 సం॥ ము వరకు వడియగట్టిన నీటితో, వడియగట్టని నీటిని గూడ వడలుచుండెడి.

నీటిసప్లయ స్థానములయందుండెడి గ్రామస్థుల మూలమున నీ రహితస్థల నొందవచ్చును. కాపలా మనుష్యులుండినను, ఒకటి రెండవారువారితేత బెట్టినతో వారు నోరెత్తరు. తత్కారణమున జల పరిశుద్ధము కావచ్చును. గృహకృత్రియలకు మాత్రమే కొలాయిల నీటిని వాడవలసిన దనియు, గృహోద్యోగార్థములకై వాడిన నీటికి పన్నుధికముచేయవలసినదనియు చూచింపబడినది. సముద్రపు తొడ్డున నాతుల ద్రవ్య, అగ్రాదులలోని నీటితో గోడ్లను తిడుపవలసినదని చూచింపబడినగాని యావిధానమునకు వ్యతిరేకముగను నీ మొలొనిగారు పర్యవేక్షించుచు స్పెషలు ఇంజనీయరు, హెల్తు ఆఫీసుల కృషియులను జ్ఞాపించిరి.

అనంతరమున టి. రంగాచారియరు మున్నగువారు తమ యభిప్రాయముల తెలియపరచిరి. గిండి పరిశోధకాలయమున బడిన నీటిపరీక్ష, తత్వవ్యవస్థానము నిపుణు డొకనికి పంపవలసిన దని నిర్ణయింపబడినది.

సున్నపు బట్టిలు.

పూనగుల్లి గోడ్డులో దొరతనమువారు సున్నపు బట్టి లొకను తీసివేయవలసిన చాల యిబ్బందిగ నున్నది. వాటిని తీసివేయించుటకు తగినయత్నములు తక్షణము జేయింపవలెనని కె. సి. దేశికాచారియరుగారు కొక తీర్మానము నుపహాసించిరి. తీర్మానవిషయము మొలొనిగారి కంగీకృతమేగాని యొకసంధ్య మున్నది. ఆరోగ్యమునకై దొరతనమువారు లక్ష రూపాయల నిచ్చుచుండిరి. సున్నపు బట్టిలను తీసివేయవలసినదని మనము పట్టుబట్టియెడల వారొ లక్షరూపాయల నీయరు. కనుక యీవైకమునకు నష్టము లేకుండ మన మీ ప్రదేశమున నుండి బట్టిలను తీసివేయించుట యగత్యవని మొలొని గారినిరి. లక్షరూపాయలు ఇండియా దొరతనము వారిచ్చుచున్నది గాని యీవైకమున నెట్టి జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు చెన్నపురి దొరతనము వారి కధికారము లేదని టి. రంగాచారిగారు చెప్పిరి. తీర్మాన మంగీకృతమైనది.

స్పెషలు ఇంజనీయరు కార్యాలయము

స్పెషలు ఇంజనీయరు కార్యాలయ మందరములకు తిరుగ నడచిటి ప్రాయ నమయింపవలసినదని వెనుకటిసభలో తీర్మాన ముపహాసించబడినది. ఆ యుపహాసము నెదిరించిన వారును, అంగీకరించినవారును సమాన సంఖ్యాకులుగ నుండ అధ్యక్షుడు తన కాప్టింగువోటును తీర్మానము పక్షముననిచ్చి దానిని పాస్ చేయించెను. ఈ విషయమునుగూర్చి మరల చర్చ జరుగవలెననియు, సభ చేయించవలసినదనియు, మరనాడే 10 రు కమిషనరులు దరఖాస్తుకండిరి. విషయము నాలోచించి, పర్యవసానమున దెలియజేయవలసినది యధ్యక్షుడు, పార్లమెంటు నాయకుగారి కొకటిని, తదును బహద్దరు సాహెబుగారి కొకటిని, రెండుత్తరములకు వ్రాసెను. తీర్మాన మంగీకృతమైన నాటిరాత్రియందే అడ్మినిస్ట్రేటింగు ప్రాసికోనమచ్చునని ఇంజనీయరుతో చెప్పి తిననియు గూడ వైశ్యయము విరింపబడినది. తేభభక్త ప్రత్యుత్తరములు గాతెను.

ఇదిగూరి సభ్యులు సభచేయవలసినదని కోరికను, అధ్యక్షుడు సభ చేయింపకుండుట అక్రమమని వచ్చేసెనుగారు పలికిరి. అధ్యక్షుడు సభ చేయించి యుండవలసినదని ఎ. సి. పార్లమెంటు నాయకుగారు నాదించిరి.

ప్రత్యేకసభ నొనర్చుట కుండుటకు పక్షికుల నన్ని టీని సనారవమున విరించియుంక సభ్యులు నిండాకోపణ మొనర్చుచుండిరి. సభను రావించవలసినదని 10 రు సభ్యులు కోరెను. సభను రావించు విషయమున నాకు స్వాతంత్ర్యము లేకపోయినను, సభాసమావేశ దినము నేర్పాటు చేయుటయగు మాత్రము నేర్పచ్చగలదని మొలొనిగారు చెప్పిరి.

జులై 18 తేదీ నాటిరాత్రి నాగపూరు పురపరిషదులో కార్యదేవు కమిటీవారిచే సర్వ గంగాధర చిట్టవిస్తు గారి యాజమాన్యమున మొక బహిష్కరణ జరుపబడినది. అందు నాగపూరు పౌరులందఱును నావాణ్ణి వానోకగారి మరణమున కర్హించిదాఖము నొందుచున్నారని తీర్మానము చేయబడి అది నావాణ్ణి గారి కుటుంబమున కంపవడినది. తీర్మానమున యమున గట్టికులందఱును నిలుచుండిరి. హార్డింజి ప్రభువుగారి యెడల అనమానక శాస్త్రమును వెల్లడించుచు చరముక తీర్మానము చేయబడినది.

ప్రవాసశిక్షలు.

సర్ నారాయణ చంద్రాచార్యగారు

మైస్సూరు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికకు చందా వాక్కుగారు
వ్రాసిన రెండవ లేఖలోని యంశముల నీ క్రింద పొందుపరచుచుంటిమి:—

వీసెంటుగారు, తేలికపని స్వపరిపాలనోద్యమము సాంప్రదాయక వ్యతిక్రమము అని పూర్వమెంటు సభయందు ఛాన్సెలరు ఇండియా కార్యదర్శిని ప్రశ్నించి యుండెను. తైటరు ప్రెస్ వార్తలను బట్టిచూడ, చేబల్లెగారు రాష్ట్రము నకు క్రమశుభ్రము నుత్తమ వీరుకట్టు గానవచ్చుచున్నది. బీసెంటుగారు తమయుద్ధమమును ఆంగ్లాండ్ రాజ్యమున కపక్షిక్షి గలిగించుటయే; హిందూ దేశమునకు ప్రమాదకరము గనుటయే; ముగ్గురు నడిపించుచుండెడిది తెలుసు, దోతము వారును అభిప్రాయమును ముగ్గురు వంత్రియనియండే నీ గాని స్వదేశమున రాజకీయాంధారము నానుభవము గల వ్యక్తిగతి ప్రాయమున వీరు వెల్లడింప నుంది. అంతకాదనము నతిక్రమించిన వ్యక్తియు సాంప్రదాయాన్ని వదులు. ఇట్టి అరాజకవర్తనమునకు, దోతమున కపక్షిక్షి కలిగించుటయే గురించుటను, వ్యక్తిగతమునది. ఈ యంశము నెరిగిన వాగుట చేతనే చేబల్లెగారు, ఛాన్సెలరుగారి ప్రశ్నమునకు తీరగమియక, ఏదియో సమాధానము నిచ్చిరి.

ఆంగ్లోభాషయు, జె. ఎన్. వి.

వై యూహా నీక్రిందివిషయములు బలపరచును. ఆంగ్లాండ్ రాజ్య సాంప్రదాయమున ప్రాశస్త్యము, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్ర సాంప్రదాయముల వలెగాక వివిధములగు కనకాశమున్నది. రాజకీయస్వేచ్ఛల నొందుటకు ప్రాలు శాస్త్రీయమును ముగ్గురు సాంప్రదాయము జరుపుకొనవచ్చు సూచి ఆంగ్లాండ్ రాజ్యమునందు ముఖ్యమైన భాగమైయున్నది. సాంప్రదాయ సిద్ధాంతము నలజడి విషయమున వాంగ్మయము గూడ వెనుక కొన్ని నిర్బంధములు ఉండెడివి. రాజకీయస్వేచ్ఛల నందుటకు వీరు ప్రతికలవాదగాని, పూర్వమెంటు సభలో తమ ప్రతినిధుల ద్వారాగాని వాదించుకొనవలెనుగాని తీరతమగు సాంప్రదాయము ననుసరము. పూర్వమెంటు సభ సభ్యులమున నానుభవముల కాలమే సమాజోదయమునకు చేతన, ప్రతికలకు స్వల్పమాత్రపు ప్రచారమునకు చేతన, బహిరంగ సభలు, సమాజములు మున్నగు వానిద్వారా ఆంగ్లోభాషయు, జరుగుచు వచ్చెను. ఇట్టిసభలు, సమాజముల మూలమున ప్రమాదముకలుగునను కారణమున దోతమువారు వీరిని ప్రభుత్వమున నిర్బంధించిరి. ఈసందర్భమున జాన ప్రకటన మిల్లుగారి నవనములను పొందుకొనిన సంతకము సువ్యక్తము:—వై వివరింపబడిన యట్టివిధము సమాజములు మున్నగువాని యుద్దేశముచే గాను. వీరివలన, నింతవరకు ప్రజల తీరున నభిప్రాయపడి యుండెడి స్వప్రకారము కాకలదు. బహిరంగసభలయందు ప్రజల అభిప్రాయము వాక్యములు భయంకరములై యుండుట నశ్యము. ఆ మేజుయన నుద్భవము నాశ్రయమున వీరిట్టి భావ నవలెనొందును. ఇట్టిశిక్షియం దేమి చేయవలయును? పాలకవర్గమునా దూరకయండి. యాంగ్లోభాషమును పెరుగనిచ్చి, ఆ యాంగ్లోభాషము నణచినేయుటకు భావము లొనరింప వలయునా? నిపుణులగు రాజనీతిజ్ఞుల వీ తీరున నభిప్రాయపడకు. పాలకవర్గములోని వా రిట్టి యాంగ్లోభాషముల పాల్గొని, ఆంగ్లోభాషమును “ప్రతి పంచితాగమున పడకుండ” జేయవలయును. ఈతీరున వర్తించిన రాజనీతిజ్ఞులలో కేసిగు ప్రభువు ప్రభువు. ఆసంతకమున వీరువంత్రి యాచార్యము నవలంబించెను. నాటి నుండియు, ప్రజాంగ్లోభాషమున పాలకులు పాల్గొనుట యాచార్యమయ్యెను.

హిందూదేశ విషయమున శాస్త్రసమర్థముగ రాజకీయాంధారమును కర్మవ్యూహముగాక అనన్యమై యున్నది. ప్రజాభిప్రాయములను బహిరంగముగా రాజకీయజ్ఞానము కలిగించి, యభివృద్ధి మొందుటకై యాదేశమున శాస్త్రసమర్థముగ నలజడి యుద్దేశమై యున్నది. ఇంగ్లాండు దేశమున నే నుత్తము ప్రజల యాంగ్లోభాషమును పాల్గొని, ఆంగ్లోభాషమును క్రమశుభ్రముల నడచుటయు చూచుచుండ; హిందూదేశమున నలజడి కధికారము సహాయము నొంతక కావలసియుండునా? అధికారము, వా రొంటిమై తనము మార్చి మానముద్రను వీడి జైలులో కలసిపెరిసి, వారి యభిప్రాయము లెట్లున్నదియు గనుగొనవలయును.

శాస్త్రీయముగ నలజడి, శాస్త్రవిరుద్ధముగ నీట పక్షమున నొంచిన పక్షిక్షి యొప్పుటకు ప్రజలకంటే దోరతమువారి బాధ్యతయే యధిక మనవచ్చును. వీసెంటుగారి హామీ రూపవిషయము మెత్తుకొనుడు. ఈ యుద్ధమును వెడలుటకుండ పరిష్కరింపవలెనా?

యద్ధ మారంభ మైనది లగాయతు నూతనవాతావరణ స్థితి ఏర్పడినది యుద్ధానంతరసంస్కరణము, రాజకీయాశయములు మున్నగునాశలు ప్రబలమై విధ్వంసము, బలహీనముగు జాతులరక్షణము, సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన స్వపరిపాలనము, ప్రజాప్రభుత్వము లాదిగాగల యంశములలో పలువురలో వివరమును. సామ్రాజ్యవాదావళి మిట్టి యుద్ధదేశసందర్భములందు వారు, అధివేతనములవారు, కార్మికులు మున్నగు వారల యాశలు విగ్రహించినవి. ఎవరొక్కొక్కలను వారు వెల్లడించిరి. ఆంగ్లమంత్రి లాకోర్నెలను చర్చించి కొందరొక్కొక్కలను పోగడియున్నారు.

లాకోర్నెలెంతి సామాన్యముగ వచ్చు చుత్తత్రేయవని, లాయిడు బార్డిగా రిజీటరు తమ్ము జూవర్చివ్ కార్మికవర్గ ప్రతినిధులతో నవియున్నారు.

ఇంగ్లాండు వ్యవహారములన్ని యిక హిందూదేశవ్యవహారముల పరికింపము. ముప్పైసంవత్సరములనుండియు, వీ దేశము రాజకీయ సామ్రాజ్యములకై మొగ్గుపెట్టుచున్నది. అట్టినితిలో వర్తమానపు స్థితిగతుల సాధారణముచేసికొని, తనవాంఛలను గూడ ప్రజ్వలించజేయుచుండుట, ఉచితము గాదు. 'యుద్ధమున మోదపులు గనబడచిన రాజభక్తి మున్నగు వానిని హర్షించి బాధ్యతా యుక్తులగు సాంగ్లమంత్రిలుగూడ, ఈ దేశ మిత్తరాష్ట్రములతో సమానమైనవై యుండవలె ననిరి. ప్రధానమంత్రి చేబల్లెగారివై వివరింపబడిన యాచార్యభావమును నూచిప, యుద్ధానంతర సంస్కరణమును గూర్చిన తమ యభిప్రాయములను భారతీయ నాయకులు దొరతనము వారి యెదుట వెల్లడిరి. నాయకులొక్కొక్కరితములూ, అనుచితములూ యనవంశము ను తీర్మానింప నక్కరలేదు. ఉచితమైనను, అనుచితమైనను, సాలకులు వానిని వాగలతో నాదర్భావమున చర్చించి, కారణముల నారసి, ప్రజలసంకల్పములను సాంతముగ జెలిసికొనుట దోరతనమునకు విధియైయున్నది. దోరతనము వా రీ తీరున నడచినచో శాస్త్రీయాంధారము విజయకరమగును. కాని దోరతనము వారిందులకు భిన్నముగ వర్తించిరి. ప్రజలయభిప్రాయముల కనుగొనుటకు మారు వారు ప్రజలకు దూరముగ తొలగియున్నారు. ఆంగ్లోభాషమును వీడవలసినదని, అప్పడప్పుడు నాయకులను హెచ్చరించుచుండిరి. అడియానల నొందకుడని పలుకుచు, యుద్ధానంతర సంస్కరణము మియాకలకు దీసిపోవునని చెప్పుచున్నారు. మాటలతో సరిపెట్టుక వర్తమానపు ప్రవాసపు శిక్షలవంటి, నిర్బంధించు కట్టు నిట్టుములకుడిగిరి. వీసెంటు ప్రభుగూలూనర్చెడి యాంగ్లోభాషము దేశజేమము ననవసరముగ భంగపరచునను కారణమున కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు, వారికా ప్రవాసశిక్షల విధించిరి. దేశమున కనవసరముగ శ్రమ నీయాంధారము కలుగజేయున దగుచో, ఇండియాలోని పాలకులుగూడ, ఇంగ్లాండు మంత్రిలవలె నీయాంధారమున పాల్గొని, ఏ అపాయమున, నాటిలకుండ నేలకేయగారు? ఇండియాలోని యాంగ్లోభాషము శాస్త్రీయమై యుండవలెను. మానమును వాల్చి, ప్రజలకు హెచ్చరికల మెసగుచుండు దోరతనపు వర్తనము, ప్రజల నన్యాయపథముల ద్రోక్కుజేయదా? మన నాయకులు మన కొక్కొక్కరికాదులకు తెలియజేసిరి. అధికారుల తలంపు లెట్లున్నవియు మనకట్లు తెలియునా? యుద్ధానంతర సంస్కరణమునకు సంబంధించిన లేఖ యొకటిండియా మంత్రి కంపెనడ నని రాజ్యపరినిధి వెల్లడించుటచే మనకు తెలిసినది. తమతలపుల బహిరంగ మొనర్చి ప్రజానాయకులు దోరతనమువారిని గోరి, దోరతనమువారింతరకి విషయమై యెట్టియత్నము మొనర్చి యుండలేదు.

వీసెంటుగారు గవలంబించిన విధానము లశాస్త్రీయములై ప్రజాజేమమును భంగపరచునను విషయమును న్యాయవాదులు నిర్ధారణ చేయవలయును గాన దాని నిట చర్చించుచుంటిమి. ప్రజాజేమము భంగముపడునను కారణమున నామెకు ప్రవాసశిక్షల విధించుట న్యాయసమర్థతమా అనవిషయమును నిర్ధారణ చేయ యత్నించుచితి. వీసెంటుగారు వర్తనమునకు దోరతనము నా రిలో పము కొంత యున్నది. ఆంగ్లాండ్ రాజ్యములు చర్చలపై నిశ్చయమై, జరుగుచున్నవి. వర్తమానకాల మా సామ్రాజ్యచరిత్ర యందు చూపబడుచున్నది. నూతనముగ నభిప్రాయములు బద్ధమై సాధారణపు వ్యక్తులగుగూడ ప్రాయము కలుగుచున్నది. నవన సంకల్పితమున గుంచుచుండిన వ్యక్తుల నిట్టినిర్బంధశిక్షలు శాంతింప జేయవలెను. శాస్త్రీయాంధారము ప్రమాదకరము ఒప్పకొనుచు, దోరతనము వారు తమ విధ్వంసమును మరచి, ప్రజలను విడిచిపెట్టెదరు. ఆంగ్లోభాషమున శోక్యము కలుగజేసికొని, అది అశాస్త్రీయపథముల బడకుండ జూచు బాధ్యత దేశపాలకులవై యున్నదని చందావాక్కుగారు వ్రాసిరి.

ఇండియాదేశపు క్రొత్త కార్యదర్శిగారు

అభినందన వార్తలు

బొంబయి, జూలై 18.-హిందూదేశమునకు మాంటేగు గారిని కార్యదర్శినియొగించినందులకు తనసంతోషమును తెలుపుచు బొంబయి రాజధాని సంఘాధ్యక్షుడగు ము. సర్ డి. మోవాచాగారు లాయిడు బార్డి గారిని మాంటేగు గారికిని అభినందన వార్తలను తంతిప్రార్థనముగ నంపిరి.

లాయిడు బార్డి గారి కిచ్చిన తంతివార్త విషయములు క్రింద ముదితములు:— మాంటేగుగారిని మీరు ఇండియా కార్యదర్శిగ నియమించుటచే బొంబయి రాజధాని సంఘము వారందరును అమితానందభరితులైరి.

మాంటేగుగారి కిచ్చిన తంతివార్త:— బొంబయి రాజధాని సంఘమువారందరును మీరు ఇండియా కార్యదర్శిగ నియోగించబడినందులకు ఎంతయు సంతసించుచు వారి యభినందనల మీరు సురక్షించుచున్నారని, హిందూదేశమందు రాజ్యాంగ సౌకర్యములను మెంతుగ కలుగజేసి భారతీయుల వాంఛల నెరవేర్చి వారిని మీరు తరింప జేసెదరని దృఢముగ విశ్వసించుచున్నాము.

మైస్సూరు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికవాగ్ధ్యము

మాంటేగుగారి ఇండియా కార్యదర్శిగ నియోగించు సందర్భమున మైస్సూరు ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక ఇట్లు వాక్యముచున్నది:—హిందూదేశమును మాంటేగుగారు ఇదివరలో సందర్శించి యుండుటచే చాలచుంది భారతీయ ప్రయుఖులు వీరికి బరిచితులు. అన్యాయ జేసి ఇతర ఇండియా కార్యదర్శుల కంటె ఈయనకు హిందూదేశమును గురించి ఎక్కువగా తెలియును. భారతీయులకు సౌకర్యములు కలుగ జేయుటకు మంచి యావకాశము కలదు. కాని వీరు భారతీయులకు యంతకు పూర్వము ముందుగనే తెలిసియుండుటచే హిందూదేశ మంగున్న సంస్కరణ కర్తలందరును వీరిని గొంతెత్తుకొరికల నడిగెదరు. ముఖ్యముగ మనము గవలించవలసిన విషయ మొకటిగలదు:— మొన్న మొన్న నే గతవారము నాడు మెసూరేమియా పంచాయతినగురించి చర్చించుచు హిందూదేశపు ప్రజలయెడల ఇండియా ప్రభుభుత్వమువారు ఎక్కువ బాధ్యతల విధాన మవలంబింపవలెనని వ్యక్తీకరించిరి. దీనినిగూడ బ్రిటిషుదీవుల ప్రభుత్వము వారికి అంతిబాధ్యత యవసరము లేదని జేలించుచున్నది. అపుడు మాంటేగుగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున ప్రస్తావించుచుండుటచే అట్లు మాట్లాడి యుండవచ్చును. అట్లు వ్యక్తీకరించినచో వర్తమాన దోరతనమువారి ప్రాపున బడయులేకుండును. నిశ్చయముగ అట్టియెడల వీరు చాల ద్వేష ప్రేరేప మైన యవస్థయందుండవలసినవచ్చును. మాంటేగుగారు 4 నేర్పక్షితము సహాయ మంత్రిగ నున్న కాలమునగూడ ఇదేయభిప్రాయమును తెలియజేసెను. హిందూదేశ పరిపాలనవిషయమున భారతీయుల పరి నాలనాధి కారమును గురించి మాంటేగుగారిట్లు నుడిపిరి:—

మనము పురోవృద్ధిని గావించుటకు కంకణమును వాల్చి నారము. మనము పురోవృద్ధిని గావించవలెను. హిందూదేశపు ఆర్థిక శక్తియును చర్చించు సమయమున కడపటిసారి నై నదహరించిన రీతి మాంటేగుగారు నుడిపిరి. మోదపులు, మహమ్మదీయులను జాతిమత ద్వేషములను పెంచుకొనక సహకార భావముతో మెలగుట అత్యవశ్యకమని ఈయన దృఢముగ పలికిరి.

చేబల్లెగారు రాజీనామా:— ఒక గ్రామమున పాత కాల యొకటి గలదు. ఆ పాతకాల యుపాధ్యాయుడు బహుక్రూరుడు. కఠినచిత్తుడు. విద్యాధులను చావగట్టి చెవులు మూయువాడు. దైవకృపలన నతడు మృతి చెందెను. బాలురందరును తమకష్టములు గట్టెక్కినట్లుగ సంతసించుచుండిరి. అందొక నూత్నుబిడ్డగల బాలుడు “ఒరి మీరెందు కంత సంతసించుచున్నారు. ‘జ్ఞానమునువాడు పోయిన గొట్టెలను తినువాడు రాగలడు.” అను రీతిని యిప్పుడీ యుపాధ్యాయుడు కాలధర్మము నొందినంతమాత్రము మన తండ్రిగల లూరకుండురా! వీరికంటె కూడా తక్కువగు నింకొకని తెచ్చి పెట్టెదరు కనుక మనకష్టములు గట్టెక్కుటకు మన తండ్రిగలే మరణించవలెను. అని చెప్పెను. చేబల్లెగారు రాజీనామా యిచ్చిరను వార్తవలన హిందూదేశమువారికి కలుగు సంతోష మువిద్యాధుల సంతోషమునంటిదే యని అత్యుత్తమజాతప్రతిక వ్రాసినదని ఇండియను పేట్రీయులులో ప్రకటింపబడినది

ఆంధ్ర దేశమున
నిర్బంధావాసదినము

(మాస్కోకు విశేషముల యొద్దనుండి)
విశాఖపట్టణపు సభ

I

విశాఖపట్టణము, జూలై 17:—ఆసియాటికన్ ప్రభుత్వములకు ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధావాస శిక్ష విధించి నిన్నటికి నెలదినములై యుండుటచే తత్సమయమున స్మరించి, ఆయన పాపించుచు వచ్చిన స్వరాజ్యోద్ధయము నుద్దీనింప జేయుటకై మాపుము నందలి విశ్రాంతి పునరుద్ధరమునందు నిన్న సాయం కాలము స్వరాజ్యసంఘసభ్యులు సభ చేసిరి. గౌ. భూపతి రాజు వేంకటపతి రాజుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. అగ్రాస నాసనాధిపతి ఆంధ్రమునం దుపన్యసించిరి. ప్రజలు స్వరాజ్యసమి తులందు చేరి తదుద్దయము పట్ల తమలో దయ కేధేదము లేదని ఆంగ్లలకు విజ్ఞాపనల మూలమున నివేదించి, బీజేటు నిధికి ధనసహాయము చేసి, స్వదేశీ శుభమున వహించి యొత్తయోగితో దేశముకొరకు పనిచేయుచున్నారని ఆంగ్ల లకు నమస్కరింప జేయవలసిదని అగ్రాసనాధిపతిగారు కోరిరి. నిర్బంధితులను విడుదలచేయ వలసిదను తీర్మానమును వడ్డాది జగన్నాథంపతులుగారుపాదించి నిర్బంధితులచేసిన దేశసేవకు వివరించిరి. యథాశాస్త్రీయముగ నాందోళనము జరిపియ భావములను ఆంగ్ల పార్లమెంటునకు తెలిపినయెడల భారతసచివుడగు చేంబలస్థమహాశయులు మనభావముల కెంత విముఖులైనను వారు రాజీనామాయిచ్చి యుండుటచే క్రొత్త గ వచ్చువారుభారతభావత్రయముందురు గావున మనప్రయత్నము లు వృధాగాబోవని వారు నెలవిచ్చిరి.

ప్రధమ లక్ష్యసంఘము గారు తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు చెప్పిరి:— నేడు గుడినము. ప్రభుత్వము వారు స్వరాజ్యము విషయమై తమ యహాయతను కనబరచి దేశ సేవకు నిర్బంధించిన స్వరాజ్యోద్ధయిని ప్రజ్వలంపజేసి నేటికి 30 దినములైనది. దొరతనమువారి యుద్దేశముతో కార్యప్రణాళికి దిగినను వారి సంకల్పమునకు విపర్యయమే కలిగినదని వారిపైటికి గ్రహించియుండురు. స్వరాజ్యోద్ధయమునకు దేశమునందు విప్లవ మేర్పడునని కాబోలు జమీం దారులలో కొందరు వ్యతిరేక భావత్రయైరి. భూస్వాములే దేశమునందు ప్రభాస్వాతంత్ర్యమునకు తోడ్పడిరి. ప్రభాస్వాతంత్ర్యమునకును భూస్వాములకును, సహజ శతృత్వముని లోకచారిత్రము వ్యక్తమగుచున్నది. మనకు పట్టుదల ప్రధానము. ఉదకమండలమునందు బీసెంటు ప్రభుత్వముల విషయమున వారు తపస్సు ఫలించి ఆవాతా వరణము పునీతము కాగలను. అక్కడ వారు స్వరాజ్య పథా కమున నెలకొల్పిరి. అది భూతత్వ స్వాతంత్ర్య పథాకముని చెప్పవచ్చును. మన మా పతాకమునకు ఆత్మయందే నమస్కరింపవలసి యున్నది. కొందరు స్వరాజ్యమును లం దు చేరుటకు సంకల్పించుచున్నారు. స్వరాజ్యము నందును భావమునందును తప్పులేదని తెలిసికొనినవారు వాని యందు చేరకపోవుట విచిత్రముగాని చేరుకాదు.

స్వదేశీ శుభమునకు సంబంధించిన తీర్మానమును వసంత రావు బుచ్చిసుందరరావుగారు చుపపాదించు బంగాళావిభజన సమయమునకువంగీయలు చేసియుండిన మహాశుభ వాక్యము లను సభ్యులకు చదివి వినిపించిరి. మారేపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రీగారు బలపరచిరి.

మొసపాటేమియ విచారణ సంఘము వారు మాస్కోకు పంపిన సందర్భము నందు హాజింజిప్రు పట్టు భార తీయలు తమకు గల గౌరవములను విశ్వాసకృత్య భావము లను తెలుపుచు నొకతీర్మానమును (బొంబాయి రాజధాని సంఘమువారు జరిగిన తీర్మానము వంటిది) ఎనమండల గూర్క నారాయణరావు గారుపాదించి చిరావూరి లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రీగారు బలపరచిరి. వైకృతపలన వారు మనకు భారత సచివులుగ వచ్చినయెడల వారునునని నూడ తీర్మానమునందు చేర్చిరి.

తీర్మానము లన్నియు సంగీకృతము లైనవి.

II

గుంటూరు సభ

జూలై 16 తేదీ సాయంత్రము మాపురపు హోము టూలు శాఖవారు హోముటూలు కార్యస్థానమున సమావేశమై భజనపన్నాను మున్నగు జాతీయ వాయిద్యము

లతో పురమేగ బయనమైరి. దేశభిమాని పత్రికాధిపతులు బీసెంటు, ఆరంజే, వాడియాగార్ల పటమును మరొకరు భారతమాత పటమును చేబూని సుధ్య నడచుచుండ, ముందు పుస్తకములును వారియుందు జాతీయ వాయిద్యములవారును జనుచుండ ప్రజలు తండోపతండయలుగా జుట్టు గ్రమ్ముకొని యుండ జనుజను ధ్యానములతోను కంఠేమాతర ధ్వజలతోను రాజ పీఠమును మహా వైభవముతోను నూరేగుచు 7½ గంటలకు చలమయ్యగారి సత్రము జేరిరి. అక్కడ పాటిబండ్ల మూర్తినారాయణగారి యాజమాన్యము క్రింద సభ గావించబడినది. అగ్రాసనాధిపతిగారి బల్లమీద వంగదేశ మున చేయబడిన స్వదేశీభావము ప్రదర్శింపబడినది. ప్రధమ మున అగ్రాసనాధి పతిగారు నాటి సమావేశము యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యమును సభ్యులకు నివ్వించిరి. శ్రీబలిశేషల్ల లక్ష్మీకాంతం కవిగారు ఆశువుగా కొన్ని పద్యమును బీసెంటు గారిని గూర్చి జదిపిరి.

తరువాత జి. నరసిమ్మశాస్త్రి బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు స్వదేశోద్ధయమును గూర్చి ముచ్చటించుచు నీపురమున నొక స్వదేశీవస్తు భాండారమును స్థాపింప పుస్తకములులద్దమించి యున్నారనియు, దానికై భాగము 1-కి రు 100 లు కంటకు 200 భాగములతో ప్రస్తుతము పని పూర్తింబింప నేర్పాటులు జరుగుచున్నవనియు, నిప్పటికే చాలయంది వర్తకులు, వ్యాపారులు, చున్నగువారు కొన్ని భాగములను దీసికొనియున్నారనియు, నీచుహాకార్యమునకు అందఱు చేయూత నిచ్చి భాగ స్వాములై స్వదేశోద్ధయమును జనుప్రదము గావించి దీక్ష గల్గియుండవలె నని చెప్పిరి.

పిదప బి.జే.ప్రసాదరావుగారు (ఆంధ్రసేవకసంఘము) స్వదేశోద్ధయము జాతీయోద్ధయమని కొంతముచ్చటించిరి.

అంతరము వెలగూడె సుబ్బారావుగారు (బి. ఎ., జి. ఎల్.) బీసెంటుగారి చరిత్రను, ఆమె అభివాదము, మిత వాదులకు కలుపుటకు జేసిన కృషినిగూర్చియు, భరతభూమిపై నామెకుగల అనురాగమును గూర్చియు, స్వదేశ ప్రతీక్షను గూర్చియు సభ్యులకు మనఃకలలు కనకుటలను, ఉక్త కము పుట్టుకట్టుకను నుపన్యసించిరి.

కడపట కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు సహజ గంభీరవాక్కులతో ప్రవాసదీక్ష ననుభవించు చున్నవారు తిరిగి వచ్చుకొను మన మీ 16 వ తేదీని నిటులనే జరుపుచుండవలెనని చెప్పి బీసెంటుగారి జీవితచారిత్రమును, ఆమె ధీశక్తినిగూర్చియు, పట్టుదలను గూర్చియు, స్వదేశోద్ధయమును గూర్చియు ముచ్చటించిరి. తరువాత సభముగి సెతు.

III

నెల్లూరు సభ

నెల్లూరు స్వదేశిపాలనా సంఘమువారు 16-వ తేదీని యెనుహాలో చీకుల మాటకొండయ్య బి. ఏ. బి. యల్ గారి యాజమాన్యమున సభ జరిపిరి. దేశమాత యొక్కయు, ముత్తమ నిర్బంధప్రవాస శిక్షితులయొక్కయు పటములు పుష్ప మాలతో నలంకరింపబడి సభావేదికపై నంచబడి వానికి కర్పూరహారతు పూసంకబడిన, సభ్యులందఱు నిలువబడి యుండ భారతమాతృప్రములతో సభ ప్రారంభమయ్యెను.

కొంమారు మమారస్వామిగారు స్వదేశోద్ధయమును గూర్చి తీర్మానము నుపపాదించుచు మనశశలకు మున్నగు వాని ముద్దరింప జేయవలయుననియు, పదేశ వస్త్రములను ముట్టుకొననే మాడవలయు నుడివిరి. పిమ్మట ఓరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు తమ సహజ మృదు మధుర వాక్కులతో తీర్మానము నామోదించుచు స్వదేశ వస్త్రములను సవా ధరించవలయు ననియును కర్మ చేయునపుడు తప్ప మరేయెప్పుడును అయితేని ధోవతులను కట్టుకొనరాదనియు, అట్లు చేసినగున భారతమాతకు కర్మ చేయుచుంటినియు, ఆమె ప్రతికియుండగ నే నివిధముగా కర్మచేయుట సాడికావలయు, మనదేశమును కాపాడుటకు స్వదేశవస్తువులను స్వీకరించవలయునని ఇండ్లాండు మీద నాగ్రహముతో కాదనియు దీర్ఘపన్యాసము కావించిరి. తరువాత స్వదేశీద్రవ్యము నాచరించెదమని ప్రతిజ్ఞ వ్రాసినవారిని లేవనగానే సుమారు నలువదిమంది ప్రతిజ్ఞలు వ్రాసినది. కంఠేమాతరం! జమీ భావనమాత! స్వరాజ్యమునకు భజన, అనుభవముతో తీర్మానము కావించబడినది.

హాజింజిప్రు ప్రభుత్వసందలి నిశ్వాసమును గూర్చిన కంఠేవ తీర్మానమును కావలితానాకా బుడమగంట వాస్తవ్యులగు గడ్డం కొండాచెడ్డిగారు చుపపాదించిరి. కాన్పూరుమసీదు విష

యముగోను భావాప్రయుక్త రాష్ట్రాధికారసంఘమును, ముఖ్య పట్టణమును ధిక్కరిమానుటకు యందును హాజింజిప్రుపు సిందూ దేశమున కొనరించి మహాపకారమును బొగడిరి. నేలమాతుల చెంచయ్యగారు బలపఱచినంత నె తీర్మాన మా మోదిత మయ్యెను.

నిర్బంధప్రవాస శిక్షలనుగూర్చిన తీర్మానమును పాట్ల పూడివాస్తవ్యులు, నెల్లూరు వేంకటరామా నాయుడుగారుప పాదించుచు స్వదేశవస్తుస్వీకరణను గూర్చి సహితము కొంతత డవు ముచ్చటించిరి. తరువాత డైరవరసు చామయంతరావు గార తీర్మానము నామోదించుచు ఒకరు మనకుసహాయము చేయు దరహటభ్రమయనియు జనసామాన్యము కొద్దియంది నాయకులకై వేచి తాము ఊరకుండరాదనియు, అనుదినము వాగ్దాపత్రిక లను జదిపియు, రాజకీయవిషయముల నితరులకు బోధించియు స్వయంహాయలై యుండినయెడల మహాపయోగకర మని యు చెప్పి నిర్బంధప్రవాస శిక్షలు విధించుట స్వాతంత్ర్యము కొఱకై కత్తిగట్టిన బ్రేజీపువారికి పాడిగాదని నడిపిరి. పిమ్మట తీర్మాన మామోదితమయ్యెను.

రాబోవు 16 తేదీనాడు ప్రతిపేటలోను సభలు జరి గినయెడల జనసామాన్యమున కంతయు ప్రస్తుత విషయస్థితి బోధపడగలను. కనుక కార్యదర్శు లట్లాసరించెదరు గాక.

IV

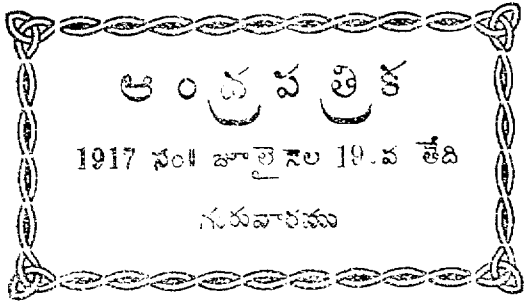
తేనాలి సభ

ఆంధ్రసామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్య సంఘమువారు నిర్బంధా వాసదినమును నిన్నటి సాయంత్రము పునరుద్ధరమున కోపల్లె నరసింహరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిపిరి. కంఠేమాతర కత్తిక ముతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. పూర్వకాలమున మనదేశ మున చేతిపను లత్యుచ్చస్థితినుండి యిప్పుడు పీనదశకువచ్చు టను గూర్చి వెద్దిభట్ల లక్ష్మీనృసింహముగారు ముచ్చటించి బొంబాయిలో వస్త్రనిర్మాణ యంత్రాలయాధిపతు లగు పి. ఉల్. కోలాగారు వ్రాసిన గ్రంథమునకొన్ని విషయములు నడిపిరి. పిమ్మట పిల్లలమట్టి ఆంజనేయులుగారు స్వరాజ్యోద్ధయమును గూర్చియు బీసెంటు, వాడియా, ఆరంజేగార్లను గూర్చియు నుపన్యసించిరి. హాజింజిప్రుని యెడల భారతీ యులకుగల విశ్వాసమునుగూర్చి కొందఱుని శ్రీరాములుగా రొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. కొమ్మూరి మామయంతరావు గారు బలపఱచిన వెనుక తీర్మానమామోదిత మయ్యెను. ప్రధమ వీరరాఘవులుగారు నుడింపట్లు అందఱును స్వదేశీ దీక్ష మొదిరి. స్వదేశీపాపు పెట్టుటకు 32 భాగములకు సభ్యులలో కొందఱు తీసికొనిరి.

మంజరవ రయితులకట్టముల విచారణ సేవడినకంఠే మువారు 17-వ తేదీనండియు విచారణ నారంభించిరి. కట్టి తెల్లంటు ఆఫీసరు స్వీరిగారి సాక్ష్యము పుచ్చుకొనబడెను. ఆఫీ సరుగారు నీలిమందు వ్యవసాయపు పద్ధతులను తెల్పిరి. విద రించిన యనంతమున నిట్లు చెప్పి వ్రాసెడి:— బలకత్తమున నె గ్రమెంట్లు కట్టుకొనినను కీర్వాసులు వెక్కులు విచారించి బడినవి. కీర్వాసు లనత్యమైనట్లు విచారణయందు తేలికని, గుంజానోషియల యందును, దేశీయ జమీందారీలయందును లంగముల పుచ్చుకొను నాచారము ప్రబలియున్నది. కొర తనమువారి యుచ్చువైదది లగాయనునండి చెట్టియా రాజ్యము లో నీపద్ధతి యుగనినది. జమీందారీలలో ఘోరము లాభక ముగ నున్నది. రయితుల పద్ధతుచ్చి జమీందార్లకు లాభక కలుగజేయు నుద్దేశముతో రికార్డులలో ఘోర్జిలు జరిపిన డటకూడ గానవచ్చెను. లంచ పంచములను, తింకాటి పద్ధతిని ఎత్తివేయు టుచితము. నీలిమందును వ్యవసాయము చేసినందుకు గాన స్వల్పకాలమున ధనముసంతయు నొక్కసారి చెల్లింపవలయు ననుట అన్యాయము. ఇతరప్రదేశములకంటె మంజరవ మండలమున కట్టులు తిక్కన చేయబడినవి. తిక్కాచారి పద్ధతి నలులు జరిపిన యుక్తముగ నుండెను. గాంధీగారికి:— రయితుల చర్యల కక్రమచుగు బలకంతము కారణమై యున్నది.

సుప్రసిద్ధమగు తిరుకాలికోండం దేవాలయము కంఠే, (నెంగల్పట్టుజిల్లా) ఆసియాటికన్ ఆరంజే వాడియాగార్లకు తక్షణము నిర్బంధావాస నిమిత్తమున చేయబడుట 16వ నాడు సమాప్తవాహుర్షుగలతో ప్రాథమిక నలుపడినది.

సంజాటు లెట్టి నెంటు గవర్నరుగారు 21వ తేదీని నిట్లా నుండి వర్షాకాలపు ప్రయాణము నిమిత్తము నిజాము దేశమున నిర్బంధ ఆగస్టున తిరిగివచ్చెదరు.

నూతన ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారు.

మాంటాగుగారు హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు కార్యదర్శియైనది మాసంతసమును నిన్నటిది. మునుపటివలెయున్నది. భారతీయులెల్లరును ఇటులనే సంఘటింపజేయుటకు లగుచు రినుటకు సందియము లేదు. దేశీయులలో కాలమున కినువగునటుల నూతనాభివృద్ధి లుద్ధిమించినవి. స్వపరిపాలనాభివృద్ధి యందు దేశీయుల పాత్రోపాధియందు తాండవమాడుచున్నది. రాష్ట్రాధికారుల కీ విచారములు. హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు గూడ ఇందుకు విముఖులయి యుచున్నారు. సక్రమాందోశనమునకు భంగము గలుగుచున్నది. దేశీయకళాససము రాజకీయాందోళనము నడచుట కుపయోగింపబడుచున్నది. నిర్బంధప్రవాస శిక్ష లభకముగనున్నవి. హిందూదేశ ప్రభుత్వమున కి తవరకును కార్యదర్శిగనున్న ఛేంబర్లెనుగారు దేశీయతాత్పర్యముగ గనుగొనలేక ప్రస్తుత నిర్బంధపద్ధతుల నామోదించిరి. ప్రజల కాశాభంగ మెక్కడియిది. ఇట్టి స్థితిలో వైఫల్యమునకు యనునటుల మెసపాటేమియూ విచారనసంభు నివేదికము ప్రచురింపబడి, యందును దోష మూర్ఖత్వంబునవారిని విచారించుటకు ప్రత్యేక న్యాయస్థానము నేర్పాటుచేయుటకు దొరతనమువారు పూనుకొనిరి. ఛేంబర్లెనుగారిపై గూడ దోష మూర్ఖత్వంబునవారిని. ఇట్టి న్యాయస్థాన మేర్పాటుచుట దేశసౌభర్యమునకు పాడిగాదని యిదివరకు తెలిసియుంటిమి. ఛేంబర్లెనుగారు తమకు గలిగిన యశారవమును సహించుటకు తమకదవికి రాజీనామా చేసినది. ఆంగ్లప్రముఖుల హితోపదేశమువలన విచారణ యాపివేయబడెను. అందుచే, ఛేంబర్లెనుగారు రాజీనామాను రిద్దుచేసికొందురని మెయిలుపత్రిక ను రిసినది. ఏ కారణముచేతన నేమి ఛేంబర్లెనుగారు తమ నిశ్చయమును మార్చుకొనలేదు. హిందూదేశ ప్రభుత్వభారము వారికి కష్టముగ నోచియుండవచ్చును. ఏను సదయహృదయులైనను, హిందూదేశమును గూర్చి వీరి జ్ఞానము స్వల్పమునందునవలన, పరిపాలనాబాధ్యతను మానుకొనుట వీరికి శ్రేయస్కరము.

ఛేంబర్లెనుగారి రాజీనామా భారతీయుల పాలిటి కిల్లతరువమునది. వీరికి బదులు మాంటాగుగారు నియమింపబడిరి. ఏను భారతీయులకు క్రొత్తవారు గారు. చిరపరిచయులు. 1910 వ సంవత్సరము మొదలు 1914 వ సంవత్సరమువరకు హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు సహాయకార్యదర్శిగ నుండి ప్రొండవుల రాజకీయవాంఛలయొక సానుభూతిని చూపుచుండిరి. ఏను ఆ పదవియందున్నపుడే వంగదేశవిభజనము రద్దుగావింపబడినది. స్థిరముగ విషయము ఆ రము గావింపబడినది. అప్పుడు చూపిన యకుంత ప్రైవేటు యీ సాక్షిసమయమున గూడ మాంటాగుగారు చూపెదరని ప్రజల తుల్యోనుండుట సహజము. సహాయకార్యదర్శిగా నున్నపుడు హిందూదేశమునకుదెంచి కొంతకాలము సంచారము గావించి యున్నారు. ఉద్యోగధర్మము చేతను, స్వయముగ హిందూదేశమును దర్శించుటచేతను, "నీమియు తెలియని ఛేంబర్లెను"

గారి వలె గాక, మాంటాగు గారు హిందూదేశమును గూర్చి యనుభవజ్ఞానమును, సానుభూతియు గలిగి యున్నారనుట సుక్రస్థిము. వయసు వీరికి ముప్పదియెనిమిది వత్సరములకన్న నెక్కుడు లేదు. అందుచే నూతనాభిప్రాయములను కనుగొనుటకును, అవసరముగ నెడల పురాతనాభిప్రాయములను మార్చుకొనుటకును వయసింకను ముదురలేదు. ఉద్యోగారంభమునుండియు వీరున్నత పదవుల నలంకరించిరి. 1906 వ సంవత్సరము మొదలు 1908 సంవత్సరము వరకు వీరు కోశాధికారి కార్యదర్శిగను, 9-8 సంవత్సరము మొదలు 1910 వరకును ప్రధాన మంత్రి కార్యదర్శిగను, 1914-వ సంవత్సరమునుండియు ఆర్థిక కార్యదర్శిగను తమ పదవులను జయక్రదముగ నిర్వహింపుచున్నారు. అధికారవర్గమువారు మార్పు తప్పక గావింపవలసిన సమయమునైనను, పరువు ప్రతిష్ఠనే ముఖ్యాదర్శముగ నుంచుకొని మార్పుల గావింప నొల్లకపోవుట, మాంటాగుగారికి సరిపడదు. ప్రజల పురోగమిత్వముకై శ్రమింపబడు దొరతనమువారి ముఖ్యధర్మముగాని, ప్రతిష్ఠను కాపాడుటకై జనులభావ్యభివృద్ధికి భంగముకలిగించుట రాజనీతి గాదని కొలదిపత్రికములక్రిందట మాంటాగుగారుపద్యసించిరి. ఈనెల 12వ తేదీన కామన్వెనెస్సలో మెసపాటేమియూకమీషనునివేదికముపై నుపద్యసించుచు, హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు భారతీయుల కెక్కుడు బాధ్యతగల ప్రభుత్వవిధాన ములంబింపవలయునని నొక్క పక్కానించిరి. ఇట్టి మహాదాశయములు గల మాంటాగుగారు ప్రభుత్వ పరిపాలనాధిపత్యమును వహించుటచే భారతీయులకు సంతసము గలుగుటకు నాశ్చర్యమైయుచు లేదు. అప్పుడే, బొంబాయిరాజధాని సంఘపు బ్రాసనాధికారి యగు వాచాగారు ప్రధానమంత్రిగారి కి నియామకమునుగూర్చి సత్ప్రతిని దెలుపుచూ, నొక తంతీవార్తను, మాంటాగుగారి నభినందించు వారికొక తంతీవార్తను బుప్పి, తమవిధిని నెరవేర్చియున్నారు. ఈనియామకము ఆంగ్లో ప్రొండవ పత్రికలకు కలవరకలుచున్నది. నేటి దినమున వెలువడిన మదరాసు ప్రైముపత్రిక "ఈ నియామకమువలన విప్లవకరము లగు సంస్కరణములు లభించునని యనుకొనుట పొరబా" టని వ్రాసినది. విప్లవకరములగు మార్పులను గోరెన చెడరు? ఈ పత్రిక క్లిష్ట యపోహలే? కైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక "మున్ముందే తన యభిప్రాయములను మాంటాగు గారు బహిర్గతము జేయుటచే, అత్యుత్సాహ సంస్కరణ పరాయణులు లేనిపోని యాశలను బెట్టుకొనుట కవకాశమున్నది. ఇట్టి యసందర్భము వీరి నియామకము వలన గలుగవచ్చు"నని వ్రాసినది. ఆంగ్ల పత్రికాభిప్రాయము తెలుసున్నను, మాంటాగుగారు ప్రొండవులకు పరిపాలనలో నెక్కుడుభాగ మొసగుటను గూర్చి యపనృసింపచు "మనము ముందంజ వేయుటకు వాగ్దానమొచ్చియున్నారము. వాగ్దానము చెల్లించడలచితే"మని ఇదివరకే నుడిచియుండిరి. వీరి పరిపాలనము భారతీయుల వాంఛాఫల నిధికి తోడ్పడునని విశ్వసింపుచున్నారము. అధికారము వహించిన పిమ్మట, పూర్వపు వాగ్దానములను మరచుట రాజనీతికోవిదుల కాచారము యున్నది. ఇట్లాండు స్వరాజ్యము కొరకై తన యావచ్ఛక్తిని వినియోగించిన మార్గప్రభువుగారు హిందూదేశ ప్రభుత్వ కార్యదర్శి మొనపిచ్చుట వెరుకటి యుదారభావములను కొంతవడి నుజుచేసి, మాంటాగుగారు రటుల గావింపక తమ పరిపాలనము చే ప్రజల సంశ్లేషిపరచెదరని నమ్ముచున్నారము.

గ్రామసంచాయతీ న్యాయస్థానములు.
గ్రామన్యాయస్థానముల చట్టము 1889 వ సంవత్సరమునం దమలుగోనికి వచ్చినది మొదలు, రెండువిధములగు న్యాయస్థానములు గ్రామముల కొనగబడినవి. గ్రామమునసబు విచారించు కోర్టు ఒకటి, బెంచీకోర్టు మరొకటి. గ్రామములో బెంచీకోర్టులను ప్రజలు విశేషముగ నుపయోగించుచున్నట్లు గాన్పించును. గ్రామమునసబుకోర్టులు సంవత్సరమునకు 1,30,000 వ్యాజ్యములను పరిష్కరించుచుండ, గ్రామ బెంచీకోర్టులు సంవత్సరమునకు 7000 ల కన్న నెక్కుడు వ్యాజ్యముల పరిష్కరించలేదు. బెంచీకోర్టు లనిన, గ్రామమునసబు ఒకరును, కలెక్టరుగారు తయారుచేసిన పట్టిక ప్రకారము, గ్రామములలో వాది పేర్కొనినవారొకరును ప్రతివాది పేర్కొనిన మఱి యొకరును, ఈ ముగ్గురును గలసి విచారించెడి కోర్టు బెంచీకోర్టుని పిలువబడుచున్నది. ఈ బెంచీకోర్టులకు జనులు విశేషముగ నుపయోగించుకొనక పోవుటకు కారణమేమి? బెంచీకోర్టులు మధ్యవర్తులసభవలె నున్నవిగాని, దొరతనమువారు ద్వేషించినటుల పంచాయతీ సభలవలె జరులలో నమ్మకమును పురికొల్పలేదు. గ్రామ మసబుకోర్టులు స్వల్ప వ్యాజ్యములగో నధిక సంఖ్యను పరిష్కరించుచున్నను, గ్రామమునసబులు విచారించదగిన 60,000 ల స్వల్ప వ్యాజ్యములు డిస్మిస్సుమునసబు కోర్టులలో విచారించబడినవి. అందుచే విశేషకోర్టులయొక్క యుపయోగమును వృద్ధిచేయుమార్గముల నరయుటకు పనుతము హైకోర్టులో జడ్జిగానున్న ఫిలిపుగారిని దొరతనమువారు నియమింపగ, గ్రామసంచాయతీ కోర్టుల నేర్పటమటకు ప్రజ లిష్టపడుచున్నారని వారు నివేదికమును బంపగ, దొరతనమువారు 1888 వ సంవత్సరపు చట్టమును సవరణచేసి పంచాయతీ కోర్టుల నేర్పటమట కవకాశ మొసగిరి. నియమముల ననుసరించి దొరతనమువారు ఒక గ్రామమునకుగాని, రెండు మూడు గ్రామములకు గలిపిగాని పంచాయతీకోర్టు నేర్పటచెదరు. పంచాయతీ కోర్టులో అయిదుగురికి తక్కువ గాకుండ, పండ్రెండుమందికి మించకుండ సభ్యులను కలెక్టరుగారు నియమించెదరు. అందులో ముగ్గురుగాని, యంతకన్న నెక్కుడు సభ్యులుగాని నూడినచో, అది పంచాయతీ కోర్టుగను. సభ్యులలో నొకరిని పంచాయతీకోర్టు కగ్రాసనాధికారి కలెక్టరుగారు నియమించెదరు. అగ్రాసనాధికారి హాజరుగానపుడు సభ్యులు తమలో నొకరిని అగ్రాసనాధికారిగా నియమింపవచ్చును. ఎక్కువసంఖ్య చేయతీర్పు కోర్టు తీర్పుగ భావించవలయును. గ్రామమునసబు కోర్టులో విచారించెడి వ్యాజ్యమును పంచాయతీకోర్టుకు మార్చవలయునని, వాదిగాని ప్రతివాదిగాని కోరవచ్చును. అటుల కోరనిచో, వ్యాజ్యము పంచాయతీ కోర్టువారు గాని, గ్రామమునసబు కోర్టు వారుగాని విచారించవచ్చును. గ్రామ కోర్టు కిది వరకు ఇరువది రూపుముల వరకు మాత్రమే వ్యాజ్యముల విచారించుట కధికారము గలదు. ఇప్పుడు ఏబదిరూపుములవర కధికార మొసగబడినది. గ్రామ కోర్టులలో వేయదగిన వ్యాజ్యము డిస్మిస్సుమునసబుకోర్టులో వేయబడినచో, డిస్మిస్సుమునసబున కిష్టమున్నచో గ్రామకోర్టులకు బంపవచ్చును. ఇందువిషయమై డిస్మిస్సుమునసబుల యభిప్రాయమే ఖాయము. గ్రామకోర్టులలో గలిచిన కక్షి దారునికి, వక్తిలుభిజ్ఞ ఖర్చులలో గలుపబడదు. స్వల్ప వ్యాజ్యములకు వక్తిల్లనరములేదని దొరతనమువారి యభిప్రాయము. పంచాయతీ కోర్టులకు గ్రామకోర్టులకన్న క్రిమినలు

యధికారము హెచ్చుగావించబడినది. స్వల్పనేరములగు తిట్లు, కొట్లు, అల్లరి, మొదలగు నేరములలో, సామాన్యముగ నూటికి వందమూడువరకు నేరము మోపబడినవారు నిర్దోషులుగ వదలి వేయబడుచున్నారు. అట్టి తరి, ఇట్టి స్వల్పనేరములను పంచాయతీ కోర్టులలో విచారించ దగినని దొరతనమువారి రభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇప్పుడు బెంచీకోర్టులలో విచారించబడు నేరములు గ్రామ పంచాయతీ కోర్టులో విచారించబడును. ఇండియన్ పీఠకోడ, 514 వ శక్లనక్రింద తిట్లు 352, క్రింద కొట్లు, 159 క్రింద దొంగి, 277 క్రింద ప్రజల యవయోగార్థ మేర్పరుపబడిన జలాశయ మందలి నీటిని కల్పనకరములు, పాననీయమును చట్టముక్రింద న్యూనెచ్చు, త్రాగి యల్లరిజేయుట, పదిరూప్యములకు మించని దొంగతనము, అల్లరి, 319 శక్లనక్రింద గాయపరుచుట మొదలగు నేరములను విచారించుటకు పంచాయతీ కోర్టుల కధికార మొసగి. పంచాయతీకోర్టువారు సాక్ష్యమును వ్రాయనక్కరలేదు. ముద్దయిపై చాగిని మోపనక్కరలేదు. పంచాయతీకోర్టులో దేదగిన క్రిమినలుకేసును, మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో దెచ్చిన యెడల, మేజిస్ట్రేటు యిచ్చునచ్చినచో, ఆవ్యాజ్యమును పంచాయతీ కోర్టుకు బంపవచ్చును.

ఈ సవరణ చట్టములోని ముఖ్యముగ నంశములను వైన తెలియజేసినారు. దొరతనమువారు పంచాయతీ కోర్టులను స్థాపింప నుద్దేశించుట సంతసమే. కాని ప్రస్తుత చట్టముచే ఎక్కువ లాభము లొనగూడునని మాకు నమ్మకములేదు. ఏలయన, ప్రజల శక్తియందు దొరతనమువారికి కను నమ్మకము కలిగి, యీ సవరణ జేసెటలుల గాన్పించదు. వెనుకటి చట్టమునందలి ముఖ్య లోపము లీ చట్టమునందును గాన్పించుచున్నవి. పంచాయతీసభ్యులను ప్రజలెన్నికొనుట కధికార మొసగి బడలేదు. సభ్యులనియామకము దొరతనము వారిచేతిలోనే యున్నది. అందుచే, సభ్యులయందు ప్రజలకు నెక్కుడు విశ్వాసము గలుగునని యూహించుట కవకాశము లేదు. ప్రస్తుత శాసనముచే రెండు విధములగు కోర్టులు గ్రామమునందేర్పరుచున్నవి. సివిల్ క్రిమినలుకేసులకు విచారించుటకు గ్రామమునసభు కోర్టు యొకటి, పంచాయతీ కోర్టు వేరొకటి. ఈ రెండుకోర్టులకును సివిలు వ్యాజ్యములలో సరి సమానాధికార మున్నది. గ్రామమున సభు మంచివాడయినన, కలుకుబడి గలవాడయినను, లంచగొండి యయినను ప్రజలెక్కుడుగ వానియొద్దనే వ్యాజ్యములను దాఖలు చేసెదరు. అందుచే పంచాయతీ కోర్టులను, ఇదివరకు బెంచీ కోర్టులను వలెనే, ప్రజలుపయోగపరుపక పోవచ్చును. ఇప్పుడు దాహరించిన వాటికన్నను పెద్దలోప మింకొకటి గాన్పించున్నది. ఇదివరకు, గ్రామమునసభు కోర్టులో దాఖలు చేయదగిన యిరువది రూప్యముల లోకటి వ్యాజ్యములయినను, ప్రజలు ధనవ్యయము జేసికొని డిజ్టిక్టు మునసభు కోర్టులలో స్కాలుకాసు వ్యాజ్యములుగా దాఖలు జేయుచున్నారు. అటుల గకుండ గ్రామమునసభులు విచారించ నధికారము గలిగిన సివిలు క్రిమినలు వ్యాజ్యములను డిజ్టిక్టు మునసభు కోర్టులలో గాని, మేజిస్ట్రేటు కోర్టులలో గాని దాఖలు జేయుటకు వలనుపడదని శాసించినచో, ప్రజలకు ధనవ్యయము తగ్గి, స్వల్ప పోరాటములన్నియు గ్రామములోనే పరిష్కరింపబడును. వెనుకటి చట్టములోనున్న యీ లోపమునే ప్రస్తుత చట్టమున గూడ నిలువయుంచబడినది. పంచాయతీ సభ్యులు తమ కార్యములను శృద్ధికరముగ నిర్వహించ లే

రకు నడవమ్మకమే యందుకు కారణము. ఇట్టి లోపములతో నిండియున్న యీ చట్టముచే ప్రజలకు యెక్కుడు లాభము లొనగూడునను నమ్మకము మాకు లేక పోయినను, సూతన పంచాయతీ న్యాయస్థానముల నుపయోగపరచికొని, వృథా వ్యయమునకు పాల్పడిక, స్వల్ప పోరాటములను సభ్యులతో పరిష్కరించికొన గ్రామ ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నారము.

కాలస్వభావము

ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్యాభిలాష యత్తుంగ తరంగములతో వెల్లివిరియుచున్నది. సంగ్రామమే స్వాతంత్ర్య దీక్ష నిర్వహణమునకై అంగులచే నడువబడుచున్నది. ఆ యద్వేషములు రుష్యాకు స్వాతంత్ర్య మొసగినవి. జర్మనీ ఆఫ్రికా దేశములలో విరంకుశమును చూపుచున్నట్లుకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇట్లాండుకు స్వరాజ్యము నొసగబడబోవుచున్నది. అట్టితరి, హైందవుల యాశయములు మాత్రము. స్వాతంత్ర్యాభిలాషులగు ఆంగ్లేయుల దృష్టిపథమున బడకయుండునా? టైము ఆఫ్ ఇండియా కత్రికా విలేఖను లండను నుండి స్వకరిపాలనా విధాన విచారణ సంఘ నిర్మాణమును గూర్చి వ్రాసిన యభిప్రాయమును గూర్చి 16-వ తేదీ పత్రికలో చర్చించి యున్నారు. ఈ సంఘ నిర్మాణ సాధ్యసాధ్యము లేటులన్నను, ఆంగ్లేయులను గూడ హైందవ రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి కొంత నడి యాలోచనలు జరుగుచున్నవనట నిశ్చయము.

ఇండియామెరు అను పత్రిక ఆంగ్లేయులను హైందవాశయములకు భంగము గలిగించుటకును, ఆ స్తో హైందవుల యభిప్రాయముల వెలిబుచ్చుటకును ప్రతిష్ఠింపబడిన పత్రిక. ఆ పత్రికలో గూడ, హిందూదేశమున కలెక్టరు పనిచేసి యుపకార వేతనమును బొందుచున్న ఆంగ్లో హైందవులొకరు హిందూదేశమున కనసరమగు రాజ్యాంగ సంస్కరణములను గూర్చి వ్రాసిరి. వీరు సూచించిన సంస్కరణములే పరమావధి యని హైందవులంగీకరింపక పోయినను, సూచించబడిన సంస్కరణములు ముఖ్యావసరము లగుటకు సందియములేదు. “మన గమ్యస్థానము శాసన నిర్మాణసభకు జవాబుదారి యగు రాజ్యాంగ పరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపన”మని వీరు వ్రాయుచున్నారు. భారతీయులు ముఖ్యముగ గోరు సంస్కరణ మిదియే గాని, యీ సంస్కరణము స్వకరిపాలనమునకు మూలాధారము గాన యద్ధానంతరమే ప్రసాదించవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. ఈ గమ్యస్థానమును జేయుటకు, శాసన నిర్మాణ సభల కధికమగు నధికారముల నొసంగవలయుననియు, ప్రజా ప్రభుత్వ స్వాతంత్ర్యముతో వీరి యధికారము తుల్యముగ నుండవలయుననియు, యీ యిద్వోగి గోరుచున్నారు. శాసన నిర్మాణ సభ్యుల నెన్నికొను వారిలో హెచ్చు అధికారము, హెచ్చు బాధ్యత గూడ యభివృద్ధి జేదవలెను. రాజ్యాంగ సభ్యుల యధికారము క్రిమ క్రమముగ మారిపోయి, తుట్టు తుదకు గవర్నరుకు పరిపాలనా వివాదములలో జ్యోత్యము లేకుండ జేయవలెను. అనగ రాజకీయ పరిపాలనను గవర్నరుకు జ్యోత్యము దీసివైచి, రాజ్యాంగ సభకు భారతీయులను నయమించి, యీ సభను శాసననిర్మాణ సభాధికారముక్రిందకు దీసికొని రావలయునని ఈ యన వ్రాయుచున్నాడు. అప్పుడు గవర్నరు అధినివేత రాజ్యములందువలె, విదేశ వ్యవహారములలో సంబంధము గలిగియుండుచుగాని, పరిపాలనా బాధ్యతయు, అధికారమును ప్రజల హస్తము

యందే యుండును. ఇట్టి సంస్కరణములను గావించుటకై, పరిపాలన విధానమున ననుభవజ్ఞులును, సాక్ష్యమును విచారించి సత్యమును గనుగొనగల ప్రముఖులను నయమగుచుగాని, మువ్వయగాని సభ్యులు భిల్లీగో గూడవలయును. వీరికి సలహాయుచ్చుటకు హిందూదేశ ప్రభుత్వపు ప్రతినిధి యొకరును, శాసన నిర్మాణసభలోని ప్రజాప్రతినిధు లొకరును బూచుకొనవలయును. ఈ సభవారు విషయములను విచారించి మార్పులను నిరూపించవలయును. వీరి తీర్పునకు హిందూదేశము, ఆంగ్లేయులనుగూడ బద్ధులయి యుండవలెను. ఈ తీర్పు సాధ్యమగునంతవరకు వెంటనే యములు లొనికి రావలయును. ఇందుచే గలుగు విప్లవ మెన్నియును లేదని యీ యిద్వోగి వ్రాయుచున్నాడు. టైముకత్రికా విలేఖరి సూచించిన పార్లమెంటు సంఘ నిర్మాణ మిట్టిపథకమును వాంఛనీయునునను, ఇండియామెరు కత్రికలోగూడ నెట్టి మార్పులు కోరబడుచున్నవో గమనించినచో, కాలస్వభావ మెట్లు స్వాతంత్ర్యచాంఛాపూరిత ము యున్నదో నువ్వక్షమగును.

ఈ పటము—ఆ పటము

హిందూదేశమున విద్యాధికులు తమ వయః కాలమును, ధనమును, మానసిక శక్తులను వ్యయముజేసి, విద్యకు దగిన ధనసంపాదన మార్గము లేక కుటుంబపోషణమునకయినను ధనము చాలక యెట్టి బాధల నొందుచున్నారో భారతీయుల కనుభవైక వేద్యమే. జీవితసమస్య రాను రాను దుష్పరమగుచున్నది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటకు హైందవ ప్రభుత్వముచే రెట్టి ప్రయత్నములను గావించుచున్నదియు స్పష్టపడలేదు. ముప్పదినేరముల క్రిందను నిట్టి సమస్యను ఇంగ్లాండు దేశము నెవరొనినపుడు, అక్కుఫర్లు కాలేజిలో యుపాధ్యాయుడగు ఆర్. డబ్ల్యు. రేపరనువారు పలుకుబడిగ యుచారపుకపుడు ధనవంతులగు తన స్నేహితులకు నీ విషయమును గూర్చి చెప్పి యనేకుల కుద్వోగము లిప్పించిరట. ఈ కార్యము దినదినాభివృద్ధి గాంచి, అక్కుఫర్లు విద్యాలయములో జయము గాంచిన బాలుర కుద్వోగములనిచ్చుటకు “కుద్వోగ సంఘ” మొకటి నెలకొల్పుబడి, యీ సమస్య తృప్తికరముగ పరిష్కరింపబడినదట. అటులనే, లండను విశ్వవిద్యాలయమునగూడ 1909 వ సంవత్సరమున యొక సంఘ మేర్పరుపబడెను. 2500 మంది విద్యాధికుల కాసంఘ ముద్వోగము లిప్పించినదట. ఈ సంఘమువారు ప్రభుత్వపు శాఖలతోను, వర్తకసంఘములతోను, విద్యావిషయక సంఘములు మొదలగు ననేక సంఘములతో సంబంధ మేర్పరచికొని, జీవన సమస్యను పరిష్కరించుచున్నారు. హిందూదేశము నందలి విశ్వవిద్యాలయములు గూడ నీ విధముననే, యీ కిరీన సమస్యను పరిష్కరించుట భావ్యమని టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయము లికనైనను యిందు విషయమై తమ విధి కృత్యముల నెరవేర్చునా? దేశీయులు తమ బాలరకు బాలీయ విద్యను జెప్పించినగాని ఈ సమస్య తృప్తికరముగ నిర్వహింపబడదని మా యభిప్రాయము.

మరొక ప్రాశస్త్యము వారి వశః— గత శనివారము నాడు రాత్రి పొంతాయలో మేజిస్ట్రేట్ లోబా అను 40 సంవత్సరముల వయస్సుగల చిత్రలేఖకుడు త్రాగి నేలబడి చీనాబజారు కోర్టున దొంగమందెను. వానివైనుండి ఒక బండి పోయెను. నిర్మాణవ్యయగ వన్న ఆ కోర్టునకు కొంత సేపటికి పోతుంటును వచ్చి వచ్చిపడియున్న వానిని చూచెను. త్రాగుటకు వశములోపల కలిగిన జబ్బులవలక వాడు చనిపోయెనని పంచాయతీ వారు తీర్చారనిచి.

విరోధామహాసంగమము

రష్యాలో నైకమత్యము కల గవలెననుట-ఒక విజ్ఞాపనము

తక్షణ సముద్రము ను జరిగిన దురాగతములు-పార్లమెంటు సభలో ప్రశ్నలు

అంతర్గతముల పీఠ-సాక్షాదకాధికారుల విజ్ఞప్తి

రష్యావారు కలగజేసిన వదిలి వోవికాను మరల పట్టుకొనుట.

(రైటు పేజీనీ.)

ఇంగ్లండు

విద్యుత్ కుటుంబము.

లండన్, జూలై 16:— చక్రవర్తి గారు తమ మంత్రి ముగ్గురు కుటుంబములకు విద్యుత్తును పేరును తెచ్చుకొనిరి. ఈ మార్పు ప్రతి కుటుంబములో జరిగెను. పట్టాభిషేకమునాటినుండియు నిట్టి సమావేశ మొనర్చుచు జరుగలేదు. ఆ మార్పుతో గొప్పది. కన్నాటు ప్రభువుగారును, కేంద్ర బలవంతు ప్రభువుగారును, ఛాన్సెలరు ప్రభువుగారును, ప్రధానమంత్రి గారును, రోసుబరీ ప్రభువుగారును, బాల్ఫూర్, ఆస్క్విత్తు, ఆండ్రూస్, బార్నిస్ జనరలు స్పెన్సర్ గారును సభకు విచ్చేసినవారలో గలరు.

జర్మను బిరుదముల నేవగించుట.

లండన్, జూలై 18:— మంతనమును ముగిసిన టవలన విజ్ఞాపనా సంతతివారికి మిద కాన్వేనియెన్సు, కాన్వేనియెన్సు, కాన్వేనియెన్సు అను బిరుదముల విడిచిపెట్టెదరు.

నాల్గుజర్మనుస్త్రీమర్లు పట్టువడుట.

లండన్, జూలై 17:— నావికాధికారులట్లు తెలుపుచున్నారు. నిన్నటి ఉదయము ఉత్తరసముద్రములో శత్రు సన్నాహముల నరముదన్న చిన్న నౌకనాకలు అనేకజర్మను స్త్రీమర్లు జూచి వానినాశి చేయవలసినదని ఉత్తరువు సెలవైనది. ఉత్తరువును నిర్వహించేయచు నాస్టీమర్లు దచ్చిత్తమునకు పోవప్రయత్నించెను. వాటిలో రెండు మాఫిరంగులవలన విశేషనష్టముమొంది పడవ చేరుచేరినవి. రుమేనియను పొగ యొడల నాగింటిని మాడ్చిస్తాయులు పట్టుకొనెను. ఇందు రెండు స్త్రీమర్లు నేనకులు స్త్రీమర్లు విడిచిపోయిరి. తక్కిన రెండుస్త్రీమర్లు నేనకుల ఖియ్యు చేయబడిరి. ఆనాల్గును ఇంగ్లాండు: నాకాశ్రయములలో నివ్వువచ్చువి.

జలాంతర్గాముల పీఠ

లండన్, జూలై 18:— 55 ఎడ్వర్డు కార్నెన్సు; సర్ బా ను కెల్లికో, నావికాసంఘముల వాక్రిండి సంకేతమును. “అయి రను అండుస్ట్రీలు ప్రపంచ కక్షాభేదకేమన ” వారి కీసంకేతము సంకేతి.— ఓడల గట్టుమర్లు వారంకేతిని కాలముల విషయ నితీనిగూర్చి జాగ్రత్తపడ హెచ్చరించుచున్నారు. మనస్థిరము లనగ్నిటిని ముట్టడించి జనులకు ఆహారసామగ్రిని గొవచ్చుచున్నట్టియు, వైనికులకు వస్తుసామగ్రిగట్లయు చేయుచున్నట్టియు నాకల నన్నిటిని, అంతర్జాతీయ వ్యాయాజాన కురు ధ్యముగా, ధ్యంస మొనరింప వలయునని శత్రులు కంకణము కట్టుకొనియున్నారు. అనుదినమున వర్తకనాకలు నుంచివేయబడుచున్నవి. ఇకముందు జరుగబోవునని భయపెట్టి బడుచున్న మహాత్మ్య సమయమునకు మనశ్శాస్త్ర సాహస్రియంతయు గావలసినవచ్చును. శత్రుకది తెలిసికొనియు తనస్వాస్థ్యమును

వై నాలో ప్రపంచ భుత్వ ప్రావరము.

వై నాజేతమున ప్రజాప్రభుత్వము తిరిగి స్థాపించబడినది, రాజపరిపాలన మంత మొందినది. జ్యోతులు ప్రజాప్రభుత్వమును నాశనము చేయుటకై పన్నిన కుట్రులంతటితో విఫలములయినవి. బ్యూచను షి పిని గారు మంత్రిపదవిని బడసి నారు, వాంగుటానిచి విశేషమంత్రిగా నియమింపబడినాడు. ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వవాదులు వై నాజేతమును స్వాధీనపరిచికిని నారు, మిత్రపక్షపక్షమున చేరి, జర్మనీపై తమ పగను వై నావారిక తీర్చిదిద్దగలరు.

తెగించుచున్నాడు. అతడింగునిజను మొంగిన యుద్ధమునతడే నిజము మొందగలడు. అతడిందు పరాజయ మొందినతని పరాజయము నిశ్చయము. మనమిప్పుడు పయోగింప గలుగుటకు రెండు ఆయుధములు మాత్రమేయున్నవి. ఆరెండును నావికుల హస్తతలముననేయున్నవి. అందు మొదటిది శత్రుజలాంతర్గాముల విధ్వంస మొనరించుటలో నావికులకు మహాపకారిగ నుండు యుద్ధపుటోడల విరివిగ జేయుట. రెండవది ముంచివేయబడుచున్న ప్రతివర్తకనాక స్థానమునను క్రొత్తనాకను వెంటనే యుపయోగింప సిద్ధముగానుంచుట. ఈ రెండును గలసియే ప్రయోగింపబడవలయును. నావిక కర్మాలయములందలి నావికులు ఇంజనీరింగు నాకలమీదనే ఓడ తెన్నితయారు చేయబడునదియు నాధోపదేయున్నది. గృహములందు హాయిగ నున్న మనము మనకొంత భూతలమునను, వాయుమాన్యమునను, జలాశయమునను అనేక రణరంగముల విశేషముగ గూఢచుర్లు మైనికులకెంతయు ఋణపడియున్నారము. వారు సంకటపడి యుద్ధమున విజయమును జేకొను నిమిత్తము వారికితగినన్ని ఆయుధముల మొనగూర్చుట మాలమున మన మాఋణమును కొంతవరకైనను దీర్చవలయును. మనచరిత్ర యందంతట నత్యంత సంధిగావన సమయమున మేము మొఱవెట్టు ఈవిన్నపమును, నావిక కర్మాలయమువారు వృథగా నిర్వహింపజేయుచున్నాము.

గిన్నెలు గారు.

లండన్, జూలై 17:— ముల్లింగరువద్ద జరిగిన సౌక సిన్ ఫెయిన్ ఆలోచనసభలో పార్లమెంటు సభ్యులు గిన్నెలుగారు తాము బిల్లునువందలి సిన్ ఫెయిన్ యుద్ధమున యాత్రాకలము పనిచేయు నిమిత్తము కెట్టుమినిష్టరును విడచి పెట్టుచున్నారని చెప్పిరి.

విరిపు కన్నెన్ను

లండన్, జూలై 16:— విరిపు కన్నెన్నును జూలై 25 వ తేదీన సమావేశమగునని డబ్లినులో తెలుపబడెను. కన్నెన్నును వారిక అధ్యక్షుని నెత్తుకొనువరకును హ్యూగు గారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు.

లండనుమీద వైమానికదాడి.

లండన్, జూలై 18:— ప్రజలమండిరములో మెక్ఫర్లూ గారు రిటులజెప్పిరి. జూలై 7-వ తేదీనాటి శత్రువైమానిక దాడి సమయమున బ్రిటిషువైమానిక సేనలో నిర్భయ వైమానికులు చంపబడిరి. ఒకనికి గాయముకలిగెను. ఒక పరిశీలకుడు మరణించెను. రెండు విమానములుధ్వంస మొనరింపబడెను. రెండు నేలగుల్ప బడెను.

మొనపాటేమియూ నివేదనము.

లండన్, జూలై 17:— బార్ని హౌమిట్టను ప్రభువుగారికి ప్రత్యుత్తరముగ ఎటర్నీ జనరలుగారు మ్రొక్కు పత్రములో నొక లేఖన ప్రయోగించిరి. మొనపాటేమియూ నివేదిక కార్యక్రమమును గూర్చి తాము విమర్శక పూర్వకముగ బలికిన వాక్యములలో నొకటియు నసత్యముగ తానప్రతి గ్రహింపనేరనని యుతడొ దుదహరించిరి.

మొనపాటేమియూను గూర్చి యింకను విచారణచేయుట యసంగతమని మిడ్జిల్టన్, బిరేసుఫర్డ్ ప్రభువులు మ్రొక్కు పత్రక మత్తములు వ్రాసిరి. అందు మిడ్జిల్టన్ ప్రభువుగారు రిటులనిరి. “పుటబాలటటలో తగాయిదావచ్చి అందఱును మూకగాజేరి నాదించుట కంటె నించుకయు నధికగౌరవ నీయముగ లేని ఈ మొనపాటేమియూ వివాదము నింతటితో సంపదించుట దొరకను వారిచేతిలో నున్నది.”

ఫేంబల్లేనుగారి రాజీనామా.

లండన్, జూలై 17:— ప్రజలసభలో సర్. హెచ్. క్రెయికు గారు రిట్టడిగిరి. “మంత్రుల ప్రవర్తనమును విమర్శించు అధికారమును ప్రజలసభనా రింకొకరి కియబాలరు. గనుక పబ్లికు సేవోపయోగాధ్యము కేంబల్లేనుగారి రాజీనామా సంకీర్తనపలదని ప్రధానమంత్రిగారు చక్రవర్తిగారికి సలహా చెప్పెదరా?”

బోనగ్గా గారు రిటుల బదులు పలికిరి. “తన సహోద్యోగి యిచ్చు రాజీనామాను తిప్పివేయుటకు ప్రధానమంత్రిగారి కధికారములేదు. అట్టి యధికారమే యున్నయెడల తన సహోద్యోగుల యందరి పూర్ణాంగీకారముతో నతడిదివరకే యట్లు చేసియుండును.”

తటస్థధర్మమును విమర్శించుట

లండన్, జూలై 17:— నేటి దినము ప్రజల సభలో రాబర్టు సెసిలు ప్రభువుగారు రిటుల జెప్పిరి. ఏప్రిలు 1-వ తేదీ నుండియు జర్మను జలాంతర్గాములు బ్రిటిషువారి విని, మిత్ర మండలి వారి విని తటస్థులవిని అందఱి విని గలపిస్పెయి ను ఆవరణలోని సముద్రములలో 20 ఓడల నెదిరించి అందుగొన్నిటి పట్టుకొనినవి. దచ్చివారి యాక్రమణములో నున్న సముద్రభాగమునందు జర్మను లనేక మారులు తటస్థ ధర్మముల దాటి పోవుచున్నారని దచ్చి పత్రికలందు నూచింపబడుచున్నదని కమాండరు జెల్లేయున్నగారు చెప్పిరి. ఆసంగతిని చూడక పోలేదని సెసిలు గారు చెప్పిరి.

ట్రాండజెములో గొప్ప యగ్నిప్రమాదము

గుర్కార్నలేవరో అగ్నిని పెట్టిరిని యనుమానించుట. క్రిశ్చియనియా, జూలై 17:— ట్రాండ జెములో గిడ్డంగొకటి అంటుకొనెను. రషియావారినిమిత్రము బ్రిటిషువారు కొంత సామానునంద అది ఇవటనిలవచేయుబడెను. 27½ లక్షల పానులు నష్టము కలిగినట్లు అంచనా వేయబడినది. దుర్కార్నలేవరో బుద్ధి పూర్వకముగ తగులపెట్టి యుండవచ్చునని అందఱును అనుమానించు చున్నారు.

మొనపాటేమియూ చిక్కులు.

లండన్, జూలై 18:— మొనపాటేమియూ చిక్కులు గురించి ఇక పెట్టిచర్చ జరుపబడదని నిన్నటిరాత్రి కావన్న సభలో చాలమంది అనుకొనిరి.

కమ్యూండరు టిరిపటుగారికి కె. సి. ఆర్ బిరుదమియ్యబడెను.

శత్రుదేశములందున్న వారి బ్రిటిషుబిరుదములను తొలగించుట.

లండన్, జూలై 18:— శత్రుదేశముల యందున్న వారి బ్రిటిషు బిరుదముల నన్నిటిని రద్దుజేయుటకు కావన్న సభలో రెండవసారి బిల్లు ప్రవేశ పెట్టగ అదియెల్లరునకు ఆమోదితమయెను.

అంతర్గాముల దుండగములు

ఒకవారములో 14 నాకలు మునుగుట
లండన్ జూలై 17:— ఈవారమున 2828 వర్తకనాకలు బ్రిటిషు, డివులరేవులయందు సురక్షితముగ ప్రవేశించినవి. 2920 నాకలు రేవులనుండి పయనమైనవని నాకాకార్యలయము వారు తెలుపుచున్నారు. 1600 టన్నుల బరువునకు మొదలైన నాకలు 14, 1600 టన్నుల బరువననలోనగు నాకలు మిగిలినవి. 12 పాకలు అంతర్గాముల బానిసంధిపారిపోయినవి. 8 చాపల పడవలు ముంచబడినవి.

చీనా

చీనాలో మరల రిపబ్లికను ప్రభుత్వ మేర్పడుట.

చీనాలో రిపబ్లికనులు మరల చీనారాజ్యాధిపత్యమును వహించి పరిపాలించ దొడంగిరి.

టూయాకోఫీ జాయి గారు యుద్ధమంత్రి పదవిని, ప్రధాన మంత్రిత్వమును వహించిరి.

వాంగుటానికుగారు విదేశాంగమంత్రిగ నియోగించబడిరి.

గీయూహాంగు గారు తనకు రిపబ్లికను అధ్యక్షత నక్కరలేదని ప్రకటించిరి.

ప్రాశస్త్య

బ్రటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, జూలై 17:—బ్రటిషు అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. వార్షిక యోజనకు వాడుకల మేము కొంచెము స్థలము నాక్రమించితిమి. నియోజ్యములను ప్రకటించితిమి. పట్టణములలో నొకటి శత్రువులచే నెదిరింపబడెను. కొంచెము సేపు మాత్రమే యుద్ధము చేసిన వెనుక మేము వారిని వెనుకకుదరిమి వారి కందకములలో బొంబుల వైచితిమి.

టీటను అవస్థానము.

లండను, జూలై 17:—పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి. జర్మనులు మఱి టీటను తీవ్రముగ నెదిరించిరి. ఎదిరింపకచ్చిన శత్రుదళముల నన్నిటిని మాఫిరంగులు తురుమాడి మరల వారి కందకములకడ కంపివైచెను. అటుల మరలనపుడు శత్రులకు లనేకములు కణంకమున విరుగుబడెను. 14వ తేదీన మేము గలిచిన స్థలముల నన్నిటిని జాగ్రూతతో గాపాడుకొంటిమి నేటియుదయము 304వ సంవత్సరమున పట్టణమున మేము తీవ్రముగయుద్ధ మొనరించి జూను, 28,29 తేదీల యుద్ధాంతమునకి శత్రులచే జక్కిన స్థలమున్నటి నాక్రమించితిమి.

బ్రటిషువారు తమపంతుల బలపరుచుకొనుట.

లండను, జూలై 18:—దగ్గసు హేగు గారు నేటి రాత్రిటుల చికిరి — మాంకల్ ప్రాంతకు తూర్పున మేము మాన్యుల బలపరుచుకొంటిమి. మేఘావరణము భయంకరముగనున్నను, పీడ్మగాలు లుల్పాతకముగ నున్నను మామూలు నిష్పటిదనునధికంగులసహాయమున విశేషముగవిజయ కావ్యములొనరించెను. శత్రుపంతుల కావల సనేకప్రదేశములందు వారు బాటుల వర్షించిరి. అనేక వైమానిక యుద్ధములు జరిగెను. అందు మేము రి శత్రువమానముల నేల గూల్చితిమి. మాడింటిని క్రిందికి తరిమివైచితిమి. మా విమానములలో సేవయు గన్పించక పోవుట లేదు.

శత్రుకందకముల పట్టుకొనుట.

లండను, జూలై 18:—నిష్పటిరాత్రి పరాసువారిటుల ప్రకటించిరి. కెర్నీ ఎయిలను ప్రదేశము లందును కాలిఫోర్నియా ప్రీతభూమియందును ఉభయవైపులును తీవ్రముగ ఫిరంగి ముద్దము నొనరించెను. మా మేములలో శత్రులు టీటను కుత్తరమునవరల తమయనస్కందనముల ప్రారంభించిరి. మేము 14 తేదీనాక్రమించిన కొన్నిస్థలముల బట్టుకొనిరి. మాంటుహాటు వద్ద ఫిరంగి ముద్దము భయంకరముగ జరిగెను. అచట మేమాక్రమించుకొనిన స్థలమున సరితేసికొను చుంటిమి. మ్యాజానా కడపప్రక్క 304 వ కొండకు పట్టణమున మే మొచ్చిన యనస్కందనము లన్నియు మహాజయవంతముగ పరిణమించెను. ప్రబలమగు ఫిరంగి సన్నాహము లొనర్చుకొనిన పిర్మట అపరాధి తీవ్రముతో మావైపులును ఎదిరినమాంకలోరు గోడ్డున కిరుప్రక్కల 2150) ల మిటలుల కణంకమును ముట్టడించెను. విశేషప్రయత్నముతో స్వగంతులను సేరాఫ్టి గావించుకొనుచుండు జర్మను ప్రభువంశీయులయు మారువ శత్రువు యొను. మరి కొలది కాలములో నడ జర్మకుల చెండపంక్తిగూడ నుమార్క మైలులోపునకు తరిమివేయబడెను. అటులు ముందుకు పోయిన మాపంక్తి ఆకాశము వనముయొక్క ఆత్మయమాలనుండి కాన్పాడనము ద్వారా 304 వ కొండయొక్క పట్టణ చరియవరకు వ్యాపించెను. చెండవ పూట శత్రువు లొనర్చిన యనేక ప్రతియుద్ధములమాఫిరంగులు భయంకరముగ మొదలైనవి. శత్రువులకు విశేష నష్టములు గలిగెను. వెబ్బులు తగలని వైచిలు 427 గురు చేజిక్కిరి.

పరాసువారు చాలవరకు ముందుకేగుట.

పార్సిసు, జూలై 18:—నిష్పటికోజున పరాసువారు మ్యాజానాది వారుపార్సిసును ముందుకేగుట చాలముఖ్యమైన సంగతి. 304 వ కొండ కొంతవరకు పిరిస్వాధీనమయితి శత్రువుల 2 టిటి ఇన్పుటచాలవరకు తగ్గినది. వెడ్జనుకు పోవుటకు కొంచెముమాత్రము సులువగ చేయబడినది. చాంపేనలో జర్మనులు చేయు భీరయ్యధిమును జూడ బర్మనువులను ఎట్టు త్రవన ఖండితముగ విజయము గాంచినతెను కాంతోపోయి చున్నట్లు కాన్పించుచున్నది. వెడ్జనును కణము భయంకరము పోగు అతివారులు గురుచున్నది.

పరాసువారు జయవంతముగా దాడి సలుపుట

లండను, జూలై 18:—నేటి మధ్యాహ్నము జనరలు హేగు గారి లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— మాంచల్ ప్రాంత స్థానిక యుద్ధమున మరికొన్ని ప్రదేశములను కొంతవరకు పైని కులను వశపరుచుకొంటిమి. కొస్తావేర్సుకు ఈశాన్యముగను బోయిసింగేరిద్దగును జయవంతముగ దాడిచేసితిమి. వెల్లిజిద్దగునీ స్రుదాగులను విఫలము చేసితిమి.

శత్రువుల ప్రతియుద్ధము లనేకము వ్యర్థముగుట

లండను, జూలై 18:—పరాసువారు నేటిమధ్యాహ్నము మిట్లుప్రకటించుచున్నారు. ఫిరంగులతో అతిభయంకరముగ ముట్టడించిన పిదప నిష్పటికోజున మేము ఆకాశము అడవినుండి 304-వ కొండకు పడమటనున్న చరియవరకు స్వాధీనముజేసికొన్న ప్రదేశములను మరల తమ వశముజేసి కొనుటకు పలుమారు ప్రతియుద్ధము సలిపిరి. మే చుట్టి పట్టుకలతో నెదిరి పోరుటచే శత్రువుల ప్రతియుద్ధము లన్నియు ప్రతిపాతము లాయెను. ఇదియుం గాక ఘోరనష్టముల పాలైరి. ఒక అంగుళము కూడ స్వాధీనము జేసికొనగలగైరి

రుష్యా

సాభాత్ ప్రజాపరిపాలనము.

లండను, జూలై 17:—కీపునుండి ఒకతంతివాన్ ఇట్లు తెలియపరుచున్నది. యుద్ధయంత్రి ఎం-కోన్స్కి గారు యూక్రేను కృషిక ప్రతినిధుల కొకయవస్థానము నొనగరు అందు రుష్యాదేశమున సాభాత్ ప్రజాపరిపాలనము (కెడెల లు రిపబ్లిక్) నెలకొల్ప బడగలదని చికిరి.

రుష్యులు కాలూస్ని విడుదలు.

లండను, జూలై 17:—రుష్యులు అధికారులిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. కాలూస్నికీ ఆత్మయభాగమున శత్రులొనర్చిన నిరంతర యనస్కందనముల మేము తరిమివైచితిమి. వైమానికప్రయత్నముల కదుపాయము నిమిత్తము మేము లోమి నిష్టానని కుడిభాగమునకు వచ్చి కాలూస్ని విడిచితిమి. కాని ఒకచోమార్తము నదినినాటు నిమిత్తము భద్రమగు తావును చిక్కుబట్టితిమి. శత్రుబలము లనేకములు మమ్ము నోవికా నుండి తరిమివైచిరవి. కాని దాని మా మూలబలములు మరల సంపాదించుకొనెను. దాన్యులు నదియొక్క నెంట్లు జార్జి కాలవమీద నున్న మువానియోను మేము పట్టుకొంటిమి. అప్పటికే తుపాకిని కొంతవరకు ఖైదీలగుగూడ పట్టుకొంటిమి. మాపనంతయు ప్రాక్తిగానిండుకొని పిదప మే మా గ్రామమును విడిచివైచితిమి.

వికమత్య విజ్ఞాపనము.

లండను, జూలై 17:—ఒక తంతివాల్స్కి తెలియజేయుచున్నది. కార్మిక వైమానిక కృషిక ప్రతినిధుల కార్య నిర్వాహక సంఘమువారు అంతఃకలహముల నన్నిటి నాపి వేయు కాలము వచ్చెననియు, అందఱును కణంకము సందలి వైనికులకు సహాయ మొనర్పకలయుననియు, ఇప్పుడు వారిని గాపాడమనము న్నింఘించుట వారిని సోపపుచ్చుటయే యనియు, అందువలన మాతృభూమికిని విప్లవమునకు అట్టివారు ద్రోహులగుచున్నా రనియు విజ్ఞాపనావత్రమును ప్రకటించిరి.

రీగారంగమునందలిపోరు.

లండను, జూలై 18:—రీగారంగు, డ్విస్కెనకు దక్షిణమునకు తీవ్రముగ పోరాటము జరుగుచున్నదని జర్మనులు ప్రకటించుచున్నారు. నేనాముఖమున 304 వ వైనికులు మడిరి.

శత్రువులు ఒక కొండ నాక్రమించుట.

లండను, జూలై 17:—రీగారును అధికారుల వాయు వాల్లిట్లు ప్రకటించు చున్నవి:— బ్రాజిలికి దక్షిణముగ ప్రాంటుటకీ ప్రాంతమును హత్తియు ద్వారను శత్రువులు ఫిరంగులతో అతివారులముగ పోరుచున్నారు. కాని వాక దక్షిణమున శత్రువులు గాఢముగ ముట్టడినన్ని ఆకొండ నాక్రమించిరి. ఆర్మికదళములతోను పరాసులతోను శత్రువులతో తలపడి ప్రతియుద్ధములు గావించి శత్రువులను సారదోలి మరల ఆకొండకు మా స్వాధీనము చేసికొంటిమి.

రేగాముఖమున జర్మనుల ప్రయత్నములు.

పెట్రోగ్రాదు, జూలై 18:—జర్మనులు రే గాడినిని సుప్రాంతములయందు ముట్టడించెదరను నభిప్రాయముతో దేశమందు అంతఃకలహములను అభివృద్ధి నొందించు పరిస్థితులు చాల మెండుగనున్ను రుషియును వైస్యములను అతీవ్రముగ తయారుచేయుచున్నాను.

రుష్యునుయంత్రుల రాజీనామాలు.

పెట్రోగ్రాదు, జూలై 17:—ఆర్మికయంత్రి ఎం. పింగార్షెగారు, విద్యాయంత్రి ఎం. మానియోలు లాభుగారు. జననహూమయంత్రి హాఫోర్వస్కాయి యపరాజుగారును తమ పంత్రివదవులకు రాజీనామాల నొసగిరి. ప్రాటాహోహా విచ్చిగారు వాజిజ్యయంత్రులగాను, ఎం. చావోస్కి గారు విద్యాయంత్రులగు నియమింపబడిరి.

ఇటలీ

ఇటలీ ప్రకటన.

లండను, జూలై 16:—జామియానో కణంకములలో 2176 కొండ కాన్పేయమాలగా ఇటాలియను లొక గాడిని సలిపి 275 గురు వైచిలను పట్టుకొనినది ఇటాలియను అధికారులు ప్రకటించిరి.

వైమానిక యుద్ధము

కోసు, జూలై 17:—ఆడియేటిక్ సముద్రముల వైమానిక యుద్ధ తీవ్రత హెచ్చెను. శుక్రవారమునాడును శనివారమునాడును ఇటాలియను మరల పోలామీద బాటున వైచుచు శత్రు యుద్ధ నౌకల నెదిరించెను. నిష్పటిదను పరునెమిది విమానములు సోరాజోమీద బొంబులవేసి గుర తీతముగ తిరిగి వచ్చినవి.

జర్మనీ.

హాల్వెగు రాజీనామా కారణము.

లండను, జూలై 16:—రెయిచ్చిస్టాగునందలి కొండటి సభ్యుల నెన్నుకొనివారిని రెయిచ్చిస్టాగుననును, దొరతనము వారిని మధ్యవర్తుల నుంచుట మంచిదని హాల్వెగు గారు చెప్పిరి. బహిర్యూ సమ్మతించెను. ఆస్ట్రియా అందుల కిష్టపడలేదు. రెయిజరు, యవరాజు, హింజెనుబర్గ్, టాడెండ్రాఫుగారు లందుల కిన్యకొనలేదు. రాష్ట్రాక్రమణము వలదను పద్ధతిగూడ వారంకరింపలేదు. ఆది ఆకళ్యకమని హాల్వెగు గారు పట్టుపట్టిరి. బహిర్యూ, ఆస్ట్రియాలు అటులనే పట్టుపట్టినవి. అంత హోవాను తెత్తాను హాల్వెగు గారు తమపదవికి రాజీనామా నొసగిరి.

జర్మను మంత్రుల మారుట

ఇతర పత్రికల వ్యాఖ్యలు

ఆయుధ పారిశ్రామిక సంఘమువారు డాక్టరు మైకేలి సుగారిని మంత్రుల పోర్టోగోనిని దైన్యములో నున్న కొలొను రాజులు పత్రిక విలేఖనుకు తెలుపుచున్నారు.

జర్మను ప్రధానమంత్రి గారు సంధివిషయమై ఏవోముండు ప్రకటించ నున్నట్లు లైయుండుటచే రిచ్చిగారు సభలో నిపుడు సంధివిషయమై తీర్మానించుటనవసరమని కోయిన్ నిశ్చ వాల్కెన్ కెయిటింగ్ పత్రిక తలచుచున్నది. మ్యూనిక్ షివరు న్యూస్ పేపర్ పత్రిక యిట్లు చుచువున్నది:—స్ట్రీటు మూలు వాక్ హిండిక్ బర్గు గారి యుద్ధవిధానమునే మైకేలిసు గారుకూడ యవలంబించెదరని నమ్ముచున్నాము.

విడున్నా రిచిపోస్తుపత్రిక ఇట్లు ప్రకటించుచున్నది. ఎట్టకేలకు నేటికి జర్మనుల ఆంక్షోశ మడుగంటినది. ఇట్టి యాంక్షోశమువలన ఇతర రాష్ట్రములందు ఎట్టిపోని వాట్టి జాలరు. కాని సంగతులు విషమించి విషయములన్నియు తారుమారైనచో, జర్మనుల యనస్థ ఎట్టుండి యుండునో? హోర్ వాక్ వెత్తురు హాల్వెగు గారు నిలకడ లేకవారిని జర్మను పత్రికలు నిందించుచున్నవి.

సుక్వికో వ్యవహారముల నందు హోర్ జర్మనుమాజ్ గా రావలెదని మహాపరాధములను, ఇటీవల సార్వేలో ప్రేలుకావస్తువులతో పట్టుకడిన సమాచారముల తెల్పుబంటును గురించి జ్ఞాపకము చేయుచు జర్మనుపత్రికలు ఖండించుచున్నవి.

బవేరియా ప్రధానమంత్రి చాన్సలరుపదవిని నిరాకరించుట

జూలై 17:— కెయిజరు చక్రవర్తి తొలు దొడ్డి చాన్సలరు పదవికి బవేరియా ప్రధానమంత్రి హెర్ మెన్ ష్ట్రెంగ్ లింగ్ గారిని ఆంగీకరించుచున్నది. కాని హెర్మన్ ష్ట్రెంగ్ గారు తన కష్టములేదని నిరాకరించిన న్యాయాజ్ఞాపకమును బట్టి ప్రకటించినట్లు ఆ ప్రతిపాదనకు బెర్లినునుండి తెలుపుచున్నది.

రెయిల్వేలకు సభ; సంగీ.

లండన్, జూలై 17:— "వాల్వేయర్స్" క్రికెట్ ఈ క్రింది యభిప్రాయము మొదలుపెట్టినది. 1914 ఆగష్టు 4 వ తేదీని తెలియజేసినట్లు జర్మనులు జయవాంఛతో గాక స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యముల కొరకు, రాష్ట్రముల సంస్థాపనము కొరకు మాత్రమే పోరాడుచున్నారు. కాని వేరు విషయముల నాకసింది కాదనియు ఆర్థిక స్వేచ్ఛతో గూడినట్లు, సమైక్యవాద స్వాతంత్ర్యముతో గూడినట్లు, మనల స్వేచ్ఛను ఎవ్వరితోడను కలహములు కలుగజేయు, అందఱిలో నిరంతర ఐక్యభావము కలిగినట్లును సంధిని యాచించుచున్నదనియు, దృఢపరచుచు ఈ జాతియందొకటై చలన తీర్మానమును సాధ్యమైనంత త్వరలో నాలోచించుటకు రెయిల్వేలలో ప్రవేశపెట్టవలయునని ఆశయమున సభ్యులు తలచుచున్నారు. మిత్రమండలివారు జర్మనుల వారి మిత్రులను భయపెట్టినంత కాలము మాత్రము వారు యుద్ధముచేయక మానరు.

ఆస్ట్రియా రెయిల్వేలకు రాజనామా ఆస్ట్రియాలో కలవరము

లండన్, జూలై 17:— రెయిల్వేలకు హాల్వేర్స్ గారు రాజనామా యిచ్చుట ఆస్ట్రియాలో చాలచుండి యున్నది. ఇదివరకు జర్మనుల పక్షపాతుల విజయముగ భావించుచున్నది. డాక్టరు హెర్మన్ గారు సంధి సమయమున సంస్థలకు నడుంబిట్టే జర్మను రాజ్యాక్రమణ వాదల ఆందోళనము వలన ఆస్ట్రియా జర్మను బాంధవ్యమునకు హాని వాటిల్లలేదని వియన్నాలో నున్న ట్యూడ్లెట్టు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. విజయ సమయమున రెయిల్వేలకు హాల్వేర్స్ గారి వైరికిరిబట్టి యుద్ధకాలమున వాళ్ల స్థితిగతులు తన పక్షమిది వరకుకొనెనని జర్మనులూ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఆస్ట్రియాలో అమెరికాతో సంధిపక్షమై చాలచుండి ఆంగీకరించుట త్వరలో జర్మను రాజ్యాక్రమణవాదులు ఖండించిరి. ఇట్టిసంధి సమయముననే నిర్భయముగ జర్మనులకు వివాదకాలముని విరమించుచు దృఢముగ నుడుగుపెట్టెను.

నిర్మల సమానస్వాతంత్ర్యము.

ఆంధ్రము, జూలై 17:— వియన్నానుండి యిట్లొక తంతిచ్చుచున్నది. ప్రధానమంత్రిగారు సియామక సంఘము వారితో సంభాషించుచు ఆస్ట్రియాను జాతీయవాదులందఱికిని సమానాధికారముల సమకాలమునను అశక్తి చట్టమును సమానముల ననుసరించి తీర్మానించుచున్న వాదన మొనరించిరి. ఇందువలన శత్రువులు దేశవ్యవహారములలో బ్రవేశము గలిగించుకొను అవకాశము తప్పిపోయి దేశము బాంధవ్యమున నడుట కొక తెలుపేపుడుని అరకు పలికెను.

Latest Telegrams.
[REUTER.]
UNCORRECTED.

LONDON, July 18
The London Gazette announces the following awards for conspicuous gallantry and devotion to duty.
Distinguished Service Order:—Lieut. William MacKenzie seaforth Highlanders, employed in the Indian Army reserve of Officers at a critical period in a strong enemy attack when the left flank of his battalion was exposed he on his own initiative collected a few men and rushed to point of attack encouraging those who been temporarily destroyed to receive offensive his personal influence and courage averted critical situation military crosses Captain Francis bubben Indian army attached royal flying corps for great pluck and determination when asking observer and fine work-manship and coolness against superior numbers of enemy. Lieut. Duncan cameron India army when in chango of daylight recon-raised of enemy trench he showed great skill daring in handting men throughout undertaking which was entirely successful through under heavy fire whole time his able leadership enabled trench to be regained without casualties.
Haig to-night's reports that we made "successful raid in neighbourhood of Fresnoy. Number of air figh's took place yesterday evening in which large formations were engaged we brought down nine and drove down six. Machines four of ours are missing.
ROME—During week ended July 15th 553 ships arrive at Italian ports and 499 left one steamer and four small sailing ships were lost.
Last night's french communique reported repulse of german attack west of Cerny sugar factory.

వృత్తాంతములు

చాంబర్లెస్ గారు ఆఫీసు సీట్లను చక్రవర్తిగారి కిచ్చి వేసిరి.

ఎస్ ఎవ్వర్స్ కార్ను గారి యుద్ధమంత్రివర్గ సభ్యత్వము స్థిరపడినట్లు యున్నదని టైముస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

మాన్లీ లీవర్ హుస్సేను అను స్వదేశోద్ధయ బోధకుడు మారు బంగాళా దేశమున భక్తులను చేయుచుండగా నిన్నటి దినమున పట్టుకొనబడియెను.

ఇంగ్లాండులో అనవసరముగ వెండి, నిలువమున్నది. అక్కడను గాని హిందూదేశ విక్రయాంగణమున కంటి విక్రయించిన వాడంతయు టైముస్ పత్రిక నూచించుచున్నది.

గుమ్మరు లిట్టు ప్రకటించిరి:—గుమ్మరులకి వైద్యుని భాగమున తురుష్కులు చేసిన మామ అనన్యమైనట్లు తరి మిచై చితిమి. పె డినిస్ వర్గ మరెముక యవస్థగలదన మోడిం పబడెను.

హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును ఐకవత్సయము కలుగ జేయుటయందు మా. మన్యోరాజు రాజుగారు విశేష ముగ పాటుబడినందున రాబోవు దేశీయమహాజనసభ సంఘా సభ్యునితో వీనిని నియోగించిన బాగుండునని అబ్దుల్ హక్ నూచించుచున్నది.

1915 సం. జూలై మాసములో తూర్పువీధుల సెవక్ జస్టిగారు భాగవత్ సేవకు రాజుగారు హత్యగావించి నందులకు యావత్తనము ద్వీచాంతరవాస కేసును విధించిరి. దీనివైముద్దయి (రాజుగారు) ప్రతీకాన్నియకు అసలుకేసినానగ కోర్టు వారుఅసలు కేస్ తీసిరి.

జపాను మోటారుబండ్లు:— జపానువారు మోటారు బండ్లుగూడ తయారుచేయుచున్నారు వీరిధరలు అమెరికా వారి ధరలకంటెను గూడ చాల తక్కువగా నున్నవి ప్రస్తుత మధ్యకాల కుర్చునకు వీలగు 10 గుర్రముల శక్తిగలబండ్లు అత్యుత్తమునకు వచ్చినవని వలయ క్రిబ్బాక్ పత్రిక వ్రాసినది.

పశువులకు చిక్కులు కలుగుట:—కలకత్తాలో యొక మందుగురు పశువులు మున్యసిపల్ ఆఫీసు కూలివాండ్రలో ముప్పుకు కూలివాండ్రకు గొంతిసామ్మ బమ లిచ్చిరి. కూలి వాండ్రకు జీతములందిన దినము వారుపోయి వారిని వడ్డీనడిగిరి. వారివ్యసందన పశువులు యొనరుకుగురుకు అకూలివారిని లాటిలతో గొట్టి నారంభించిరి. ఇంతలో పోలీసువారు పశువులను పట్టుకొని ఖంయనం దుంచిరి.

17వ తేదీని బొంబాయిలో దోబీ తాలూకాలో కలిగిన యన్ని ప్రమాదమువలన 4 గురు మృతులైనట్లు తెలియుచున్నది. ఆగ్నిబాళులు చుట్టుముట్టుటచే భీతిమొంది మాడన యంత్రులనుండి యిద్దరు స్త్రీలు క్రిందకు గభీలున దుమికిరి. వీరు వైద్యశాలయందు మృతిమొందిరి. ఇంకొక రెండుమృతకళేబరములు కాన్పించినవి. వీరిద్దరు ఒక స్త్రీయు ఒకపిల్లయని తెలిసినది. వీరి కీరములు ముద్దుగుటచే వీరిని గుర్తించుటకు నీలులే వుండెను.

వైద్యులు, వీధులను శుభ్రము చేయువారు:— పరిశుభ్రతను గురించి ప్రేక్షకమున పండిత ఆనందకార్ గారు పర్యవేక్షించుచు నీక్రింది కథకు పరిహాసముగా జెప్పిరి. పురవీధులన్నిటను ముట్టచుట్టచు వైద్యులు గలుగుచున్న వ్యాధులు యిట్టి కట్టుబాటులవలన పోవువా" అని నన్నెక్కో ఖాంద సత్రా హ్మణుడడిగెను. అవును వ్యాధులు నివారణముగనున గొప్ప గొప్ప ప్రవీక్షులయందు గృహస్థులైన డాక్టర్లు చెప్పవచ్చును" అని నే నతనికి బదులుజెప్పితిని. "డాక్టర్లు వారు పూర్వ జన్మయన వీధులను శుభ్రపరచువారు కావలె కావుననే వారి పు డిట్టచున్నారని అని కోపముతో నా బ్రాహ్మణుడు పలికెను.

క్రీడికేసులకు వారోజీ గారు:—సర్వజన పూజ్యులను వయోవృద్ధులు నగు సీధారం బిహారములు మేను తొలగిన పుడు అంత్య కర్మకు చేరుకొలదిగ ప్రజలు సమావేశమైనది చు

నము వినియుంటిమి గాని ఆజనముదాయమున పాశ్చాత్యుల లొక్కరును గూడ కనబడలేదని గుజరాతి, సోమల, కిఫా గ్గురు పత్రికలు వ్రాసినవి. పరస్పర సహకార విశ్వాసాది వాక్యములకు రహితములలోని తేలుచున్నదనియు దాదాబాయి గారి మరణవాస్తవము తెలియ నందున తమ ప్రతినిధిని అవరకర్మకు పంపుట కవకాశము కలుగ లేదని డిటీనల బొంబాయివర్షరుగారు మా. వాచాగారికి వ్రాసినయు రిఫార్మరు పత్రిక వ్రాసినది.

బాప్టిస్టా గారివిండు:— లోకమాన్యతలకుగారి సంస్కరణ పరాయణత్వము ఇటీవల నిర్బంధితుల పక్షమున నాంగ్ల దేశమున వాదించుటకు బాప్టిస్టా గారు పోవనున్న తరుణమున వారికొక గొప్పవిండు చేయబడినది. ఆవిండునకు హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, భారతీయులు, ఆంగ్లేయులు, బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు, స్త్రీలు పురుషులు పెక్కు మందిచ్చిరి. వారందరితోపాటు సహపక్షిని లోకమాన్యతల గంగాధరతలకుగారు గూడ వింధారించిరి. రాజకీయ విషయకప్రాబల్యమే వర్ణవివక్షను తొలగించగల సాధనము కాగలదని పూజ్యుడు సతీరామకృష్ణ భండార్కారుగారు వివవాక్యము సత్యమయినదని ఇండియన్ సోషలరిఫార్మరు పత్రిక వ్రాసినది.

త్రాగినభర్త:—బొంబాయినగరమునకు సమీపములో నివసించు చుండిన రామ్ జి తాకు అనువాడు త్రాగుడు మరుగుటలన అతనిభార్య తన భర్తను విడచిపెట్టి కంకంబారు నాడనందు కన మేనత్త యింటికి బోయెను. గత తుక్ వారము లోజన నామె భర్త ఆమెను తన ఇంటికి దీసుకు బోవుటకు వెల్లి పిలువగా ఆమె అతనిని దిరస్కరించి తన చుట్టులగు మరి యొకరింటికి బోయెను. అచ్చటికి కూడ నతడు బోయెను గాని ఆమె అప్పటికిని తనతో దిగి కాపురముచేయుట కంగీకరించనందున ఆయింటి వీధి యరుగునై గూర్చుండి నల్లమందును దిగెను. కొంతసేపటి కతనికి స్వాగతము కెప్పించుచు వైద్య శాలకు దీసికొని పోయిరి గాని అచ్చట వాడా మరునాడు మరణించెను. ఆత్మహత్య గావించుకొని నల్లు పంచాయితీ వారులు తీర్మానించిరి.

మాంపేగుగారికి ఇండియాపంత్రిత్వము:—మాంపేగు గారు ఇండియాపంత్రిగా నియమింపబడినది రూటరు తలచి రలన తెలియుచున్నది. వీరు సుమారు 4 సంవత్సరముల వజరు సహాయ మంత్రిపదవియందు దుండుటచేతను వీరు హిందూదేశ మునకుచ్చి హిందూదేశపు ప్రజల స్థితి, తులను బాగుగా తెలివికొనుటచేతను, వీరు స్వాభావికముగ స్వజనులగుటచేతను, భారతీయులకు బాధకరములగు కార్యములను గవింప నవకాశము గలదు గాక వీరి యుద్ధోగము భారతీయులకు సంతృప్తికరముగ నుండగలగు. హిందూదేశపు దేశీయమువారు ఇంగ్లాండు ప్రజలకంటె హిందూదేశపు ప్రజలకే విస్తారముగ బాధ్యులయి యుండనలెనని మాంపేగుగారు కామన్న సభ యందు మెంపాపేమిమా సుబంధమున నడిచిరి. దీనిని జట్టి కొన్ని చిన్నచిన్న సంస్కరణములు వీరివలన జరపబడవచ్చును గాని గొప్పగొప్ప సంస్కరణములు జరుపబడునని ఆశించుటలన మాత్రము ఆశాభంగము కలుగునేమోయని టైముస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

కాంగ్రెసు ఉద్యమ వ్యాపకసంఘము

మొదటి ప్రకటనము.
ఈ ప్రకటనమునకు ఆంగ్ల బ్రావిడభాషలలో ప్రతులు ప్రజలకు పంచిపెట్టుటకు సిద్ధముగా నున్నవి. రాజకీయ సంఘముల వా గందరము కాంగ్రెసు మున్సిము లీగులవారు గత సమావేశమున నెర్పరచిన విధానమును వ్యాప్త మొనరెపగోరు వారందరును వానికొరకు జి. ఏ. సచేతముగారికి వ్రాయవలెను, తెలుగు, మళయాళము, హిందూస్థానీ భాషలలోగూడ నీ ప్రకటనములు ముద్రితము లగుచున్నవి. తపాలావ్యయములు మున్నగువానికి గాను 100 పత్రములకును రు. 2-2-0 లు మాత్రమే పంపవలెను. సామ్మకు ఉత్తరములను సచేతముగారికి పంపవలెను.

రామమోహన మిషన్ (బెజవాడ)

మాసమాసము తరపున, స్థాపితమైన నిమ్మ బాత్మ్యధరణ పాఠశాలకు, చందాలను, విరాళములను, వసూలుచేయుటకై, సహాయ కార్యదర్శి యగు మంగర వెంకట్రామయ్యగారు సంచాము చేయుచున్నార గాన దర్మాస్తులు వాగిరలన రక్షియు పొంది సహాయముచేయుచునీ వేడచ న్నాను
అ. కాళేశ్వరరావు, అధ్యక్షుడు,

స్థానిక వార్తలు

హైకోర్టు నక్సీలు:- పి. శేషారెడ్డి అయ్యంగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. సివిల్ కోర్టు (18-7-17) యొక్క హైకోర్టు కేసుగా నెన్నుకొనబడిరి.

ఉపన్యాసము:- బాన్సులపూరు వరదాముత్తయ్య కృషికి 50 భవనముల యీ నెల 21వ తేదీ కనివారము సాయం కాలము 5-45 నిమిషములకు బారిష్టరు ఉన్న ప లక్ష్మీనారాయణ పంతులు, గారి ఆధిపత్యముక్రింద క్రిష్టియన్ కళాశాల విద్యార్థి జి. కె. సుబ్బరామయ్యగారు 'హిందూ వివాహముల, గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

చివంగతులు:- బిన్నీకంపెని లీడ్ గూపర్నెంటు పి. చిన్నికృష్ణయ్య నాయకుగారు నెల రోజులకుండి వ్యాధి వీడితే యీ నెల 17 వ తేదీ గ్రామి బాన్సులపూరు, 18 గోవిందప్ప నాయకగిరియందు తమ స్వగృహమునందు కీర్తి శేషులయిరి. ప్రస్తుతము సాగునకు సుమారు 12 మంది విద్యార్థులకు విద్యాభేతనముల నిచ్చుచున్న "నాయకులసంఘ" మును వీరే స్థాపించినది తెలియుచున్నది.

స్త్రీ దారు వర్తి:- ఈవోక్తు ఇదిగఱకును సంవత్సరమున కొక పర్యాయమే జరుపబడుచుండెనుగాని ఇట్లు మైన సంవత్సరమునకు రెండుపర్యాయములు జరుపబడును వర్తికుడు దరఖాస్తులను గోరు నిత్య గ్రామములవారు ఆగస్టు 1 వ తేదీనాడు వారి వారి జిల్లాల వడ్డీలకు పంపుచువలయును. చెన్నపట్టణమునందు దరఖాస్తుల పంపినవారు ఈ నగరమున హైకోర్టు అవీలేము నైదు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ గారికి ఆ తేదీనాడు లోపుగా పంపవలయును.

అనిబిసెంటుగారు, బీదవిద్యార్థులు:- అనిబిసెంటుగారిచే భవనములను బడయుచున్న బీదవిద్యార్థులు చాలమందిగలరు. అత్యుగారిపుడు నిష్పంధితులగుటచే వారణ్ణి సహాయమున గోల్పోయి అత్యుగారేమైన ఏర్పాటులను చేసిరావలసి వ్రాయుచున్నారు. ఈ నిష్పంధావాస భవనాలను అత్యుగారి కెట్టి నాబడియు లేదని ఈ విద్యార్థులకు తెలుపుటకు చింతించుచున్నామని న్యాయుండియా పత్రిక వ్రాసినది.

బిసెంటు నిధి:- ఇదిగఱకు ప్రకటింపబడిన మొత్తము 20287-7-8, బాంబాయి స్టాంప్ ట్యాక్స్ లాజ్ 2000-0-0, తిరుపతి మిశ్రము 200-0-0, కుమార్తాను హిందువులు కంపెనీ వారు అదాని 101-0-0, టి. కృష్ణమూర్తి గారు అదాని 101-0-0 బి. తమ్మిరెడ్డిగారు అదాని 101-0-0 క. సిద్ధపుగారు అదాని 101-0-0, తు. లక్ష్మయ్యగారు అదాని 101-0-0, కో. గంగయ్యగారిగారు తిరుపతి 100-0-0, ఇతర మొత్తములును కలిపి రు. 21085-9-8,

రత్నాకరమెరిచారు:- పీరు అనిబిసెంటుగారి భాగములను సుమారు 8 అడుగుల సాముగులవారిని రంగులతో తయారుచేసి కలకత్తా నగరమున గలను చేతమునువోజననగరు తీసికొని పోవలెను. కావ్రెను స్థాయి సంఘ సభ్యులలో నొకరు భాగముల పట్టాభిషేకా నాయకుల పంతులుగారి నూననపై తెచ్చును చేసితిమనియు అయిలకు భావంగీకరింప వలెననియు రత్నాకరమెరిచారు నో ఎల్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు కవి వ్రాసినది.

తిరువల్లి క్లౌజి అన్నదాన సమాజము:- ఈ సమాజమువారి ఆధిపత్యము క్రింద యాదినగర మదహరింబడిన వారిచే అన్నదాన మొనగబడినది. 50 మంది బీదలకు గురువ్రాస సంవత్సరమున శేషఅయ్యు గారిచే అన్నదానము చేయబడెను. గోవిందరాజులు పెట్టి, క్రిష్ణపుపెట్టి, సాన్నా సాన్నా పెట్టి, నీళ్ళు పెట్టి గాన్ల కొన్నియు 25 మంది బీదలకు భోజనమిచ్చిరి. తుప్పసాన్ని ముదలిగూరు, మంజులయ్యపెట్టి, టి. వేంకటేశు అయ్యు గాన్ల కొన్నియు 50 మంది బీదలకు అన్నదాన మొనగిరి కంకుకంపెనీవారు 100 మందికిని అయి పాస్యరినమున 20 కాయల తుప్పయ్యపెట్టి గారు 100 మందికిని అన్నదానము చేసిరి.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము హాంబిల్ ప్రభువు:- "మనసో టేమిదు వివాహసంఘమునా రెండు వ్రాసినను హాంబిల్ ప్రభువు సాధ్యమనందు లివకు సంపూర్ణవిద్యను గలదని ఈసంఘమువారు ఈనెల 18 వ తేదీని జరిగిన సభయందు తీర్మానించిరి. ఈతీర్మానమును ప్రధానమంత్రిగారికి తంతివార్త మూలకముగా పోషపుటకు తీర్మానించిరి.

గవర్నరుగారు:- ఈ నెల 17 వ తేదీ ఉదయమున రాయపురములో క్రొత్త కైద్యశాల ప్రారంభోత్సవము జరిపినపద బాన్సులపూరు విద్యార్థులకు భోజనాల నిమిత్తము తనకనుపాచులుగల గృహమును నియమించుటకు రెండుమాదిండ్లను పోదాచేసి, తరువాత విద్యార్థులకు అటలాభ్యులముల నిమిత్తము కొన్ని బాగాలను చూచి గవర్నరుగారు నిజమందిరమున కేగిరి. పెండ్లెండు ప్రభువుగారు నిన్నటి (18-7-17) రాత్రి 9-45 నిమిషములకు బాంకృటింగు మంజరమున విందు చేసిరి. చాలమంది ప్రముఖులు పాల్గొన్నవారు, భారతీయులును విందున భాగపాలుడైరి. సుమారు 11 1/2 గంటలసేపు వారందరూ భోజనముగా గడపిరి.

నేటి వాతావరణానికి:- బంగాళా ఖాతమున తుఫానునందు తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు వాయుభారము తగ్గినది. అత్యల్ప వాయుభారముగల ప్రదేశము బరిస్టాన్ లోను బొంబేకుయుదయముకన్పించినది. రాజధానియందు వాయువులు పశ్చిమముఖముగ వైచును, వాయువ్యముఖముగ వైచును వీరు చున్నవి. వగటినుందు వాయుగలి ప్రబలమయ్యెను. చెన్నపురి తీరమునందు తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు వాయుగలి సాధారణస్థితికి మించియున్నది. ఉత్తరసర్కారులందును దక్కనునందును మధ్యమెట్లము తక్కువయ్యెను. ఇతరప్రదేశములందు మధ్యమెట్లమున మీసమలేదు. చెన్నపురికి దక్షిణమునందు మాత్రము మధ్యమెట్లము సాధారణస్థితికి మించియున్నది. రాజధాని ఉత్తరభాగమునందు రాత్రి యుష్ణమును పగటియుష్ణమును సాధారణస్థితికి తక్కువగానే గలవు. ఈ ప్రదేశములందు దట్టమగు మేఘము లుండుటచేతను వర్షములు కరియుటచేతను ఇట్లుండియుండును. కర్ణాటకము నందును వలబారనందును గత 24 గంటలలో ఉష్ణము కొంచె మెక్కువయ్యెనది. నేలం, తిరుచినాపల్లి, మధుర, నెల్లూరు, చెన్నపురి, నాగపట్ణం, గూడలూరు, వెల్లూరు, కడపలకుండు 93 (ఫా) డిగ్రీల నెక్కువయుష్ణ ముండినది. తక్కినచోట్ల ఉష్ణము తక్కువగనున్నది. కర్ణాటకమునందు వాయుమండలమున వ్యాధి తక్కువగ నున్నది. ఇవ్వుట మేఘములు భల్లినవి. ఇతర ప్రదేశములందును మేఘములు దట్టముగలవు. అంతటను కొద్దిగ వర్షించినది.

న్యాయస్థానవార్తలు.

దొంగసాము వారు:- దక్షిణ ఆంధ్రాలోని నూతిమేలస్ట్రీటుగారి కోర్టులో దొంగసాము పాడి అను నతి నిద్రా శేషు చేయబడెను. అతడు దొంగసాముల మొక యిల్లడి బిండిను దాచిపెట్టి నందుకు 25 రూ॥ లు జూర్యానా విధించిరి. దొంగ సాములను దాచిపెట్టిన శేసులు విస్తారముల నున్నవనియు, ఈ విషయ చాలదనియు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు హైకోర్టును ఆశ్రయించెనుగా హైకోర్టు వారు దొంగసాము పాడికి 6 వారముల కారావ విధించిరి.

దొంగతనము:- చెన్నపురి సాయకు కంపెనీవారి కార్యస్థానమున పని చేయుకొనుమండిన నటరాజ మొదలి అను 15 సంవత్సరముల వయస్సు గల బాలుకు ఒక మంగలికత్తిని 11 బొట్టెలులను దొంగిలించి విశాఖ కంపెనీవారికి అత్యుచుడగా అక్కడనున్న సో ఇన్స్పెక్టరు వెన్నుగారు ఆ కత్తి పులు ఎట్లు పంపించినది యడిగిరి. అప్పుడు వారు దొంగతనమునుగొన్నవారగు ఒప్పుకొనెను. వారిపై శేసు చేయబడినది.

మద్దాయిలెండి తనకుదనియు కొప్పకత్తికుడు నగుట చేత, వారికి తీసువిధింపక బికినంకత్తినమునకును మూరుని సత్కృతిగ నున్నవకు వారిలెండి మొదలకుండి 100 గా. లన భదానరును మరెయ్యింకలన బానిసను రాజధాని ప్రధానమేజిస్ట్రేటుగారు కోరిరి.

ప్రేమివాసయ్యంగారు తమన్యాయమూర్తి పదవికి రాజీనామాయచ్చి నేయుట నిశ్చయమైనది. ప్రస్తుతము సీన్యధికారిగా నున్న, కొన్నిరోజులలో మరలన్యాయవాదకృత్తిని ప్రారంభించెదనని టయియ్యపత్రిక వ్రాసినది.

పి. వరదరాజులు నాయకుగారు.

పీరు తమ మిత్రులకు పత్రికా ముఖమున నిష్టాకలేఖను వ్రాసిన న్యాయుండి ఈ నెల 17 వ తేదీని వ్రాసిరి. నేను హోమురూలు స్వదేశ యువ్యులములను గూర్చి యువన్యసింతుటకు సంచారాధ్యక్షు నాస్వగ్రామముకు తిరువ్రాసుండి బయలుదేరిన నంగతి మీరెరుగుదురు. నేను చెప్ప విషయముల నన్నిటిని ధారా క మ గ ను బ హి రం గ మ గ ను మాత్రమే ను డి వెద న ను వి ష య ము లను మీ గందరు నెరింగియున్నారు. కాని పోలీసు గూఢచారుల సంతక సాహచర్యాదికములకు బాధలన్నియు నపుడే ప్రారంభమైనవి. నాకు వ్రాయబడిన లేఖలగూడ నరిగ చేరుటలేదు. కాన నేను వెంటనే ప్రత్యుత్తరములను వ్రాయబామికి నామిత్రులు నన్ను క్షమించవలెను. మరియు ప్రభుత్వోన్నోగులుగ నున్న నామిత్రు లెంతటినుండి నాకెట్టి లేఖలను వ్రాయుచుండున గాతయని కోరినను, అట్లు వ్రాసిన వారి కనవనరుగ చిక్కులు గలుగగలవు.

అనిబిసెంటుగారి సందర్శనము.

కవచిన యాదివారమునాడు మధ్యాహ్నము 8 1/2 గంటల సమయమున పన్నెండుమంది యవకులు అనిబిసెంటుగారిని ఆయియ్యతీసహాయులను జూడ వెళ్లిరి. ఇంటి వ్యవస్థనువర్తనే వాడియా అరంజేయి గార్లనుచూచిరి. వారిలో 20 నిమిషములకుండు సంభాషించిన వెనుక అనిబిసెంటుగారినిజూడ గోరినందున అరంజేయిగారు లోనికిబోయి అత్యుగారి కేమిలొందవనిలోనుండియూ వెంటనే లేచిరచ్చి చాల సంతోషముతో వారి నందరిని లోనికి గొనిపోయి గూర్చుండబెట్టిరి. వారిమధ్యను ఆమెయు ఆమె సహాయు లిరువురుగూడ గూర్చుండి చాలసేపు సంభాషించిరి. వారు బాతీయవతోకడిపికలగు ఏర్పరుచుటను గూర్చి అరంజేయిగారు తెలిపిరి. ప్రతిదినమును బండాకును దీపికకును తాము నరుస్కరించెదమనిరి.

'న్యాయుండియా' కార్యాలయమున పనిచేయుచుండిన కామతుగారు తమ ఉన్నోగమును మానినేసి పీరు మువ్వరి నేకకొఱకును ఉదకమండలమునకు పోయిరి.

బంగాళదేశపు వాస్తవ్యులకు నింహా గూరు హోమురూలు పనులయందే తమనివితమంతయు గడపవలెనని నిశ్చయించి ఉదకమండలమునకు వచ్చిరి. పీరుత్రతాను కూలమగు జేషములు గొరించిరి. చెన్నపెట్టు కంపెనీవారి యున్నోగిగురు హోర్వీ గారు (రొండ్లములు) కూడ భవతథామిగొరకు శ్రమపడుచున్నారు. వీరిద్దరును గూడ నవట కనబడిరి. ఆచట పోలీసు వారిరువురు లేరు. వారినిచూచుట కెట్టి యభ్యంతరమును లేదని యొకరు న్యాయుండియా పత్రికికు వ్రాసిరి.

గ్రంథస్థి కారము:- హితబోధిని (1) భయంకరమైన సంఘోషము అను గ్రంథము మాకార్యాలయమునకు చేరినది. ఎక్-బి.డి. శేషచార్యులుగారు గ్రంథకర్త. ఇది పద్యాత్మకమగు చిన్న కల్పము. విషయ మొకచిత్రకథ. వెల తెలియదు. కలయువారు గ్రంథకర్తకు ఈగావారి పాశేయ నశ్యచేను పోట్లు చెంగల్పట్టు జిల్లా అని వ్రాయవలెను.

కవచి వెంకటరావు విద్యారంభి నానుటచే నచింపబడిన త్రివర్ణ విజేక, నాన్లచెరువు నంగారావుగారిచే ప్రమరింపబడిన పద్యరంజన రామ ప్రసము. ప్రథమ శ్రీ గాయకాష్ట్రి గారిచే కవచితుగు నంత ప్రభావాటకము. గుంటుపల్లి శివానంద విరచితమగు శివకాసుదర్శనమునను నాటకము, మా కార్యస్థానమునకు విమర్శనము నిమిత్తము తేవని.

పడమటిలంక రామ ప్రసము:- ఈ పాత్రియ గుంటూరు వాస్తవ్యులకు నాన్లచెరువు నంగారావు గారిచే ప్రమరింపబడెను. పడమటిలంక యను గ్రామము చెజవాడకు సాగినాపయన నున్నది. ఆ గ్రామమున నున్న శ్రీరాముని గూర్చి క్షేత్రాధ్యక్షముగ చేసినాంధిన కవులనేకులు రచించిన పద్యము లే పాత్రియనందు ప్రమరింపబడినది. ప్రథ పద్యమును "పడమటిలంక రామ ప్రసం బాలన నేనువె జానకీపతి" యను పాదముతో సంఖ్యమొందుచుండును. ఈ గ్రంథపు వెల నూడు అశాలు. ఈ పుస్తకముపై కవులభావము పడకుటిలంకలో భగ్యవైద్యకాలకు వినియోగ పడకును గాన, యీ పుస్తకమును ఎట్లయక కొని నైద్యకాలకు సాయము చేయుట సులభనము.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(2)
యూద్ధతంత్రీవార్త.

సిల్వా, జూలై 18:— ఇండియా కార్యదర్శిగారు 17-వ తేదీని రాజప్రతినిగా క్రిందియుద్ధతంత్రీవార్త నడిపి:— రజరంగమును సందర్శించి సార్వభౌమును సత్సమేతుడై తిరిగి వచ్చెను. సార్వభౌముడు వైస్రాయలున్నిటిని ఫరీషీంచెను. మెన్సెన్సె విమి కొండలను వీక్షించిరి. సముద్ర తీరమునుండి దేశమధ్యమునకు బ్రతిపహారు ఆతిథారుణముగ కిరంగులతో ముట్టించుచున్నారు. గొప్ప గొప్ప పూజామలక్రింద నేపేడి యురపాక్షిక వైమానికులు ఘోరముగ విమానయుద్ధమును జరుపుచున్నారు. ఒక్కొక్కతరి 30 వైమానికులు కలిసిపోరుచున్నారు. జీవ్రూని యురపదారి మీదను, ఆప్రెండమీదను నుటికొన్న ప్రదేశములందును టన్నులకొలది బొంబులను ఆంగ్లేయ వైమానికులు కురిపించిరి. మెన్సెన్సెకు ఈకార్యముగ కొంతవరకు బ్రతిపహారు ముందుకేగిరి.

పరామరంగమున సతిధారుణముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. చాంపేనులో ఎయును నదిదగ్గరను, ఎయును కొండదగ్గరను జర్మనులు పరాసు వైస్రాయలును ముట్టించుచున్నారు. ప్రబల ప్రయత్నముల గావించి ఒకమారు నెజయులగుచు ఇంకొకమారు పరాజితులగుచు దట్టరుగు పోగమందులో పరాసు వైస్రాయలతో అతిభీకరముగ పోరి ఎట్టకేలకు ఎయును కుత్తరముగ నెర్విదగ్గర ముందు పంక్తి కందకములలో 500 గజములవరకు లోనికి చొరబడిరి. చాంపేనులో పరాసు వారు మాంటు హేటు కుత్తరముగ రిపు వైస్రాయలును ముట్టించిరి. తొలుకొల్ల తామసుకొన్న ప్రదేశముల నన్నిటిని పరాసువారు వైకొనిరి. రిపుల ప్రతియుద్ధములను ప్రతిహతము గావించిరి. కాని మరుసటి దినమున జర్మనులు నెక్కు సేవతో నిన్నటితోజూన గోల్పోయిన స్థానములన్నిటిని వశముజేసికొనిరి. ఇంకొక యుద్ధమందు జర్మనులు నెమకకు తరుచుచుడిరి. రీమన్ను జర్మనులు భయనకముగ తగులబెట్టుచున్నారు. వెర్దకు ప్రదేశమందు కొంత యుద్ధము జరుగుచున్నది. కాని రణముఖమందు మార్పు తెట్టియు లేవు.

రషియనులు ముందుకు పోవుచునే యున్నారు. నీట్టరు నదితో కలియుచోట లోమ్మట్టానదిని దాటి పోయినదికి వైగా గొప్పయుద్ధము కేత్రువులతో జేయుచున్నారు. హోలీనాకు ఆస్త్రియముగ 15 వైస్రాయముగ ఆస్త్రియములు ఈరణరంగమునుండి దుశ్శత్రువులకు తమస్థానములనుండి పారి పోయిరి. అవస్థుండనము ప్రారంభమైనదియును రషియనులు 38,000 వైస్రాయలు, 93 కిరంగులను వశపరుచుకొనిరి. రషియా ప్రధానమంత్రిగారిని అభినందించుచు లాయుకు జాప్తిగారిట్లు లెంతినందిరి:— సర్వరూ, దెల్లియను దేశములు మరల తమ స్వాతంత్ర్యమును బడయుచును. జర్మనుల సంగ్రామభౌద్ధ్యమునకు లోవై వారినిరంకుభాధికారముక్రింద పీడితులగుచున్న ఇతరజాతులవారు మరలస్వేచ్ఛ మొందువరకు కాశ్యమగు భాంతి సమహదజాలదని స్వేచ్ఛార్పత్రికల రుషియనులు స్పష్టముగ గ్రహించిరి. (కొత్తమాపును గూడ కలగజాలవని రుషియనులు తెలిసికొనిరి. రాజకీయాంశోకనము వలన వాక్యము దెత్తకపోతెల్లగురు తమ చాకెనెలరుపదవిని వదలుకొన వచ్చినది. వీరిమనంతరాధికారి వాక్యము మైవేలికు గారు పూర్వము ఆహారాధికారిగ నుండిరి. వీరినిగురించి విశేషముగ విచికినీ జెలియరు.

— (2) —

సంయుక్త పరగణాల శాసన నిర్మాణసభ

యధవాచమునాటి సమావేశము

లక్నో, జూలై 18:— నేటి సభయందు హుక్కిక భావాలలో కొంతమంది హైదరాబద్ విద్యార్థులు పాదున్న యిబ్బందులను గురించి దరీయాపు చేయకలయునని చింతామణిగారు ఒక తీర్మానముపాదించిరి. హుక్కిక జరిగిన విషయ చింతామణిగారు తమ తీర్మానము ఇవనంహరించుకొనిరి.

ఇటీవల బ్యాన్సారు కలక్టరు పూర్ణుగారు కొంతమంది వైశ్య ప్రముఖులకు యుద్ధబూణ చందాలనిమ్మము పంపిన తీర్మాన దొరతనమువారు తీవ్రముగ ఖండించి పూర్ణుగారిని మందలించినవనని మాట్లాడుచుచుండగా మరలగా రొక తీర్మానము నుపాదించిరి. కాని 21వంద ప్రతిపూలముగను, 9 గురు అనకులముగ నుంకటచే తీర్మానము విఫలమాయెను.

కాలనిదేశము తేకుండగ సభకు చాలించిరి.

హార్డింగ్ ప్రభువు.

ఇంగ్లాండులో హార్డింగ్ ప్రభువుగారిని పాన్లమెంటు వారు నిందించు సంవత్సరమున అలహాబాదులో మాన్ల వాక్యము తేజ బహుదారు సప్తాగారి యాజమాన్యము క్రింద హార్డింగ్ ప్రభువుగారిని కొని యాచుచు పాన్లమెంటు చర్యను ఖండించుచు ఒక ఆక్షేపణసభను గావించిరి. తత్సమయమున ఇట్లు తీర్మానించిరి:— హార్డింగ్ ప్రభువుగారు అమిత దైర్యశాలి. ఉచారభావస్వరూపి. అపూర్వరూపి నీతి కొనిదుడు. భవతఖండమున మహాత్తరమైన యశస్సును గడించగలిగిరి. వీరభ్యంతసానుభూతితోను మ్రోదపులపట్ల అమితవాక్యల్యముతో మెలిగిరి. వస్త్రహాస్యారంగ గ్రామానస్థ యందు రణరంగమునకేగి అగ్రప్రాణములనైన సరకుగొనక అకుంభిత విక్రమముతో పోరుచున్న భారతయోధులు హార్డింగ్ ప్రభువుగారు యపిన సానుభూతి చేతనే సంగ్రామమున కరుగుదెంచిరి. ఇట్టి విషయదశయందు కోటాన కోట్లగు భవతఖండమున అనిచ్చిన్నముగ ఆధికపైనికసహాయము కలుగుటకు హార్డింగ్ ప్రభువుగారే ముఖ్యకారకులు. వారినుప్రసిద్ధి ప్రవర్తనయే ఆదికారణము. హార్డింగ్ ప్రభువుగారు భవతఖండమునుండి వెదలిపోయినను భారతీయుల మగు మాకు వారియందు విశ్వాస గౌరవము లిసుమంతయు తగ్గలేదు. హిందూదేశమున వారి పరిపాలన గురించి ఎట్టి తీర్మానము చేయక పూర్వము భారతీయుల యభిప్రాయమును కూడ గమనించవలెను.

జి. వి. పి. రెయిల్వే సమ్మెకట్టు

సుమారు 5000 ల మంది పనివాండ్లు మరల సమ్మెకట్టిరి. రెయిల్వేలోని నెలకు రూ 16 మొదలు 80 ల వరకు జీతము లీయబడు వారలలో 400 మంది తమకు జీతము చాలవరయు, ఆహారపదార్థముల ఖరీదు మెచ్చిపోవుచున్నదనియు పనిమానిచేడుగా లోకో నూపరింకెండెంటుగారు వారిని లిఖిత విజ్ఞాపనమున గోటి. వారందరి కియ్యకొనిరి. పిమ్మట వారికి జీతము లభివచ్చి చేయబడెను. ఇది చూచి రూ 30 ల కధిక జీతము చేయబడువారు సహితమట్లనే చేయ సమకట్టి తాము సమ్మెకట్టు ట యే గాక పనివాండ్లు గూడ ప్రోత్సహించిరి. అంత 5000 ల మంది సమ్మెకట్టిరి లోకో నూపరింకెండెంటుగారు వారిలో 12 వ సంపి తమ కష్టముల విన్నవించుకొనుడని చెప్పిరి. వారెల్లల పన్నెద్దర సంపి. వారకును సంగతుల నాలోచించి మరునాడు చెప్పెదమని బోనరుగా రినిరి. కాని వారు మరునాడేమియు జెప్పనందున వారు మరల సమ్మెకట్టి పనిచేయక నడట చెందుగంటులుచునలి, పిమ్మట పార్సెల్మెన్టేషనునకు బోయి ఆచటినుండి బొంబాయికిపోయి, ఏజెంటుగారిని, జూడవలయునను ఉద్దేశముతో విక్టోరియా తెలియజేయునకు పోవుచు దారిలో రెయిలులమీద రాళ్ళు బుర్రుసాగిరి. పోలీసువారు వెంటనే దళిలు పుచ్చుకొని అట్లగు లేమియు! జరుగకుండ జూచిరి. వారెల్లల దినమంతయు బొంబాయిలో నుండవలసినవారయిరి. సాయంకాలము ఏజెంటుగారు వారి ప్రతినిధులకు కన్యకమిచ్చిరి. అంత ఏజెంటు గాక్రింది యుద్ధపుల తపాలావ్యారా అంకిరి. (1) నెలకు 80లైన జీతము నీయబడు వారందరికిని క్రయము కన్నెను నీయబడును. దొరతనమువారే ఆనియామికము జేరిరి. నెలకు రూ 30లకు ఎక్కువ జీతము తెచ్చుకొను వారలకు క్రయము కంసెనెన్నెమెనగుటకు రెయిల్వేవారి కధికారములేను. (2) కొలది కాలమునుండియు వైతరంగుల జీతకాండ్ర సంగతి విచారణలో నున్నది. అనలికాలముననే లోకో నూపరింకెండెంటు గారివ్యాగ మార్పునూచన లంపబడును. ఉత్తరపులు కాలక్రమమున పంపబడును. కట్టుదారు లిండ్లకు బోయిరి. ఏజెంటుగారి యుత్తరపు తెలివినను గూడ వారు పనిని ప్రారంభించెద లేమొ తెలిసికొనుచున్నది.

కొనాబట్టే ప్రభువుగారు సంగతిసంబంధముల స్వయముగ తెలిసికొన ప్రయత్నించు చున్నారు. అధికార వర్గము వ్యాగ దేశస్థితిగతుల తెలిసికొను టవనిశిష్టములేను. గత ఆదివారమున, సోమవారమున గవర్నరుగారు దక్కానుండి తెయ్యగి బయలుదేరి మల్టప్రక్కల నుండు గ్రామములను సాగెను. గ్రామములతో చాలకాలము మాట్లాడెను. వారిలో కొంతమంది కతను గవర్నరునయే తెలియను. కొంద అతనికి దోసకాయలను మరకొన్ని మారగాయలను ఇచ్చిరి. గవర్నరుగారు సాదరణముతో వారి గ్రహించిరి. అతడు మరలు సపుడ నేకమంది నెగలూదబండిరకు బోయిరి.

మంగరాష్ట్రపు బ్యాంకింగ్ కావలి కాయుచున్న బంధ్రోతు నెగలో తుపాకితో కాల్చి చంపిరిని దూరశ్రవణ సమాచారము (టెలిఫోన్ మెస్సేజి) పోలీసు కమిషనరు గారికి చేరగనె ఓరును, వరతర ఉద్యోగస్థులును తక్షణము బ్యాంకున చేరుదెంచిరి. ఇదంతయు 17వ తేదీ రాత్రి జరిగినది. చనిపోయిన బంధ్రోతుపేరు నాయిక్ రాము. ఇతడు ఢిల్లీ పటాలములో పనిచేయుచుండెను. పంజాబు, దేశియునును పోలీసు కమిషనరు, ఇతర ఉద్యోగస్థు లచ్చొట కేగి మాచునడికి పాప మాబంధ్రోతు రక్తమడుగులో పడియుండెను. వీని తుపాకి వీనిప్రక్కనే యుండెను. ఒకగుండొకటి వానిపక్షులమున జొచ్చెను. మృతుడుక్రొత్తగ పటాలములో జేరెను. ముందొకపారి కొంతమంది బందీలను పొగబండిలో వెంట గొనిపోవుచు ఒకతూటాలనెట్టెను కోల్పోయినందులకు ఇతను తీవ్రపడెను. రాత్రి 8 గంటలకు కావలి కాయుటకు బ్యాంకుకు వచ్చెను. తుపాకిచప్పుకు వినినవెంటనే అచటనున్న ఇతర బంధ్రోతులు ఇతనుపడియున్నచోట కేగిరి. సంగతులనుబట్టి చూడ ఈ కావలి కాయుచున్న నాయిక్ రామ్ తనంట తానే కాల్చుకొని చనిపోయెనని నిశ్చయించ బడినది.

All-India Congress Committee's Notice.

(BOMBAY, July 18.

The General Secretaries of the Indian National Congress have issued the following notice:—

We hereby convene a meeting of the All-India Congress Committee at the Presidency Association rooms, opposite to the University Convocation Hall, Bombay at 3 P. M., on the 28th instant to consider the political situation and the internments of Mrs. Besant, Messrs. Arundale and Wadia, and any other subject that may be brought by the Secretaries.

Sir James Meston.

On War and Our Duty.

LUCKNOW, July 18

Sir James Meston held a war meeting at the Government House last night which was attended by the principal European and Indian residents. His Honour delivered an impressive address, his object, being as he said, to convey a lesson which each member of the Imperial War Conference had brought back as to be the supreme duty of every citizen of the Empire to do his utmost in the sacred cause undertaken by Great Britain. Mr. Bndsay Judicial Commissioner, proposed a vote of thanks to His Honour which was carried with acclamation. Sir James Meston left Lucknow this morning for Benare.

RANGOON, July 18.

Sepoy Thakur Das of the Indian Infantry committed suicide by cutting his throat with a razor on Tuesday night. He had been invalided and sent back to Rangoon from Mesopotamia and the Medical Board having found him unfit for further service he became despondent and is reported to have committed the act with a razor borrowed from the Depot barber under the pretence of shaving himself.

Central Provinces

Condolence at Dadabhai's Death.

Sympathy for Lord Hardinge.

A NAGPUR MEETING.

NAGPUR, July 18

At a largely attended public meeting held in the Town Hall to-night under the auspices of the Congress Committee Sir Gangadhar Chitnavis presiding, a resolution expressing the sense of profound sorrow at the death of Dr Dadabhai Naoroji and the heartfelt sympathy with his family was passed unanimously the whole house standing.

A second resolution expressing unabated condolence in Lord Hardinge, whose sympathetic and liberal policy won for him the love and esteem of the people of India and thereby enabled him to render signal service by sending Indian troops to Flanders at a most critical juncture and disapproving unjustified attempts to discredit him in the eyes of the public in connection with the Mesopotamia affairs and claiming that the people of this country should have a determining voice in any judgment that may be passed upon him was proposed and carried unanimously.

BRIEF TELEGRAMS.

[BY WIRE.]

The "Observer" suggests the Hon'ble Raja of Manmudabad as President of the Indian National Congress on the ground of his services in connection with Hindu-Mahomedan unity.

It is understood that the Travancore Durbar will shortly appoint a Commission with Mr. P. Damodara Menon as President, to enquire and report on the subject of the necessity for a Bill to regulate the custom of marriage and inheritance on the lines of the Travancore Marar Regulation.

The Collector of Rangoon town has under orders of the Local Government issued instructions to the proprietors of all hotels and other bar licensees that they must close at 11 P. M. punctually from July 23rd.

THE GREAT WAR

Appeal for Russian Unity: A Strong Manifesto

German Violation of Neutral Seas: Questions in Parliament

Russians Abandon Kalusz: Novica Recaptured

MENACE OF SUBMARINISM: ADMIRALTY'S APPEAL TO WORKERS

[REUTER'S AGENCY.]

Great Britain

German Titles Renounced.

LONDON, July 18.

The proclamation announcing the change in the name of the dynasty renounces, on behalf of Queen Victoria's descendants, the use of the titles of Duke and Duchess of Saxony and Prince and Princess of Saxe-Coburg-Gotha.

To Deprive Enemy Subjects of British Titles.

Bill Passes Second Reading

LONDON, July 18.

The House of Commons has passed the second reading of the Bill depriving enemy subjects of British Titles.

The Menace of Submarinism

Admiralty's Appeal to Shipyard Workers.

The Only Two Weapons.

LONDON, July 18.

The Iron and Steel Trades Confederation has received the following message signed by Sir Edward Carson, Sir John Jellicoe, and the Board of Admiralty:—We wish to impress on all engaged on building and repairing ships how serious are the times we live in. A determined enemy has set himself to blockade our islands and destroy merchantmen bringing food for the people and supplies for the Army, using methods contrary to the Law of Nations. Every day merchantmen are sunk and we need all our resources to prevent the threatened starvation. The enemy knows this and has staked everything upon it. If he succeeds, victory will rest with him. If he fails, his defeat is certain. There are only two weapons that we can use and both are forged in the shipyards. One is the class of warship that enables the navy to hunt and destroy submarines. The other is every new merchantman that replaces a ship sunk. These weapons must be used together. Upon the men in shipyards and engineering shops depend entirely for their output. How the latter can be increased concerns everyone and no measure enabling better use to be made of labour and machinery can be neglected. We, who are secure in our homes, owe it to the bravemen dying hourly for us on sea, on land, and in the air, to spare no effort to give them weapons with which to win the war. The Board is confident that in the supreme crisis in our history the men in the shipyards and workshops will see that this appeal does not fall on deaf ears.

Submarinism.

14 Vessels Sunk in a Week.

LONDON, July 17.

The Admiralty says that during the week 2828 merchantmen arrived at ports in the United Kingdom and 2920 left. Fourteen vessels over 1600 tons and 4 under were sunk and 12 were unsuccessfully attacked.

Eight fishing vessels were sunk.

A Rajah's Appeal Against Transportation.

Dismissed by Privy Council.

LONDON, July 18.

The Privy Council has dismissed the petition of Raja Bhonansingh for special leave to appeal against the conviction for murder and sentence of transportation for life passed by the Sessions Judge of East Berar in July 1915.

Excessive Circulation of Silver.

LONDON, July 18.

The "TIMES" to-day expresses the opinion that there is an unnecessarily large amount of Silver circulating at Home and suggests that a good deal of it might be sold to the Indian Government.

Mesopotamia Middle.

Nothing More Shall be Heard of it

LONDON, July 18.

There was a general impression in the Commons last night that nothing more would be heard of the Mesopotamia affair.

Mesopotamia Report.

Attorney-General's Reply to Lord George Hamilton.

LONDON, July 18.

In reply to Lord George Hamilton the Attorney-General in a letter to the "Times" says that he cannot

withdraw any "misrepresentations" in his criticisms upon the procedure of the Mesopotamia Commission.

Further Enquiry Deprecated.

Lords Middleton and Beresford, in letters to the "Times" deprecate further protracted enquiry regarding Mesopotamia. Lord Middleton says: "It lies with the Government to arrest the discussion which is hardly more dignified than the mobbing of a football referee."

Mr. Chamberlain's Resignation.

Premier Compelled to Accept It.

LONDON, July 18.

In the House of Commons Sir H. Craik asked: As the House of Commons cannot delegate to any other body its functions of judging the conduct of Ministers, will the Premier advise the King, in the interests of the Public Service, not to accept Mr. Chamberlain's resignation?

Mr. Bonar Law replied: The Premier has not the right to refuse the resignation of a colleague. If he had, he would have exercised it in this case with the full approval of all his colleagues (Cheers).

The Air Raid on London.

British Air Casualties.

LONDON, July 18.

In the House of Commons, Mr. Macpherson stated that the casualties in the British air service in the air raid on July 7th were two pilots killed, and one wounded, and an observer died of wounds. Two aeroplanes were destroyed and two crashed down.

Violation of Neutrality.

German Submarines in Spanish and Dutch Waters.

LONDON, July 18.

In the House of Commons to-day Lord Robert Cecil stated that since April 1st German submarines had arrested or attacked over twenty British, Allied, and neutral ships in Spanish waters. The most serious representations had been made to Spain who had assured Great Britain that she would do her utmost to prevent the violation of Spanish waters.

Commander Bellairs drew attention to statements made in Dutch papers suggesting that the Germans had repeatedly violated Dutch waters. Lord Robert Cecil replied that the matter had not been lost sight of.

K. C. B. for Tyrwhitt.

LONDON, July 18.

The K. C. B. has been conferred upon Commodore Tyrwhitt.

Russia

An Appeal for Unity.

All Must Assist the Soldiers.

LONDON, July 18.

A wireless message says that the executives of the Workmen's and Soldiers' and Peasants' Delegates have issued a manifesto saying that the time has come for all dissension to cease. All must assist the soldiers in the front line. To refrain now is to deliver them to destruction and betray the Fatherland and the revolution.

Germany

Bavarian Premier Declines

Chancellorship.

ZURICH.—The Berlin correspondent of the "Neue Züricher Zeitung" says the Kaiser first offered the Chancellorship to the Bavarian Premier, Herr Hertling, who declined for personal reasons.

Further Press Comments.

The Berlin correspondent of the "Cologne Gazette" describes Dr. Michaelis as a nominee of the armament industry.

The "KOELNISCHE VOLKSZEITUNG" thinks that the resolution in the Reichstag on the subject of peace is now unnecessary in view of the impending declaration by the Chancellor.

The "MÜNCHENER NEUSTE NACHRICHTEN" says:—Dr. Michaelis will follow F. M. Von Hindenburg's war policy.

The "VIENNA REICHSPOST" says it is high time the German crises were ended. Such crises, it says, are harmless in other States, but what might happen if the mighty pillar, hitherto the pride of friends and the envy of foes trembled.

TELEGRAMS.

The German press is now abusing Herr von Bethmann Hollweg, whom it describes as facing both ways, and Herr Zimmerman, whose terrible blunders in the offer to Mexico, and more recently in the case of the courtier caught in Norway with explosives, are recalled.

Austria Upset on Account of Bethmann's Resignation.

LONDON, July 18.

Dr. Bethmann Hollweg's resignation is generally regretted in Austria where it is regarded as a success for Pan-Germans. The "Tagblatt" of Vienna states that it was solely owing to the conviction that Dr. Bethmann was ready for peace that the agitation of the German annexationists did not disturb Austro-German relations. The Journal "Germania" states that the war Minister Von Steen resigned owing to the attitude of Dr. Bethmann during the crisis.

German annexationists denounce the faint-heartedness of the Reichstag majority peace resolution and declare peace by an understanding will mean the ruin of Germany.

China

Republicans Resume Control.

LONDON, July 18.

The Republicans have resumed control of China. Tuan Chi Jui has resumed the Premiership and the Ministry of War and Wang Fui Shih has been appointed Foreign Minister.

Li Yuan Hung has announced that he will not resume the Presidency.

Norway

Great Fire at Trondhjem.

Incendiarism Suspected.

LONDON, July 18.

CHRISTIANIA.—A great fire has occurred in a warehouse at Trondhjem, where goods from Britain for Russia were stored.

The damage is estimated at two-and-three-quarter millions sterling. Incendiarism is suspected.

French Front

Considerable French Advance.

LONDON, July 18.

PARIS.—It is semi-officially stated that yesterday's French advance on the left of the Meuse is of considerable importance. It released Hill 304 which the enemy has been closely pressing and has also done much to clear the approaches of Verdun. The fury with which Germans are attacking in Champagne creates the belief that the internal situation in the Central Empires urgently demands some sort of victory. There has been artillery firing of great intensity on the Belgian front.

Several Enemy Counter-attacks Repulsed.

LONDON, July 18.

This afternoon's French communique says:—After violent bombardments the Germans delivered several counter-attacks on the positions we captured yesterday from Avocourt Wood as far as the slopes west of Hill 304. Our energetic resistance shattered all efforts of the enemy who sustained sanguinary losses without regaining the least portion of the conquered ground.

Enemy's Trenches Captured.

Details of the French Success Near Verdun.

Germans Lose Heavily.

LONDON, July 18.

Last night's French communique said: There has been reciprocal artillery activity in the region of Cerny and Ailly and on the California Plateau. In Champagne the enemy renewed his attacks north of the Teton and again gained a footing in certain points we captured on the 14th. The artillery duel continued violently at Mont Haut where we are organising captured ground. The operations we carried out left of the Meuse, west of Hill 304, developed into a full success. After heavy artillery preparation our troops, with irresistible dash, attacked on a front of 2,500 metres on both sides of the Ennes-Malancourt Road. The whole first German line, which had been elaborately organised for defence, fell into our hands. Shortly afterwards the second enemy line, after desperate fighting in which our troops manifested splendid keenness, was also carried. The advance attained a kilometre in depth. Our line thus advanced runs from the southeastern corner of Avocourt Wood to the Western slopes of Hill 304 passing through Canard Wood. Our fire annihilated several counter-attacks during the afternoon. The enemy suffered very heavily. We have counted 427 unwounded prisoners.

British Front

LONDON, July 18.

General Haig this afternoon says:—Local fighting east of Monchy-lez-Preaux resulted in a further gain of ground and capture of prisoners. We made successful raids north-east of Oostverne and near Boesinghe and drove the raiders back near Wietje.

British Improve their Lines.

Aviators' Successful Day.

LONDON, July 18.

F. M. Douglas Haig to-night reports:—We have somewhat improved our position east of Monchy-lez-Preaux. Despite thick clouds and strong winds our aeroplanes did a great deal of successful work yesterday in conjunction with the artillery. They also bombed various points behind the enemy's lines. Many air fights occurred in which we brought down six enemy machines and drove down three. None of ours is missing.

TELEGRAMS.

Russian Front

German Activity on the Riga Front.

LONDON, July 18.

PETER GRAD.—There is general expectation of German activity on the Riga-Doonak where Russian troops are improving rapidly in spite of the disintegrating influences.

Enemy Occupies a Height.

LONDON, July 17.

A wireless Russian official communique says:—There has been intense enemy artillery firing in the region of Protutsky south of Brozany and near Halicz. Enemy strongly attacked south of Novica and occupied the height. We counter-attacked with infantry and cavalry threw the enemy back and reoccupied the height.

Russians Abandon Kalusz.

Another Town Lost and Regained.

LONDON, July 18.

A wireless Russian official communique says: We repulsed persistent attacks north-east of Kalusz. For tactical considerations we transferred to the right bank of the Lomnitz, leaving Kalusz but securing an important river-crossing. Strong enemy forces threw us out of Novica, which, however, our reserves recaptured. We captured Dunavecz on St. George's Channel of the Danube and took one gun and some prisoners. We left the village after carrying out our task.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, July 18.

His Excellency the Viceroy has received the following telegram dated the 17th instant from the Secretary of State for India:—

The King and Queen have returned from the visit to the front. His Majesty inspected the troops and visited Messines and Vimy Ridges.

The British are making intense artillery bombardment from coast downwards. Very severe aerial fighting is also taking place between large formations sometimes of 30 aeroplanes. Several tons of bombs were dropped on the Zeebrugge railway at Ostend and other places. The British advanced slightly northeast of Messines.

Very severe fighting is taking place on the French front, the German attacking on Aisne Ridge and the French in Champagne. The Germans in a heavy attack resulting in very violent fighting with frost and alternating fortune, eventually gained about 500 yards of the front line trenches near Cerny north of Aisne. The French attacked north of Mont Haut in Champagne and at first gained all their objectives and repulsed counter-attacks, but the Germans on the following day again attacked with large forces and recaptured a portion of the lost ground till the French in a further attack drove them out again. The Germans have been violently bombarding Rheims. There has been some fighting in the Verdun region, but there is no change in the front.

The Russians continue to make progress and have crossed the river Lo Nitzza near its junction with Dniester and are engaged in heavy fighting higher up the river where they have driven the Austrians from a fortified position 15 miles south-east of Dolina. The total captures by the Russian since the commencement of offensive are 38,000 men and 93 guns.

Mr. Lloyd George telegraphing congratulations to the Russian Prime Minister said:—Free Russia clearly sees there can be no lasting peace and no reconstruction of the world on better lines until Serbia, Belgium and other despoiled nations have been released from the crushing tyranny of a military despotism.

Dr. Zerkowich, holding as the outcome of political agitation has been forced to resign the Chancellorship. His successor Doctor Michaelis was formerly Food Controller and is little known.

Calcutta

Income-Tax in Bengal.

Views of Chamber of Commerce.

CALCUTTA, July 18.

The Bengal Chamber of Commerce have addressed a lengthy memorandum to the Government of Bengal on the question of the proposal of the general remission of income-tax, but they defer at present their views on the Super Tax Act and the levy of double income-tax and confine themselves to examine the Act as it stands and to lend a suggestion as a result of the practical experience of the working previously. The letter observes:—Section 11 empowers the Collector to determine what persons are chargeable under part 4 and the amount at which every person so chargeable shall be assessed. Referring to the general question of assessment the Committee would point out that the income-tax year in the United Kingdom ends on the 5th April and the tax is usually demanded and paid during the preceding January. The practice is for each business concern to prepare in or about June a return for income-tax purposes and if this return be accepted the assessment is made on the basis of it. If the return is not submitted, the income-tax authorities make such assessment as they think fit and, unless the party assessed gives due notice of appeal, the assessment cannot be set aside. A taxpayer in the United Kingdom cannot be compelled to produce books or accounts, but he finds that if he does not produce them his assessment rises annually until it reaches a limit which forces him to meet the wishes of the authorities. Assessments are then reviewed over a period and if necessary

penalties enforced. The Committee of the Chamber are inclined to suggest that an attempt should be made to introduce similar procedure into India. Collectors of income-tax would no doubt experience difficulty in connection with it, particularly at first, as in many cases they would probably be unable to make a reasonably approximate estimate. But they might be encouraged to seek the assistance of the Chambers of Commerce, Trades Associations and other public bodies who might be expected to have some acquaintance with the trading operations of the assesses. Dealing with other points the Committee think that the Collector should be required to give notice in writing to every assessee, irrespective of whether his income under part 4 is below or above two thousand rupees. According to section 21 profits derived by a person not resident in British India on goods consigned by him for sale to his agent residing in British India are assessable to income-tax. It was proposed by the Government of India in 1889-1890 to enforce this provision but the proposal was eventually withdrawn. The proposal was again brought forward in 1907 and was then again opposed by the Chamber. Objections which were raised to it still hold and the Committee are very strongly of opinion that no attempt should be made to enforce it. The Committee agree entirely with the Madras Chamber of Commerce that the bar to civil suits which section 39 establishes should be withdrawn. The Act ought unquestionably to provide for appeal to the High Court from the decisions of the Board of Revenue. The mere fact that the decisions of various provincial Boards of Revenue are frequently in conflict shows the necessity of change. Members of Boards of Revenue are not experts and do not bear and consider evidence.

A Sentry's Death.

Suicide Suspected.

CALCUTTA, July 18.

On receipt of a telephonic message last night that a sentry on duty in the Bank of Bengal had been shot dead the Commissioner of police and other officers hastened to the scene. They found a Panjabi sentry named Naik Ram attached to the Delhi regiment lying dead in an alley in the yard in a pool of blood with his rifle lying by his side. One cartridge had been fired and a bullet had pierced the chest of the sentry.

The deceased was a new recruit and had recently been punished for having lost a pouch containing cartridges while proceeding by rail in charge of some prisoners. At night he came on duty at 8 P. M. and took his post in the alley a little way from where some of his comrades were posted and out of their sight. At the sound of the shot the other sentries rushed to the spot and found him lying dead. From the circumstances of the case it is concluded that the man shot himself dead with his rifle.

Behar

The Champaran Commission.

Sub-Divisional Officer's Evidence.

BETTIAH, July 18.

Mr. Lewis, Sub-divisional Officer, Bettiah, was examined to-day before the Agrarian Enquiry Committee. Abuses which did exist in the district were much more pronounced in Ramnagar Estate which was in possession of the Indians than in Bettiah.

To Mr. Gandhi:—He said he had received no general complaint. Ryots were being forced to do indigo.

Mr. Whitty said that he was quite satisfied. Since Government orders the levy of abwabs had ceased in European concerns.

To Mr. Gandhi:—In his opinion ordinary tenants of villages leased to indigo factories were prosperous and contented as in any of the village under the direct management or in villages leased to the Indians.

United Provinces

Lord Hardinge.

Tribute at Allahabad.

ALLAHABAD, July 18.

At a public meeting held, with the Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru in the Chair, a resolution was passed expressing regretment at the attacks made on Lord Hardinge, who by his courageous liberalism and rare statesmanship won the confidence and esteem of India and whose sympathetic policy was in a large measure responsible for the enthusiastic response to the call of the Empire at the critical hour and recording the meeting's unabated confidence in him and demanding that India should be allowed a determining voice in the judging of his work and service in India.

U. P. Legislative Council.

Wednesday's Sitting.

LUCKNOW, July 18.

At to-day's Council meeting Mr. Chintamani's resolution for an enquiry into certain alleged grievances of Indian students at Roorkee College was withdrawn after a lengthy debate.

The Hon'ble Lala Madhusudan Dyal's resolution urging expression of the Government's strong disapproval of the letter addressed recently by Mr. Stubbs, Collector of Bijnor, to some Vaisnya gentlemen of that district regarding subscriptions to the war loan, was put to vote and lost by 21 to 9 votes.

The Council adjourned "sine die".

Burma

Burma Oil Company.

A Flourishing Concern.

RANGOON, July 18.

A profit of £12,75,584 has been made for the year by the Burma Oil Company and balance of £10,05,000 has been left after writing off £5,92,713 for depreciation and transfers to various reserves. A dividend of 30 percent is declared.

Early Closing of Bars.

RANGOON, July 18.

In reply to a communication from the Revenue Secretary to the Burma Government suggesting that all hot bars in Calcutta are now closed at 11 P. M., they should close in Burma at 10-30 P. M., or 1½ hours earlier than at present, as the military situation demands an earlier closing, the Burma Chamber of Commerce agree that Rangoon may fall into line with Calcutta and close at 11 P. M., but not earlier.

Bombay

New Secretary of State for India

Messages of Congratulation.

BOMBAY, July 18.

The Honorable Sir Dinshaw E. Wacha, President Bombay Presidency Association, has sent cablegrams to Mr. Lloyd George and to Mr. Montagu on the appointment of the latter as the Secretary of State for India. The cable to the former expresses the great gratification of the Association at the appointment. In the cable to Mr. Montagu the Association congratulates him and expresses the hope that India's political progress will be substantially advanced under his guidance.

"Times of India's" Comments.

Commenting on Mr. Montagu's appointment the "Times of India" says: He has visited India, knows many of its leading men, so that by comparison with most Secretaries of State he starts at great advantage. On the other hand he has the disadvantage of having committed himself in advance to opinions which may lead the more ardent reformers in this country to expect too much of him. It is particularly noticeable that only last week he spoke during the debate on the Mesopotamia Commission, when he urged that a policy was wanted of greater responsibility on the part of the Indian Government towards the people of India and consequently less responsibility at home. It is possible that he was then speaking on behalf of the Government but, if it was not, and if he is unable to gain the support of the present Government to that view, he will obviously be in an extremely invidious position. It is true that this view is little more than a repetition of what he said four years ago when he was still Under Secretary, in regard to the share of Indians in the administration of this country "We are," he said, "pledged to advance and mean to advance." That was the keynote of his last speech on the Indian Budget made at the time when he found it most of all necessary to emphasize the need for co-operation and for the sinking of differences between Hindus and Mahomedans.

Strike in the G. I. P. Railway Workshops.

BOMBAY, July 18.

Some 5000 men of the G. I. P. Railway workshops are again on strike and the loco shops have been closed down. It appears that high prices of foodstuffs and other necessities of life induced about 400 employees of the Locomotive Workshop at Parel who had been drawing over Rs. 16 but under Rs. 30 to ask for grain compensation which had hitherto been given to those drawing Rs. 16 and under Rs. 30 per month. They were advised by the Superintendent to make a written representation which would be favourably considered. Acting on this advice the men made a representation and eventually their request was complied with. Taking advantage of this those getting over Rs. 30 per month then decided to make a similar demand and on Monday about 75 of them made the demand and struck work in the evening. They posted written placards calling upon all employees to join them in a general strike. On Tuesday (yesterday) the workmen, about 5000 in number, turned up at the workshop as usual but refused to go in. They remained outside. Mr. Bonner, Loco Superintendent, asked them to select 12 men from amongst them and to send them to him to state their grievances. This the men did and the deputation of 12 men waited on Mr. Bonner and asked that grain compensation allowance should be extended to the employees getting up to Rs. 50. Mr. Bonner said that he would consider over the matter and would give them his reply to-day. The men then dispersed. This morning the workmen appeared at the gate as usual, but did not see any reply from Mr. Bonner posted at the gate and they refused to resume work. The strikers there for about a couple of hours and then started on foot to go to Parel station. From Parel station they took trains for Bombay and arrived at the Victoria terminus with the intention of stating their grievance to the Agent. On their way to Bombay some of the strikers threw stones at passing trains with the result that one or two drivers, and women and passengers received injuries and a number of panes of the railway carriages were smashed. The city police on being informed of the intention of the strikers to make a demonstration in the Fort made excellent arrangements to preserve order amongst them. Mr. F. A. M. Vincent, Commissioner of Police, with Mr. O. A. Harker, Deputy Commissioner, Superintendents and Inspectors arrived at the station before the first train bringing the strikers steamed in and marched them away straight to the Esplanade Maidan where they were accommodated. The strikers remained in the maidan discussing the situation. In the meantime the workshop remains closed. In the afternoon the delegates of strikers interviewed the Agent and the Agent has passed the following order: With reference to the interview between the Agent and the representatives of the men on the 18th instant the following reply to the petitions received from the men is posted for information: (1) Grain compensation has been granted up to Rs. 30 per mensem which is the limit laid down by the Government. The Railway Administration have no power to grant grain compensation to men drawing over Rs. 30 per mensem. (2) The revision of grades and the percentage of men in upper grades had been under consideration for some little time. Proposals will shortly be submitted by the Loco Superintendent to the Agent and orders will be issued in due course. The strikers returned to their home and it is yet to be seen whether they would in view of the Agents order resume work.

His Honour the Lieutenant-Governor of the Punjab leaves Simla on the 29th instant on his monsoon tour and returns on the 12th August.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన.

కాగితమునకు రెండువైపులను వ్రాయబడిన వ్యాసములును, వార్తలును, సంకేతములులేని జాబులును, ఊరి పేరులేని లేని జాబులును ప్రకటింబడువు. ప్రతి విలేఖకుడును తన సంకేతమును ప్రకటించుటకు సంసిద్ధుడగు నుండవలయును. విలేఖకులపేరు ప్రకటించువిషయమును, ప్రకటించని విషయమును ప్రతికాగితముల మీదనే యుండునుగాన విలేఖకులు తమ పేరులను గూడ ప్రతికలో ప్రకటించుటకు సంసిద్ధులగు నుండవలెను. 'నా పేరును జేయక ఏవురవానియనియో విలేఖరి యనియో జేయవలయున'ని వచ్చు జాబులుగాని వ్యాసములుగాని వార్తలుగాని ప్రకటింపఁబరయ్యెను. సాధారణముగా వ్యాసములు ప్రతికలో ప్రకటింపబడుటకు వీలుండదు. పద్యములను మాసప్రతికలకు పంపుట మంచిది. నిరాకరింపబడిన లేని వ్యాసములను గాని వార్తలనుగాని తిరిగి పంపవలయునని కోరువారు తమ వ్యాసములతోపాటు క్రింది అక్షరబిల్లును గూడ పంపవలెను. లేకున్న పంపబడనేరవు.

ఆంగ్లగడ్డపురవాసి జాబు— కాగితమునకు రెండువైపులను వ్రాయబడినది. ప్రకటింపబాలము. చిత్తూరు జిల్లా టీక చెట్టుపల్లె సభ— సమాఖ్యసభకు— స్వరాజ్యపతాకములు, ప్రకటింపబాలనందులకుచింతిలు చున్నాము. సంపా

ఆంగ్లమహాసభా స్థాయిసంఘము సంచార కార్యదర్శులు.

ఆయా, ఆంగ్ల మహాసభా స్థాయి సంఘమువారు ఈ సంవత్సరము సంచార కార్యదర్శులను నియమించి యున్నారు. వీరు సంచారము చేయవలసిన ప్రదేశముల నిర్ణయించి యున్నారు. ఈ సంవత్సరము సంచారము చేయుటలో ముఖ్యముగా పోకలసిన పోకట్లకు పోకట్లే కట్టిన పోట్లకు పంపుచున్నారు. గుంటూరు జిల్లాలో ఆంగ్ల వ్యాపార వ్యాప్తి చాల అధికముగా నుండవచ్చును. మొట్టమొదట ఆంగ్ల వ్యాపారము పుట్టినదే గుంటూరు మండల మగుటవలన ఈ యుద్ధము వ్యాప్తికి ఈ మండలము మొదటిగా నున్నది. కావున ప్రస్తుతము, గుంటూరు ప్రాంతమున సంచారము చేయుటకు యెన్నరిన కార్యదర్శి గారిని దక్షిణమండలములకు బంపి ఈ యుద్ధము వ్యాప్తియే బాతుగా లేని గ్రామములో బోధించి ఆ బ్రాహ్మణోద్ధృతములయొక్క ముందే ఆంగ్ల వ్యాపార వ్యాప్తి జేసి వైయోధ్యమును రూపుమాప వలసియున్నది. ఈ సంవత్సరము సంచార కార్యదర్శులు చేయు సంచారములో బ్రాహ్మణోద్ధృతములనుగల్గు ముప్పును ప్రజలకు బోధింపవలసి యున్నది. ఆంగ్ల వ్యాపారమునకు ఇది చీడపురుకై యున్నది. దీనిని నిర్మూలము చేయుటకు ఆంగ్ల మహాసభా స్థాయి సంఘమువారే పూనుకొనవలయును. కరవలములు దీనినిగూర్చి విశేషముగా ముద్రించి పంచివెట్టవలసియున్నది. స్థాయి సంఘమువారు చేయవలసిన కార్యము ఈ సంవత్సరము అధికము. మాన్యురారుమండలమున సంచారము చేయుటకు ప్రత్యేకముగా ఒక సంచార కార్యదర్శిగారిని ఏర్పరచవలెను. వారు ఈ సంవత్సరమునందు ఈ మండలముననే సంచారము చేయవలయును. బ్రాహ్మణోద్ధృత రోద్ధృతము వలన నిర్బంధముగా గలిగిన ప్రజల ముప్పులను తొలగించవలెను. వారి స్వతంత్రాభిప్రాయములను వెల్లడి పఱచవలయును. ప్రతి గ్రామములలో సభలు గావించవలయును. ఆ గ్రామముల యభిప్రాయములు వెల్లడి పఱచవలయును. అవాంతరముగా రెడ్లలో గలిగిన ముప్పు అచికాలముననే తొలగిపోవలదు. మా మండలమున సంచారము చేయుటకు పోట్లపూడి సుజనంజని సమాజమువారి పతీమున సమాజభర్తతో ఒక కార్యదర్శిని నియమించెదము. కావున స్థాయి సంఘమువారు గూడ ఒక కార్యదర్శిని నియమించినయెడల యిరువురు కలిసి పనిచేయుటకు వీలుగా నుండును. స్థాయిసంఘమువారు కార్యదర్శిని నియమించని యెడల మేము ఏర్పాటు చేయుటకు వీలుండదు. ఆంగ్లరాష్ట్రము పనిలేదనువారు కొద్దియంది మాత్రమే గలరు. కొందరు మహానీయుల నిర్బంధమున బడలేక ఉద్దేశ్యముల మార్చుకొన్నవారు చాలరుండిగలరు. కాబట్టి అట్టివారి అభిప్రాయములను వెల్లడి పరిచియుటకే మనము పూనుకొనవలసి యున్నది. స్థాయి సంఘమువారు యెంచిని మా మండల సంచారమునకు ప్రసాదరావుగారిని నియమించినయెడల మా

మండలమున వారికి పరిచయము గల్గు కారణమున చాల వీలుగ నుండును. కావున స్థాయి సంఘమువారు మా మనవిని విని ఈ సంవత్సరము మా మండలమున కృత్రిమ ప్రహసనమువలన గలిగిన అందోళనమును అణచి వారికి బుద్ధి స్పృహ కలుగ జేయుటకు సంచార కార్యదర్శిగారిని నియమించ వేడుచున్నాము.

నెల్లూరు వెంకట్రామా నాయుడు.

II

హిందూదేశపు స్వరాజ్యము

ఇంగ్లీషు పార్లమెంటు.

ఆయా! హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యమిచ్చిన, నిచ్చటి జనులు జక్కగ పరిపాలించు సవర్ణులుగారు గనుక వారికియ్యగూడ దని ఆంగ్లేయులును మనవాడు కొందఱును నొక్క వక్కాణించుచున్నారు. సామన్య సామన్య విచారము అనవదనమనియ, అసంభవమనియ, నాయభిప్రాయము. ప్రపంచోత్పత్తి మొదలు ఇప్పటివరకు జనల సామన్యసామన్యములను ఒట్టి రాజ్యతంత్రములు మారయింపలేదు. కాని రాజుల యొక్కయు ప్రభుత్వముల యొక్కయు నసవర్ణతల వల్ల మారినవి. ఈ ఆస్తి నీది, ఆ యాస్తి నాది, అని మనస్సులు గవనించిన మొదలు చాలకాలమువరకు రాజులెక్కడనుండిలేక ప్రతిపక్షినిలే వారివారి కార్యములను జక్కబెట్టుకొనుచుండిరి. జనులు తమకార్యములయందు నిరసనభావములు చూపించిన వెంటనే ప్రతిపక్షులను అవలకు ద్రోసి రాజులు వచ్చిరి. రాజులును దనుకార్యములను గవనింపక బోయిన వెనుక తిరిగి ప్రతినిధుల ప్రభుత్వ మారంభ మాయెను. కొన్ని రాజ్యములలో తిరిగి అవిపోయి రాజులు వచ్చిరి. ఈ ప్రకారము క్రింద, మీద, పడుటపోనే సరిపోవు చున్నది గాని, స్వరాజ్యము జనులకు బహుమానముగా నిచ్చినట్లు ఎచ్చటను గానరాదు. దేశికి బహుమానమే వాక్యము అగుటలేదు! అయినను కొన్ని చరిత్రాంశములను జెప్పెదను. వానిని బట్టి చదువరు లూహించ గలరు. ఇంగ్లాండునకు పార్లమెంటు సభ నిచ్చినప్పుడు జనుల సమర్థము జట్టియే, యట్టి ప్రభుత్వము రాలేదు. అప్పటి ప్రభుత్వము పనికిమాలిన ప్రభుత్వమని యిచ్చిరి. పార్లమెంటు సభ యిచ్చిన యీవల రెండుమండల సంవత్సరముల వరకు కూడ చాలయంది సభకులు చేతగానివాడయి, సభలోనికి బోగా బూచులుపట్టుకొని పోవుననుభవముచేతనే లేక ఏకారణము చేతనే గుడ్డాలనెక్కి, పరుగులిడుచుండిన, సముద్రాడిమాకొట్టుపూర్తి అనెడి ప్రధానమంత్రి, గుర్రపుకాతులకు పంపివట్టి లెప్పించి సార్ల మెంటునవిలో బలవంతముగా పడవేయుచుండు నాడు. ఈ ఒంగోలు పురములో కొంతకాలముక్రిందట నిద్దరు ముగ్గురు వైశ్యభామణులు, పురపాలక సంఘములో ప్రతినిధులు గ నుండెడివారు. ఏదయిననుభవమయిన విషయము వచ్చినప్పుడు, ఏవట్టు పోటులుచ్చిననేమి ప్రమాదమోయని సభకువచ్చెడి వారుకాదు. చేరుమెక్కగారు జవాబునుపంపి రప్పించిన, ఇంటిలోనివారు "కడుపునొస్తుంటే యిప్పుడే చెంబుపట్టుకొని నెల్లె నారని" జవాబుచెప్పెడివారు. ఆ సమయములందెల్లను నాకు మైకొడిమాంటు భోజనముపకము వచ్చెడివాడు! మన ఇంగ్లీషు వారిసోదరులు ఆమెలకొలు ఇప్పటికి మూడు నూట నలుబది సంవత్సరములనాడు స్వరాజ్యము సంపాదించుకొని నని వారి సవర్ణతను బట్టికాదు. అప్పటి ఇంగ్లీషువారి ప్రభుత్వము మంచిది కావలెను జనులకు జేయవలయు కావలెను. ప్రాజానురాజ్యములో వైపరీత్యముకలిగి ఆందోళనముజరిగి రాజులను తిరిమివేసి ప్రతినిధిరాజ్య మొందుకుకలిగెను? జనుల సమర్థము బహుమానమా? కాదు కాదు, రాజులయొక్క అవ్యక్తకోరిక! కన్నడా నాజ్యముగూడ, కొంచెము హెచ్చు తక్కువగా ఆమెరికాలో చేరియుండును. మంత్రుల సభ ప్రతినిధులను, డెగ్లం ప్రభుని నిమగ్న సాత న్యాయమువల్లన, కలస రాజ్యముగా నిలిచినది చివరయ్య దేశముల స్థితి యెటు లున్నది? చక్రవర్తిత్వము లెక్కడ? వారిజనులు ఎక్కువ తెలివిగల వారని యావారికి ప్రస్తుతపు ప్రభుత్వములు లభించుట, కాదు. రాజులలోపముల వల్లను గాన ప్రభుత్వలోపము లెప్పు డున్నవో అప్పుడు ఆ ప్రభుత్వత్వము మారవలయును. మూను! ఇప్పటి ప్రభుత్వము జనుల అసంతృప్తికి కారణ మయినదని మనము చెప్పుట యే గాక, ఆంగ్లేయులందరును జెప్పుచున్నారు. కొందరి అభి ఇకను, బొట్టిలి ఫిర్యావులకురుపాం డాక్టరునాయరు అభిరుక్తు, ఆంగ్ల ప్రకాశిక పూర్వ

యజమాని, నాయుడుంగారు అండుకొనిన మాత్రము ఏమేమో చెప్పుచున్నారుగాని నామమాత్రము అర్థము అగుటలేదు. రాజ్యతంత్రము మారుట జనల జేయము కొరకుగాని కొందరి కొరకు మాత్రమేగాదు. తత్వముపూర్తిగా మారి ధనపు వెట్టై రాజ్యము మనవారి చేతి కిచ్చినయెడల యింక కొంతకాలము ద్యోగములలో ఆంగ్లేయులుండినను నాకిష్టమే. నునదేశములో పెద్దపెద్ద పట్టణములలో మనదేశీయులక్రింద యూరోపియన్ లుద్యోగములు బహుచక్కగా చేయుటలేనా? అగ్గణావస్తువునకు ఆరుషాపులకు పోయిన పేల తీతాల దోచారు మనచుట్టు ముమ్మారు తిరుగుదురు. కాన తత్వములో నున్నది గాని మనస్సులలో నేమున్నది?

మిట్టదొడ్డి వెంకట సుబ్బారావు

యువతీ విద్యానిలయము; బాపట్ల.

శ్రీ విద్యాభివృద్ధి కొరకు బాపట్ల గ్రామమున కీర్తి శేషురాలగు చోరగుడి శత్రుత్వగారివలన 1915 సం॥ ఆగస్టు 5వ తేదీన ప్రారంభించబడి ద్వైయోగమువలన 1916 సం॥ మార్చి నెలలో ఆమె స్వస్థురాలయినను నాటినుండియు వారి భర్తయగు చోరగుడి వెంకటాద్రిపంతులు గారివలన బోషింపబడుచుండెడి యీ విద్యానిలయము యొక్క ప్రాకారస్థితిమును, స్థిత్యమును గోరుచు వారు తమ యాజమాన్యమును వదులుకొనుచు దీని యాజమాన్యము నొక సభ కొనంగిరి. రావు బహద్దరు దేశరాజు కృష్ణాగ్య, తంగిరాల ఆంజనేయ శాస్త్రి, చంద్రమూర్తి చిదంబరావు, రామరాజు చంచురాయయ్య, కే.నారాయణరావు చోరగుడి వెంకటాద్రి కొవ్వయారి లక్ష్మీన్నారాయణగార్లు ఈ సభకు సభ్యులయి యున్నారు. ఈ నెల 15 తేదీ నుండియు ఈ సభవారు తమ పరిపాలన మారంభించురు.

వీరందరు విద్యాధికులును అనుభవజ్ఞులము మెండుగ గలవారును శ్రీ విద్యాభివృద్ధియందు దత్తంత తుత్సాహలము గలవారు నగుటచే నీ పాఠశాల పురోభివృద్ధి కొరకు వీరందరు తమ శక్తినంతయు వినియోగించెదరని నమ్ముచున్నాము. దైవసహాయమువలన కొలదికాలములో నీ పాఠశాల 'పద్మిని' బీజవత్తను రీతిని వృద్ధిబొంది నితరములకు మృద్ధులగుచు గాక! వైన నుడివిన సభకు రావుబహద్దరు కృష్ణరావు పంతులుగారు ఆధ్యక్షుడుగన, తంగిరాల ఆంజనేయుల పంతులు గారు కార్యదర్శిగను నెన్నుకొనబడిరి. ఇకముందు కార్యభారము నంతయు వీరిరువురు భరింతురు.

మట్టి యిటుకలపై గ్రంథములు

ఇప్పటికి దాదాపు నాలుగువేలన్న సంవత్సరములకు పూర్వము గ్రంథములను ఇటుక రాళ్లపై వ్రాయుచుండిరి. వ్రాయట అనగా చెక్కుచుండిరి. కొంత కాలానంతరము భోజపత్తముల వైనను క్రమముగా తాళపత్తములవైనను వ్రాయుటను గ్రహించిరి. తమపరి కాగితములను నిర్మించుట మొదలిడిరి.

మట్టి యిటుకలపై లిఖించబడిన యొక ప్రాచీనగ్రంథ సమాహమయొక్క జాడ ఈ మధ్య చాల్చియాప్రాంతమున దొరకినది. లక్షలకొలది యిటుక రాష్ట్ర భూమియందు గప్పుల బడియున్నవి. ఈ గ్రంథములు భిన్నభిన్న విషయములతో నిండియున్నవి. బొయరు మొదలు వృద్ధులవర కావశ్యకములగు గ్రంథములు గలవు. వానివలన నాకాలపు భాష, లిపి, వ్యవహార, రీతి, నీతులు మొదలుగాగల సాక్షివిషయముల గ్రహించుట కనువగుచున్నది. అనేకయంది పురాతన భాషా పరిశోధకు లీ గ్రంథములం బరిశీలించి టీకా టిప్పణులు ప్రకటింపఁబ్రయత్నించుచుండిరి. ఈ లేఖల సహాయమున సతి ప్రాచీన కాలపు టిలిపాసము జరిగినినటు కెంతయో అవకాశ మొదవుచున్నది. — హితకారిణి.

ఈ నెల 15-న తేది నాయంత్రమున బెంగురూరులోని శిష్యుంగు రోడ్లోనుండు గాయకగ్రామణి సభాభవనమందు భారతభివృద్ధులగు దాదాభాయి సాగోజగారి మరణ సందర్భమున సభజరిగి ఆంగ్లాంగ్లేయ కర్నాటక భాషలలో నుపన్యాసములు జరిగినవి. వెంకట్రావు ఎం. ఏ. గారధ్యక్షత వహించిరి. అర్థవారీశ్వర్యగా రాంగ్లేయ భాషలోను రామ రావుగారు కర్నాటకమునను అర్యమూర్తిగారు ఆంగ్లభాషయందును సాగోజగారి పావనచరితమును విపులముగా స్మరించిరి. అనంతరము సాగోజగారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానము లామోదింపబడినది.

పింగళ సంవత్సరాదినందిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

సల సంతోషమున జరిగిన దినోత్సవాని సంగ్రహచిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, ప్రాచీన, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, చర్మనీయములును రంగులజేతపలుములును మహానలుల పలుములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాతములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలెవునం దేని కావలసి వచ్చు ప్రకారము చిత్రము చేయించుచుంటున్న వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము: రెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు " " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " " " 0-12-0
ఆంధ్రవాణిజ్యపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 8 మాసముల చందాదారులకు " " 1-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపాడి.	మోహిని తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తింబుళెట్టివీధి, మదరాసు.

తాకభక్షణము

దీనిని అందవానుల పున మన ముఖ్యములు
పండితులు; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
సెటిగినవాము గావున నేను ఈ పుస్తకము యినా
ముగా పోష్టచార్జియ మేమేధరించి పంపుచున్నాను.
వెంటనే వ్రాయుడు.
డి.డి. పైదర్శితాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆరంజిగూడ కోవభాలయం 156, బ్రాహ్మీ, మదరాసు.

తారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము
సంఘమువారు సంస్కారణమునకు మాన్య మించు
కావలడినది. అందరు జరిపి తీరవలయును.
రెల 0-4-0 పోస్టేజీ చేయ.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7 తింబుళెట్టివీధి, మదరాసు.

భాషాపండితులకు పరిచయ: ఐ.ఎ.డి.కా సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

ఆపరిత్యక్తపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు కీరీమణులంటి మంగు. మనవులను, మచ్చలను, గండమాలలను
కండ్లక, ప్రాణనోష్టలను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

గవామనిసార్వభౌమ గణ మిచ్చుట నిష్కంఠము, గవామనిస వధ్యకర్తవ్యము అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. కీరీమణులంటి పాదరంగోపములను, మలబద్ధకమును కార్యకరమును పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరుచును. కీరీమణులగును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కంటిపట 4 బెన్నుల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రతిబింబము:-- పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Faneewadi. No 144 No 2 BOMBAY.

నికభాషావిప్రశంస

ఇది పాస్టులకంటి అవ్వారాయ విరచితము
రెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తింబుళెట్టివీధి, మదరాసు.

ఇది శ్రీధర్మ కట్టవంచి గాదులింగారెడ్డి గారిచే
ప్రచురితము. రెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7 తింబుళెట్టివీధి, మదరాసు.

లోక పసిద్ధమైన సాలామిసిరిమరబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమరబ్బాను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు
నిరూపించినచో కోర్టుముందుగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము
కలిగినవారికి మృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి
యరబ్బా సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రళాభించును చిర
కాలము సుఖముగ జీవించును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థస్థితిము మానును, ధాతు పు
మాత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము
కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా
మిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాండహార్ శేతములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు

ఈపండును విశేషముగా పోటవలన నునదేవు 4 గురు మనుష్యుల బలము అదేమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బాను
సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాకు 15 రోజులు ఉపయో
గించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో బహుమరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుభాషపత్రిక పార్కులతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీరెల రు. 2-0-0.

తపాలభర్తు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవస్థురోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

SHAKESPEARE'S.

As You Like It For Telugu Stage.

చారుమతీ పరిణయ నాటకము.

అగ్రశ్రేణిధృతను, కాళిదాస సమానుడును నగు షేక్
స్పియరు హాహాకసిచే రచియింపబడిన "ఏజ్ యులైక్ యిట్"
అను నాటక రాజమున కిదిఆంధ్రీకరణము. ఇంకలి అత్యద్భుత
మగు కథ. ఇంపులు గులుకు వర్ణనలు, మృదుమధుర సంభా
షణలు, భావగర్భితములగు శృంగారచేష్టలు, కడుపుబ్బ నవ్వు
పుట్టించు హాస్యము నెల్లర నానందమున ముంచివేయును.

రెల రు 0-12-0.

గోపాలకృష్ణ గోకలే చరిత్ర.

స్వాగత్యాగియై, ఆఖిల భారతీయుల యభివృద్ధికై
పాటుపడి, ఆ నేకములగు లాభములను మనకు గడించి యిచ్చిన
తేజోవంతుని జీవిత రసామృత మిందు తాండవ మాడు
చున్నది.

రు 0-4-0.

భారతీవేర్ మాప్రస్, ఏలూరు.

ఇది రాగివలన తియ్యారు కాబడలేదని రుజువుపర్చగల
సమర్థులకు 100-0-0లు యినాం

గుణమియ్యనినడల మీరు చెల్లించిన సాము
తీరిగి యిచ్చివేసెదము.

రిజిస్టర్డ్

(నమృకమైన మందు)

రిజిస్టర్డ్

తామమైనము

అన్ని చర్మరోగములకు, మచ్చలకు, పొడలకు సిద్ధామృతము.

ఇది శ్రీకృష్ణాను చంద్రాచెట్టిగారు (జమీందారు,
నికరవోలు) వనైరా కొందరు గొప్పవారు సరిక్షించి మాకు
ధన సహాయము చేయుటచే మృద్ధిలోనికి రాబడినది. ఇది
యెట్టి కఠినమేహవాస్యలకు సయినను అతిమూర్తిము సయినను
జీర్ణించిన సుఖివ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రాదు
బాణమువలె ఖండించి యావనవంతులగా జేయును.

1 రకం 100 మూత్రలు 10-0-0

2 రకం 100 మూత్రలు 4-0-0

సకము బుడ్లున్న ఇవ్వబడును.

యన్. వి. యన్. రాజు అండు సన్

(778) లక్ష్మీనరసాపురం ఆంధ్రప్రదేశ్, గోవావరి జిల్లా.

హెచ్.టి.మహమద్ అందుకో,

[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన
మంచినస్తువులు వీరుబహుచవుకగ సప్లయిచేతురు.

ఒకసారి అర్జును యిచ్చిమాచినచో తమకే
తెలియగలదు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బహుమూర్తి, పిఠాముగ - జేరాలు - గాగ్గనుదిశ
యలు - బొమ్మలకాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించ
దము. క్యాటలాగు కాగితము? (593)

సి. శర్మేశ్వర్ అందు గన్ను, విశాఖపట్టణము.

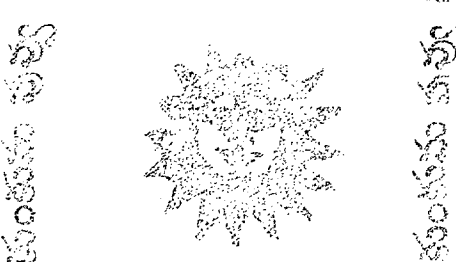
తేలుమందు వెల సీసా -కి 0-8-0

బట్టినచోట కొంచెము మంగిపోసిన బాద మాయగును.

తేలుకాటువలన విషము నెక్కువలో ప్రవేశించదు.

అమృతాంజనము డిపో 6, తింబుళెట్టివీధి, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దబొరకును. కొనువారు సూర్యమాతృక
గమనింపుడు. కరస్పాకడెన్ను బిరుదలగునది

భంగీ మన వ్రాయవలయును:--

ఎస్. నారాయణ అందుకో కంపెనీ.

(63) 21. హమ్మంసీధి, బొంబాయి.